

Лиман Франк Баум

Страната на Оз

Тип измайсторява тиквена глава

В Страната на хрилестите на север от Страната на Оз живеело момче на име Тип. Всъщност името му било по-дълго – според старата Момби се казвало Типетарий, но кой да плете език с такава мъчна дума, когато и Тип върши същата работа.

Това момче не помнело родителите си, защото от малко го дали за отглеждане на старата Момби, която за жалост се славела с лошо име. Хрилестите с право подозирали, че се занимава с магии, и гледали да я отбягват.

Момби не била истинска магьосница, защото Добрата магьосница, която управлявала тази част от Страната на Оз, забранявала други магьосници да се заселват в земите ѝ. И настойницата на Тип, колкото и да искала да прави магии, разбирала, че е незаконно да бъде повече от врачка или най-много вещица.

Тип носел дърва от гората за огнището на старицата. Обработвал и царевичната нива, прекопавал я и белел мамулите, хранил прасетата и доял четирирогата крава, гордостта на старата Момби.

Но много-много не се престаравал – нещо му подсказвало, че прекалената работа не е чак толкова полезна. Когато Момби го изпращала в гората, той се катерел по дърветата за птичи гнезда, развличал се да гони бързоногите бели зайци или ловял риба из потоците с въдица и кукичка от изкривена топлийка. После набързо събирал един наръч и го отнасял къщи. А като отидел на царевичната нива, щом стройните стъбла го скриели от погледа на Момби, започвал да разравя лалугерови дупки или ако го мързяло, се изтягал между редовете и сладко подремвал. И тъй като гледал да не си хаби силите, израснал силен и як.

С тайнствените си магии Момби всявала страх сред съседите и заради зловещите ѝ умения те се държали с нея боязливо, но и почтително. Тип обаче направо я ненавиждал и не си правел труда да го крие. Понякога се държал дори по-грубо, отколкото е редно с една настойница.

Сред редовете от зелени стъбла в царевичака на Момби били полегнали и златисто-червени тикви – засаждали ги и ги отглеждали грижливо за храна на четирирогата крава през зимата. Но един ден, когато царевичката била обрана и прибрана и Тип пренасял тиквите в обора, му хрумнало да си направи тиквен фенер и да уплаши с него старицата.

Избрал една хубава едра тиква с лъскава оранжево-червена кора и седнал да я изрязва. С върха на ножчето направил две кръгли очи, тригълен нос и уста като сърп на нова луна. Лицето, когато го завършил, не било красиво, но имало толкова голяма и широка усмивка и такова весело изражение, че Тип се разсмял, докато възхитено оглеждал творбата си.

Момченцето нямало другарчета, затова не знаело, че децата издълбават тиквата, слагат вътре запалена свещ и от това лицето става страховито. Той обаче измислил нещо свое, също много интересно. Решил да измайстори човешка фигура, на която да надене тиквената глава и да изправи куклата си на такова място, че Момби да се сблъска с нея лице в лице.

„И тогава, казал си Тип развеселено, старата ще заквичи по-високо от черното прасе, когато му дърпам опашката, и ще се разтрепери посилно и от мен миналата година, когато ме беше пипнала треската!“

Имал време, защото Момби била отишла до някакво далечно село – уж да купува храна – и щяла да се върне чак след два дни.

Нарамил той бравдата, влязъл в гората, избрал си яки дълги пръти, отсякъл ги и окастрил клончетата и листата. От тях щял да направи ръцете, краката и стъпалата на своя човек. За тяло обелил кора от дебело дърво и доста си играл, докато я свие на желания по големина цилиндър, а краищата хванал с дървени клинове. След това, като си подсвирквал весело, грижливо изработил ставите и пак с дървени клинове прикрепил крайниците към тялото.

Докато свърши, взело да се здрачава и Тип си спомнил, че има да дои крава и да храни прасетата. Затова вдигнал дървения човек и го отнесъл вкъщи.

Цяла вечер на светлината на огнището Тип майсторски и сръчно заоблял ръбовете на сглобките и заглаждал неравните повърхности. Накрая изправил фигурата до стената и взел да ѝ се любува. Била май височка дори за възрастен мъж, ала в очите на момчето това било преимущество и то останало доволно от ръста на своето произведение.

Но на другата сутрин, когато пак го огледал, видял, че е забравил да му сложи шия, на която да закрепи главата. Отишъл в гората – тя била наблизко – и отсякъл няколко пръчки. Върнал се, приготвил кръстачка, сложил я в горната част на тялото, но първо в средата ѝ пробил дупка, та шията да стои изправена. Пръчката за шия също подстрил от горния край и като изпипал всичко, надянал тиквената глава, натиснал я към шията и се възхитил от стореното. Главата се въртяла по негово

желание, а благодарение на сглобките на ръцете и краката дървената кукла можела да се движи.

„Е, рекъл си гордо Тип, това е идеален човек и ще накара Момби здравата да се разкреши! Но за да е като жив, трябва да го облека“.

С дрехите не било толкова лесно, обаче Тип смело бръкнал в големия сандък, в който Момби пазела всичките си спомени и скъпоценности, и от дъното измъкнал пурпурни панталони, червена риза и розова жилетка на бели точки. Отнесъл ги до човека и успял, макар дрехите да не прилягали, както трябва, криво-ляво да му ги навлече. С едни плетени чорапи на Момби и един чифт негови протрити обувки Тип завършил тоалета и останал толкова доволен, че взел да подскача и да се смее с момчешки възторг.

– Трябва да му измисля име! – провикнал се той. – Такъв прекрасен мъж трябва да си има име. Смятам – добавил, като поразмислил, – смятам да го нарека Джек Тиквоглавия!

Чудотворният животворен прах

След като помислил, Тип решил, че ще е най-добре да сложи Джак до завоя на пътя, близо до къщата. Помъкнал го нататък, ала той бил тежък и труден за носене. Влачил го известно време, накрая го изправил, сгънал в коляното първо единия крак, след това – другия и така, побутвайки го отзад, накарал Джак сам да стигне до завоя. Спъвал се не веднъж и дважд и се измъчил много повече, отколкото когато и да било на нивата или в гората, но желанието да изиграе лошата шега го окуражавало, пък му било и драго да изпита умението си.

„Джак е идеален, всичко му е наред!“ казал си той, задъхан от усилието. И в този миг открил, че е изгубил лявата ръка по пътя. Върнал се да я търси, а после, като издялкарал ново и по-яко клинче за раменната става, така хубаво я закрепил, че ръката станала още по-здрава. Освен това забелязал, че лицето се е извъртяло към гърба – лесно го оправил. И накрая, когато поставил Джак срещу завоя, откъдето очаквал старата Момби, той приличал хем на селянин от хрилестите, хем изглеждал достатъчно необикновен, за да подплаши всекиго, който изведнъж се озове срещу него.

Още било рано, до завръщането на старицата имало много време, затова Тип слязъл по ливадата зад къщата и започнал да бере орехи от околните дървета.

Обаче старата Момби се задала по-рано, отколкото я очаквал. Ходила била при оня нечестен магьосник, дете живеел в усамотената планинска пещера, да си разменят важни магически тайнства. И след като се сдобила с три нови рецепти, четири вълшебни праха и отбрани билки с чудотворни свойства и сила, тя припряно закуцукала към вкъщи да ги изпита.

Толкова била доволна от съкровищата си, че като завила по пътя и забелязала човека, просто кимнала и измърморила:

– Добър вечер, господине.

Ала миг по-късно, забелязвайки, че той нито мърда, нито отговаря, се вгледала в него и видяла, че е тиквена глава, грижливо изрязана с чекийката на Тип.

– Хаа! – възкликнала Момби. – Проклетото момченце пак ми е погодило номер! Чудесно! Чу-дес-но! Ах, как ще го напердаша, дето се опитва да ме стряска!

И гневно вдигнала тоягата да разбие ухилената тиква, ала внезапна мисъл я възпряла и тоягата замръзнала във въздуха.

– Ами да, ето как ще изпитам новия прах! – възкликнала. – И ще разбере оня мошеник почтен ли е бил, или и той ме е измамил, както го преметнах аз!

Пуснала кошницата на земята и се навела да търси вътре един от новите безценни прахове.

Докато Момби била залисана с това, Тип вече се връщал с джобове, издути от орехи, и съгледал старицата, наведена край неговия човек без никаква следа от уплаха.

Отначало се разочаровал, но после решил да разбере какво е намислила. Скрил се зад живия плет, откъдето я виждал, без тя да го забележи, и се приготвил да наблюдава.

След като се поровила, старицата измъкнала от кошницата очукана кутийка за черен пипер, на чието избеляло етикетче магьосникът бил надраскал с химически молив „Животворен прах“.

– Аха, това е! – зарадвала се тя. – Я сега да видим върши ли работа. Този стиснат дъртак ми е дал съвсем малко, но все пак има две-три дози.

Тип се изненадал от думите ѝ. Видял как Момби вдига ръка и поръсва с праха тиквената глава на неговия Джак така, както се соли печен картоф. Прахът се посипал от главата на Джак по червената риза, по розовата жилетка и пурпурните панталони, с които Тип го бил издокарал, а пращинки долетели чак до износените му кърпени обувки.

След това Момби върнала кутийката в кошницата, вдигнала лявата си ръка с щръкнало нагоре кутре и викнала:

– Вию!

После вдигнала дясната ръка с палеца надолу и креснала:

– Тию!

Накрая вдигнала и двете ръце, разперила всичките си пръсти и ревнола:

– Пию!

При този врясък Джак Тиквоглавия отстъпил крачка назад и укорително изрекъл:

– Какво си се разкрещяла! Да не мислиш, че съм глух?

Старата Момби заскачала край него, луда от радост.

– Оживя! – пищяла тя. – Оживя! Оживя!

Представяте си удивлението, с което Тип наблюдавал всичко това, нали?!

Отначало тъй се стреснал и се уплашил, че скочил да бяга, но

краката му треперели и не можел да мръдне. После му се видяло забавно това, дето Джак е оживял, а изражението на тиквеното лице било толкова комично, че будело само смях. Като се посъзвел от уплахата, Тип взел да се смее. Веселите изблици стигнали до ушите на Момби, тя изтичала до плета, пипнала момчето за яката и го завлякла до кошницата и Тиквоглавия.

– Ах ти, лошо, подло, проклето момченце! – викнала вбесена. – Ще те науча аз теб, да ми дебнеш тайните и да ми се подиграваш!

– Не се подигравам на теб – оправдал се Тип. – Смеех се на моя Тиквоглавец! Погледни! Виж каква е картинка!

– Вярвам, че нямаш предвид външността ми – обадил се Джак, а се-риозният глас в съчетание с ухиленото лице бил толкова смешен, че Тип отново се разкискал.

Дори Момби проявила любопитство към човека, комуто магията ѝ била вдъхнала живот. И като го поогледала, попитала:

– Какво знаеш?

– О, трудно ми е да отговоря – отвърнал Джак. – Хем чувствам, че знам страшно много, хем не съм сигурен какво още имам да науча от света. Ще ми трябва време да открия много умен ли съм или много глупав.

– Прав си – замислено кимнала старата Момби.

– А какво смяташ да правиш с него, след като вече е жив? – попитал Тип.

– Ще помисля – отговорила Момби – А сега да се прибираме, защото се стъмва. Помогни на Тиквоглавия!

– Мен ме оставете – прекъснал я Джак, – аз мога да вървя не по-зле от теб. Имам си крака, имам си ходила, имам си стави!

– Наистина ли? – учудила се Момби.

– Ами да, сам му направих ставите! – гордо обяснило момчето.

Когато си стигнали у дома, Момби повела Тиквоглавия към обора, запряла го в една празна клетка и здраво я заключила отвън.

– Първо ще се оправя с теб – кимнала тя към Тип.

При тези думи момчето се притеснило, защото познавало злото и отмъстително сърце на Момби, която не се спирала пред никакво злодейство.

Влезли в къщата. Тя била кръгла и куполеста както всички сгради в Страната на Оз.

Момби наредила на момчето да запали свещта, а тя оставила кошницата в долапа и окачила наметката си на гвоздея. Тип бързо се

подчинил, защото се боял от нея.

Като запалил свещта, Момби му заповядала да накладе огън и докато Тип се занимавал с това, старицата се навечеряла. Когато огънят се разгорял, момчето поискало своя дял от хляба и сиренето, ала Момби му отказала.

– Гладен съм! – примолил се Тип.

– Няма да е за дълго – отвърнала Момби заканително.

Момчето се разтревожило от тези думи, защото прозвучали като заплаха. Ала си спомнило, че в джоба му има орехи, счупило си няколко и ги изяло, а в това време старицата се надигнала, изтърсила трохите от престилката си и окачила над огъня опушеното чайниче.

Отмерила равни части мляко и оцет и ги изляла вътре. После измъкнала няколко пакетчета с билки и прахове и започнала да изсипва в чайника по малко от всяко. От време на време приближавала до свещта и препрочитала от пожълтjало листче рецептата на сместа.

Тип я наблюдавал и притеснението му растяло.

– Това за какво е? – попитал той прималjял.

– За тебе е! – отсякла Момби.

Тип се размърдал на стола и вперил поглед в чайника, който започвал да къкри. Поглеждал крадешком и към строгото сбръчкано лице на вещицата и му се искало тя да е всякъде другаде, само не в тази мъждива и опушена кухня, където дори сенките, хвърляни от свещта, го карали да трепери от страх. Така изминал цял час, в който тишината се нарушавала само от бълбукането на чайника и съскането на огъня.

Накрая Тип пак се обадил:

– Аз ли трябва да изпия тази гадост?

– Да – отговорила Момби.

– И какво ще ми стане от нея?

– Ако е приготвена, както трябва – обяснила Момби, – ще те преобрази в мраморна статуя.

Тип изохкал и обрал с ръкав потта от челото си.

– Не искам да ставам мраморна статуя! – опънал се той.

– Няма значение, аз пък искам – викнала старицата и го изгледала свирепо.

– За какво ще ти бъда тогава? – попитал Тип. – Няма да има кой да ти слугува.

– Ще ми слугува Тиквоглавия – заявила Момби.

Тип отново изохкал.

– А не е ли по-добре да ме превърнеш в козел или в пиле? –

тревожно ѝ подсказал той. – Мраморната статуя е нещо безполезно.

– О, напротив – възразиła Момби. – Идушлата пролет ще си направя цветна градинка и ще те сложа по средата за украса. Как не ми е хрумнало досега! Ти от години само ме нервираш!

При тези ужасни думи Тип усетил, че тялото му се облива в пот, но седял като закован, треперел и с ужас поглеждал към чайника.

– А може и да не подейства – прошепнал той с немощен и отчаян глас.

– Ще подейства, ще подейства! – ведро отговорила Момби. – Аз рядко греша!

И пак се възцарило мълчание – толкова дълго и мрачно, че когато Момби най-сетне свалила чайника от огъня, приближавало полунощ.

– Ще го изпиеш чак когато изстине – заявила старата вещица, която въпреки забраната все пак се занимавала с магии. – Сега и двамата ще си легнем, а като се съмне, ще те повикам и веднага ще те превърна в мраморна статуя.

Като казала това, тя изкуцукала до стаята си с чайника в ръка и Тип я чул да затваря и да заключва вратата.

Момчето не си легнало, както му било наредено, а останало вторачено в жаравата на гаснещия огън.

Спасителното бягство

Тип размишлявал.

„Ужасно е да си мраморна статуя, негодувал той, непоносимо е! От години, казва, само съм я бил нервирал и сега вече ще се отърве от мен! Но има и по-лесен начин. Всяко момче би умряло от скука, ако трябва вечно да стърчи посред някоя градина! Ще избягам, така ще сторя, и то най-добре веднага, докато не ме е наляла с оная гадост!“

Изчакал, докато похъркването на старата вещица му подсказало, че спи дълбоко, станал тихо и отворил долапа да потърси нещо за ядене.

„Не бива да поемам на път гладен“, решил Тип, преравайки тесните полици.

Намерил няколко корички хляб, сиренето, което Момби била донесла от село, било в кошницата ѝ. Както тършувал, му попаднала кутийката с животворния прах.

„Я да я взема, казал си, иначе кой знае какви нови поразии ще направи Момби.“ И мушнал кутийката в джоба при хляба и сиренето.

После крадешком се измъкнал от вкъщи и затворил вратата. Всичко наоколо се озарявало от луната и звездите – след душната и смрадлива кухня нощта била тиха и ласкава.

„Добре е, че се махам от тук, прошепнал Тип. Не мога да я търпя тая баба. Защо ли е трябвало да живея при нея?“

Вече крачел към пътя, когато една мисъл го спряла.

„Не ми се ще да оставям Джак Тиквоглавия на нежните грижи на старата Момби, промълвил той. А пък и Джак е мой, аз си го направих, нищо, че старата го съживи.“

Върнал се към обора и го отворил.

Джак седял по средата на клетката и на лунния светлик Тип видял, че се хили все тъй весело.

– Тръгвай! – повикало го момчето.

– Накъде? – попитал Джак.

– Ще узнаеш, когато и аз разбера – усмихнал се приятелски Тип на тиквеното лице. – Сега не ни остава друго, освен да изчезваме.

– Дадено – отвърнал Джак и непохватно се измъкнал на лунната светлина.

Тип поел към пътя, а Тиквоглавия го последвал. Джак леко понакучвал, а от време на време някоя става на крака му се свивала назад

вместо напред и го спъвала. Но той бързо съобрази и заприсъпвал по-внимателно. Така че, общо взето, се движел с лекота.

Тип го повел по широката пътека. Не напредвали кой знае колко бързо, но вървели, без да спират, и когато луната залязла, а слънцето надзърнало зад възвишенията, били изминали такова разстояние, че момчето вече не се бояло от преследването на старата вещица. А пък се и отклонявало ту в една, ту в друга пътека, та ако някой проследи дири-те им, да не разбере накъде са кривнали.

Поуспокоен, че поне временно е избягнал превръщането си в мраморна статуя, Тип спрял своя другар и седнал на един крайпътен камък.

– Сега ще закусиш – обяснил му той.

Джак Тиквоглавия наблюдавал Тип с любопитство, но отказал да яде.

– Аз, изглежда, съм направен по-различно от теб – обяснил той.

– Зная – отговорил Тип, – нали аз съм те правил.

– О! – ахнал Джак. – Ти ли?

– Ами да! И после те сглобих. И ти изрязах очи, нос и уши, та и уста – гордо изреждал Тип. – И те облякох.

Джак критично огледал тялото и крайниците си.

– Браво, добре си се справил! – похвалил го той.

– Е, горе-долу – скромно кимнало момчето, понеже забелязало някои недоизпипани неща. – Ако знаех, че ще вървим заедно, щях малко повече да си поиграя.

– Ами тогава – викнал Тиквоглавия изненадано, – тогава значи си мой създател, мой родител, мой баща!

– Или твой откривател – засмяло се момчето. – Да, синко, май наистина съм всичко това!

– В такъв случай – продължил Джак – аз ти дължа покорство, а пък ти ми дължиш подкрепа.

– Точно така – заявил Тип и станал. – Затова напред!

– Къде отиваме? – заинтересувал се Джак, когато отново поели по пътя.

– Не зная точно – отговорило момчето, – според мен вървим на юг, а това рано или късно ще ни доведе до Изумрудения град.

– Какъв е този град? – учудил се Тиквоглавия.

– Това е столицата на Страната на Оз, най-големият град в цялата тукашна земя. Аз лично никога не съм ходил там, но знам всичко за историята му. Построил го е един велик и прекрасен вълшебник – Оз, и всичко там е зелено точно както всичко в нашата Страна на хрилестите

е в пурпурен цвят.

– Нима тук всичко е пурпурно? – удивил се Джак.

– Ами да. Не виждаш ли?

– Аз, изглежда, съм далтонист – установил Джак, след като се огледал.

– Ето, тревата е пурпурна, дърветата са пурпурни, къщите и огради-те – и те са пурпурни – обяснил Тип. – Дори калта по пътя е пурпурна. А пък в Изумрудения град всичко, което при нас е пурпурно, е зелено. В Страната на дъвчашите, на Изток, всичко е синьо; на Юг пък, в Страна-та на квадратните, всичко е червено; в Западната страна на мигащите, където управлява Тенекиеният дървар, всичко е жълто.

– Аха! – изрекъл Джак. И като помълчал, запитал: – Значи, казваш, някакъв Тенекиен дървар управлява мигащите, така ли?

– Да, той е един от онези, които са помогнали на Дороти да унищо-жи Злата магьосница на Изток, и мигащите са му били толкова благо-дарни, че са му предложили да им стане владетел – както пък жителите на Изумрудения град са поканили Плашилото да ги управлява.

– Олеле! – изпъшкарл Джак. – Обърках се в тази история. А кой е Плашилото?

– Другият приятел на Дороти – отвърнал Тип.

– Ами Дороти коя е?

– Едно момиченце, дошло от Канзас, местност в далечния, предале-чен свят. Издухана била в Страната на Оз от един циклон и докато била тук, Плашилото и Тенекиеният дървар я съпровождали.

– А сега къде е? – запитал Тиквоглавия.

– Добрата Глинда, която управлява квадратните, я е върнала пак у дома ѝ – обяснило момчето.

– Аха. А с Плашилото какво е станало?

– Казах ти. Управлява Изумрудения град.

– А ти не ми ли каза, че го управлявал някакъв прекрасен вълшеб-ник? – раздразнил се Джак, който се обърквал все повече и повече.

– Да, така казах. А сега слушай внимателно и ще ти обясня – отчет-ливо започнал Тип и вперил поглед в очите на ухиления Тиквоглавец. – Дороти отишла в Изумрудения град да измоли от Вълшебника да я вър-не в Канзас. Плашилото и Тенекиеният дървар били с нея. Но Вълшеб-никът не можел да я върне у дома ѝ, защото не бил чак такъв голям въл-шебник, каквото трябвало да бъде. Те много се разгневили и го запла-шили, че ще го разобличат. Затова Вълшебникът си направил един огро-мен балон, с който избягал, и оттогава никой не го е виждал.

– Гледай ти каква интересна история! – доволно възкликнал Джек.
– И аз разбрах всичко освен обяснението.

– Браво на теб – похвалил го Тип. – Когато Вълшебникът избягал, гражданите на Изумрудения град издигнали негово величество Плашилото за свой цар и разправят, че хората много го почитат.

– А ние ще го видим ли този странен цар?

– Смятам, че ще го видим – отвърнало момчето, – освен ако нямаш нещо друго наум.

– О, не, мили татко – казал Тиквоглавия, – готов съм да те следвам навсякъде.

Тип се упражнява в магьосничество

Момчето, дребно и крехко на вид, се притеснявало, че високият непохватен тиквоглав мъж го нарича „татко“, ала да отрече роднинството, означавало отново да се впусне в дълги и досадни обяснения и за да промени разговора, запитало рязко:

– Измори ли се?

– Не, разбира се! Но от дългото вървене ставите ми сигурно ще се изтъркат – добавил Джак, като поразмислил.

Докато крачели нататък, Тип си казал, че Джак е прав. Вече съжалявал, че не бил направил дървените сглобки по-съвършени и по-здрави. Но кой да предположи, че на куклата, която бил стъкмил, за да сплaши старата Момби, ще ѝ бъде вдъхнат живот с оня магически прах, насипан в очукана кутийка от черен пипер?

Затова спрял да се укорява и се замислил да пооправи слабите стави на Джак.

Докато умувал, стигнали до една гора и момчето поседнало върху старо магаре за рязане на дърва, изоставено там от някой дървар.

– Ти защо не седнеш? – подканило то Тиквоглавия.

– Като седна, ставите ми няма ли да се разтегнат? – попитал Джак.

– Не, разбира се. Ще си отпочинат – обяснило момчето.

Джак опитал да седне, но щом свил сглобките повече от обичайното, те се разпаднали, той се свлякъл на земята с трясък и Тип се уплашил, че се е разглобил завинаги.

Притичал до него, вдигнал го, оправил му ръцете и краката и опипал главата да провери дали не се е спукала. Но на Джак очевидно му нямало нищо и Тип му казал:

– Отсега нататък ще е по-добре да стоиш прав. Така е най-безопасно.

– Добре, мили татко, както кажеш – отвърнал без следа от уплаха след падането ухиленият Джак.

Тип отново седнал. След малко Тиквоглавия се обадил:

– Какво е това, на което седиш?

– Магаре – небрежно отвърнало момчето.

– А какво е то? – попитал Джак.

– Магарето ли? Ами има два вида магарета – потърсил най-точния отговор Тип. – Едните са живи, имат четири крака, глава и опашка. И

хората ги яздят.

– Аха, разбрах – ведро възкликнал Джак. – Сега ти седиш на такова магаре.

– Не, не е такова – твърдо отсякъл Тип.

– Как да не е! Има четири крака, глава и опашка.

Тип разгледал дървеното магаре и се уверил, че Тиквоглавия е прав. Тялото било оформено от дървесен ствол и в единия му край стърчало клонче досущ като опашка. В другия имало два големи чвора като очи, а дървото отпред било дялната така, че приличало на муцуна.

Колкото до краката, те представлявали четири прави дебели пръчки, забити дълбоко в тялото и силно разкрасени, за да държат здраво магарето, когато отгоре му режат трупи.

– Наистина прилича на магаре повече, отколкото си мислех – объркал се Тип. – Но истинското магаре е живо, то може да тича, да скача и да се храни с овес, а това тук не е нищо друго освен едно скалъпено от дърво мъртво магаре за рязане на трупи.

– Но ако беше живо, щеше ли да тича, да скача и да яде овес?

– Вероятно щеше и да тича, и да скача, но нямаше да яде – отвърнало момчето, развеселено от тази мисъл. – Обаче няма как да е живо, защото е от дърво.

– Че нали и аз съм от дърво? – напомнил му Джак.

Тип го изгледал изненадано.

– Вярно, и ти си от дърво! – възкликнал той. – И оня магически прах, дете те съживи, е в джоба ми.

И като бръкнал, извадил кутийката и я загледал с любопитство.

– Питам се – прошепнал Тип замислено, – питам се дали не може да съживя дървеното магаре?

– Ако излезе, че може – спокойно изрекъл Джак, защото от нищо не се учудвал, – ще го яхна и така ставите ми няма да се изтъркат.

– Ще опитам! – скочило момчето. – Но дали точно съм запомнил думите на старата Момби и начина, по който въртеше ръце?

Позамислил се и понеже иззад плета внимателно бил проследил всяко движение на старата вещица и бил чул всяка нейна дума, решил, че ще успее да повтори безпогрешно всичко, което била казала и сторила тя.

И се заел да ръси от кутийката магическия животворен прах по гърба на дървеното магаре. После вдигнал лявата си ръка с щръкнало нагоре кутре и викнал:

– Вию!

– Какво означава това, мили татко? – удивено запитал Джак.

– И аз не знам – измърморил Тип. Сетне вдигнал дясната си ръка с насочен надолу палец и креснал: – Тию!

– Това пък какво значи, мили татко? – пак попитал Джак.

– Значи да мълчиш! – скарало се момчето, раздражено, че го прекъсват в такъв важен момент.

– Колко бързо възприемам! – възхитил се Тиквоглавия с вечната си усмивка.

Тогава Тип вдигнал над главата и двете си ръце, разперил всички пръсти и изревал:

– Пию!

В същия миг магарето се раздвижило, протегнало крака, прозяло се с дялната си муцуна и изгърсило няколко пращинки от гърба си. Другата част от вълшебния прах, изглежда, била попила в тялото му.

– Отлично! – викнал Джак на слияното момче. – Ти си бил много сръчен магьосник, мили татко!

Пробуждането на Дървеното магаре

Когато осъзнало, че е живо, Дървеното магаре било по-удивено и от самия Тип. То завъртяло чворестите си очи на всички страни, хвърляйки учуден поглед на света, в който сега играло такава важна роля. После опитало да се разгледа. За жалост нямало шия, която да раздвижи, и в усилието да огледа собственото си тяло започнало да се върти в кръг, без да може да се види. Нозете му били вдървени и непохватни, тъй като нямали коленни стави, и затова се блъснало в Джак Тиквоглавия и го съборило върху мъха, който растял от двете страни на пътя.

Тип се изплашил от случилото се, както и от неистовото въртене на магарето, затова викнал:

– Стой! Мирувай!

Обаче Дървеното магаре не му обърнало внимание и в следващия миг с такава сила стоварило единия си дървен крак върху крака му, че момчето заподскачало от болка, застанало по-далеч и от там изкрещяло:

– Стой! Мирувай, ти казвам!

В това време Джак вече бил успял да се привдигне и както седял, заоглеждал магарето с жив интерес.

– Животното не може да те чуе – обадил се той.

– Викам му колкото ми глас държи! – гневно отвърнал Тип.

– Да, но магарето няма уши – ухилено обяснил Тиквоглавия.

– Вярно! – чак сега забелязал Тип. – Ами тогава как да го спра?

Ала в това време Дървеното магаре се спряло само, разочаровано, че няма как да се разгледа. Но видяло Тип и приближило към момчето.

Съществото вървяло много смешно: първо мърдало двата си десни крака, после двата отляво, също като кон равания, и от това тялото му се поклащало като люлка.

Тип го потупал по главата и успокоително изрекъл:

– Доброто, добричкото ми момче! – а Дървеното магаре веднага започнало да проучва Тиквоглавия Джак.

– Трябва да му измисля юзда – сетил се Тип.

И като си преровил джобовите, измъкнал здрава връв. Развил я, пристъпил към Дървеното магаре и вързал единия ѝ край около шията му, а другия завил около едно дебело дърво. Дървеното магаре обаче не осъзнало какво е направил, отстъпило назад и скъсало връвта, но не се опитало да бяга.

– По-силно е, отколкото си мислех – установило момчето, – и е голям инат.

– Защо не му направиш уши? – попитал Джак. – Тогава ще му казваш какво да прави.

– Прекрасна идея! – зарадвал се Тип. – Как го измисли?

– Че аз не съм го измислил – отвърнал Джак, – не беше необходимо, защото от това по-лесно няма.

Тип бързо измъкнал джобното си ножче и измайсторил две уши от брезова кора.

– Трябва да ги направя по-големи – обяснил той, – иначе магарето ни ще заприлича на кон.

– Защо? – обадил се Джак откъм пътя.

– Защото на коня ушите са по-големи от човешките, а магарешките са по-големи от конските.

– Значи, ако моите бяха по-големи, аз щях да съм кон, така ли? – зачудил се Джак.

– Приятелю мой – тъжно казал Тип, – ти никога няма да бъдеш друго освен тиквена глава, колкото и да са ти големи ушите.

– Аха – кимнал Джак, – мисля, че те разбрах.

– Ако си ме разбрал, ти си цяло чудо – засмяло се момчето, – но от това да си мислиш, че си ме разбрал, няма никаква вреда. Ето, направих ушите. Ще подържиш ли магарето, да му ги поставя?

– Разбира се, само ме изправи.

И тъй, Тип изправил Джак, Тиквоглавия пристъпил към магарето и му хванал главата, а момчето пробило две дупки с острието на ножа и пъхнало в тях ушите.

– Много го разхубавяват! – възхитил се Джак.

Ала понеже тези думи, произнесени близо до Дървеното магаре, били първите звуци, които чувало, те тъй стреснали животното, че то подскочило напред, съборило Тип на едната, а Джак на другата страна и продължило да препуска, подплашено от тропота на собствените си крака.

– Стой! – креснал Тип и се надигнал. – Спри, глупчо, стой!

Дървеното магаре сигурно нямало да обърне внимание на виковете, но в този миг единият му крак хлътнал в лалугерова дупка и то се претметнало презглава на земята, където останало да лежи по гръб и бясно да мята крака.

Тип изтичал при него.

– Ама ти наистина си голямо магаре! – възкликнал той. – Защо не

спря, като ти викнах „Стой!“?

– „Стой“ спи ли означава? – изненадало се Дървеното магаре и извъртяло очи към Тип.

– Разбира се!

– А дупката в земята и тя означава „стой“, така ли?

– То се знае, освен ако не я прекрачиш – обяснил Тип.

– Колко особено място е това – удивено възкликнало съществото. – И все пак какво търся тук?

– Как какво, аз те съживих и няма да съжаляваш за това, стига да ме слушаш и да правиш каквото ти казвам – отговорил Тип.

– Добре, тогава ще правя това, което ми казваш – смирено отвърнало Магарето. – Но какво стана с мен преди малко? Чувствам се някак особено.

– Понеже си нагоре с краката – обяснил Тип. – Ако спреш да риташ, ще те обърна.

– Аз колко страни имам? – запитало съществото.

– Няколко – отсякъл Тип. – И престани да риташ!

Дървеното магаре се укротило, спряло да рита и Тип с известно усилие успял да го преобърне и да го изправи.

– А, така е по-добре – въздъхнало странното същество.

– Едното ти ухо се е счупило – установил Тип, като го огледал. – Ще ти направя ново.

После го отвел до Джак, който безуспешно се опитвал да стане, и като помогнал на Тиквоглавия да стъпи на крака, Тип издялкарал ново ухо и го закрепил на магарешката глава.

– А сега внимавай какво ще ти кажа – обърнал се той към своя вихрогон. – „Стой!“ означава да спреш, „Дий!“ означава да вървиш напред, „Бегом!“ означава да тичаш с всички сили. Разбра ли?

– Смятам, че разбрах – отвърнало Магарето.

– Bravo! Всички сме се запътили към Изумрудения град, за да се срещнем с негово величество Плашилото, и Джак Тиквоглавия ще те язди, за да не си изнаосва ставите.

– Съгласен съм – отвърнало Дървеното магаре. – Каквото ти искаш, и аз го искам.

Тип подкрепил Джак да възседне Магарето.

– Дръж се здраво – предупредил го той, – иначе може да паднеш и да си счупиш тиквата.

– Това ще е ужасно! – потръпнал Джак. – А за какво да се държа?

– Дръж се за ушите му – колебливо отвърнал Тип.

– Не, недей! – предупредило го Дървеното магаре, – защото няма да чувам.

Магарето било право и Тип се опитал да измисли нещо друго.

– Открих! – сетил се той накрая. Влязъл в гората и отсякъл къс клон от младо яко дърво. Подстрил го от единия край, после пробил дупка в гърба на Магарето, точно зад главата. След това взел от пътя един камък и зачукал пръчката в гърба на животното.

– Спри! Спри! – ревнало Магарето. – Ужасно ме разтърсваш!

– Боли ли? – зачудило се момчето.

– Не, не боли – обяснило животното, – но разтърсването ме изнервя.

– Готово, вече свърших – успокоил го Тип. – Хайде, Джак, стискай здраво кола и няма нито да паднеш, нито да се счупиш.

Джак се вкопчил с всички сили и Тип викнал на Магарето:

– Дий!

Послушното животно тръгнало веднага и като вдигало крака, се клатушкало ту на една, ту на друга страна.

Тип вървял до него, доволен от новото изобретение. Дори започнал да си свирука.

– Какъв е този звук? – запитало Магарето.

– Не му обръщай внимание – отвърнал Тип. – Подсвирквам си, което показва, че съм доволен.

– И аз бих свирукал, но не мога да си събера устните – въздъхнал Джак. – Да си призная, мили татко, в някои отношения никак не съм изпипан.

След известно време тясната пътека, която следвали, се превърнала в широк път, настлан с жълти павета. Встрани от пътя Тип видял табела, на която пишело:

ДО ИЗУМРУДЕНИЯ ГРАД – ПЕТНАЙСЕТ КИЛОМЕТРА
--

Но вече се здрачавало и той решил да пренощуват край пътя, а щом съмне, да продължат. Отвел Дървеното магаре до едно тревисто възвишение, обрасло с кичести дървета, и внимателно помогнал на Тиквоглавия да слезе.

– Смятам да те положа на тревата и тъй да пренощуваш – казало момчето. – По-сигурно е.

– Ами аз? – попитало Дървеното магаре.

– Ти ще си останеш право – отговорил Тип, – а понеже не можеш да спиш, ще пазиш да не ни безпокоят.

След това момчето се проснало на тревата до Тиквоглавия и както било изморено от пътя, скоро заспало дълбоко.

Джак Тиквоглавия пристига в Изумрудения град

На зазоряване Тиквоглавия събудил Тип. Момчето разтъркало сънени очи, изкърпало се в близкото ручейче, а после похапнало от хляба и сиренето. И вече готово за новия ден, казало:

– Тръгваме веднага. Петнайсет километра не са малко, но до пладне, ако всичко е наред, ще стигнем Изумрудения град.

Тиквоглавия отново шръкнал на гърба на Дървеното магаре и поели.

Тип забелязал, че пурпурът на тревата и дърветата започнал да избледнява и да прелива в бледолилаво, а скоро след това лилавото започнало да зеленее и с приближаването до великия град, управляван от Плашилото, ставало все по-зелено и по-зелено.

Изминали били само три километра, когато видели, че пътят от жълти павета се пресичал от широка бърза река. Ами сега, зачудил се Тип, как ще я прекосим? Но след малко съзрял някакъв човек в голяма плоска лодка да плава към тях през течението.

Когато човекът наближил брега, Тип го попитал:

– Може ли да ни прехвърлите оттатък?

– Да, ако си платите – гневно и намусено отвърнал лодкарят.

– Но аз нямам пари! – възкликнал Тип.

– Никакви ли?

– Никакви.

– Тогава и аз няма да си моря ръцете да ви прехвърлям – отсякъл лодкарят.

– Какъв мил човек! – обадил се ухилено Тиквоглавия.

Лодкарят го изгледал, но премълчал. Тип започнал да се чуди какво да прави, защото за нищо на света не искал пътешествието им да свърши дотук.

– Непременно трябва да стигна до Изумрудения град – казал той на лодкаря, – а как да прекося реката, ако не ме преведеш?

Човекът се изсмял неприязнено и казал:

– Това Дървено магаре не потъва. Като го яхнеш, ще те пренесе. А Тиквоглавия глупак, дето си го повел, него го пусни да плува или да се дави – все това ще е!

– За мен не се бой – казал Джак, мило усмихнат на киселия лодкар, – като нищо ще преплувам.

Тип решил, че си струва да опитат, и Дървеното магаре, като не знаело какво е опасност, веднага склонило. Момчето го отвело до водата и го яхнало. Джак също нагазил до колене и се хванал за опашката на Магарето, та тиквената му глава да е над водата.

– Сега, ако размахаш крака, вероятно ще заплуваш – обърнал се Тип към Магарето, – а пък ако заплуваш, вероятно ще стигнем до отсрещния бряг.

Магарето веднага започнало да размахва крака, които заработили като весла, и бавно понесло пътешествениците през реката към отвъдната страна. Преминаването излязло толкова благополучно, че скоро те, мокри и подгизнали, вече се катерели по тревистия бряг.

Крачолите и обувката на Тип били вир-вода, ала Дървеното магаре било прекосило реката толкова спокойно, че от коленете на горе по момчето нямало нито капка. От пищните одежди на Тиквоглавия обаче направо шуртяло.

– Слънцето скоро ще ни изсуши – утешил ги Тип – и след като преплувахме напук на лодкаря, вече можем да вървим нататък.

– На мене плуването ми беше приятно – обадило се Магарето.

– И на мен! – рекъл Джак.

Поели отново по пътя с жълтите павета, който всъщност бил продължение на пътя от другия бряг, и Тип пак качил Тиквоглавия върху Магарето.

– Ако яздиш по-бързо, вятърът ще те изсуши – казал му той. – Аз ще се хвана за опашката на Магарето и ще тичам отзад. Така скоро ще изсъхнем.

– Тогава Магарето ще трябва да препуска – съобразил Джак.

– Дадено! – охотно склонило Магарето.

Тип сграбчил края на клона, който бил опашката на Дървеното магаре, и викнал:

– Дий!

Магарето заситнило напред, а Тип подтичвал след тях. Но решил, че и това е бавно, и викнал:

– Бегом!

Дървеното магаре си спомнило, че това е командата за най-висока скорост, и се понесло с такава шеметна бързина, че Тип хукнал както никога дотогава и едва смогвал да се държи.

Накрая останал без дъх и колкото да се опитвал да извика „Стой!“, силите не му стигали дори да го изрече. Изведнъж клонът, за който се държал, се откъснал – понеже бил сух – и в следващия миг момчето

вече се търкаляло в прахоляка, а Магарето и неговият тиквоглав ездач отхвърчали нататък и бързо се скрили в далечината.

Докато Тип се изправи, докато се покашля да прочисти прахоляка от гърлото си и кресне „Стой!“, Магарето отдавна било изчезнало от погледа му.

Тогава той направил онова, което му се сторило най-разумно. Просто седнал и си починал, а след това поел отново нататък.

– Все някога ще ги настигна – размишлявал Тип, – пътят свършва пред портите на Изумрудения град и там те, щат не щат, ще спрат.

В това време Джак стискал пръта, а Дървеното магаре препускало като жребец. Не подозирали, че Тип е изостанал, защото Тиквоглавия не се оглеждал, а Дървеното магаре не можело да се озърта.

Както яздел, Джак забелязал, че тревата и дърветата са станали изумруденозелени, и предположил, че приближават Изумрудения град, макар все още да не виждал високите му кули и кубета.

Накрая пред тях се изправили високи стени от зелен камък, обсипани с изумруди. Джак си помислил, че Дървеното магаре може да не разбере, че трябва да спре, и като нищо да ги блъсне в стените, и гръмко извикал „Стой!“.

Магарето се заковало толкова внезапно, че ако не бил дървеният прът, Джак щял да се преметне презглава и да размаже хубавото си лице.

– Е, това наистина беше лудешка езда, нали, мили татко? – възкликнал, но никой не му отговорил. Извърнал се и открил, че Тип го няма.

Това явно дезертърство удивило и притеснило Тиквоглавия. И докато се чудел какво е станало с момчето и как да постъпи при тези обстоятелства, портата в зелената стена се отворила и от там излязъл човек.

Бил нисък и топчест, с дебело добродушно лице. Облечен бил целият в зелено и носел висока островърха зелена шапка и зелени очила. Той се поклонил на Тиквоглавия и казал:

– Аз съм пазачът на портите на Изумрудения град. Смяе ли да запишам кой си и какво желаш?

– Аз съм Джак Тиквоглавия – отвърнал ухилено Джак, – а колкото до това, какво желая, признавам, че нямам представа.

Пазачът се изненадал и поклатил глава, като че отговорът не го задоволил.

– Ти какво си – човек или тиквена глава? – запитал учтиво.

– И двете, ако обичате – отвърнал Джак.

– Ами това дървено магаре, то живо ли е?

Магарето извъртяло нагоре чворесто око и смигнало на Джак. А после вдигнало крак и го стоварило върху крака на пазача.

– Олеле! – извикал човекът. – Съжалявам, че попитах. Но отговорът е убедителен. Какво ви води в Изумрудения град, господине?

– Имахме някаква работа – отговорил Тиквоглавия сериозно, – но не помня каква. Баща ми знае точно, обаче го няма.

– Странна история, много странна! – заявил пазачът. – Изглеждаш ми безобиден. Човек с такава чаровна усмивка не може да замисля зло.

– Колкото до усмивката – обяснил Джак, – тя е постоянна, защото ми е изрязана върху лицето с ножче.

– Хайде, ела в стаята ми – поканил го пазачът, – ще се опитам да ти помогна.

Джак подкара Дървеното магаре през портата към стаичката, изградена в стената на града. Пазачът дръпнал връвта на един звънец и през отсрещната врата влязъл висок войник в зелена униформа. На рамо носел дълга зелена пушка, а прекрасните му зелени мустаци стигали до коленете. Пазачът се обърнал към него:

– Този необикновен господин не знае нито защо е дошъл в Изумрудения град, нито какво желае. Кажи какво да правим с него?

Войникът със зелените мустаци огледал Джак с внимание и любопитство. Накрая закинал толкова утвърдително, че мустаците му се нахвърлили на ситни вълни, и заявил:

– Ще трябва да го отведа при негово величество Плашилото.

– Но за какво му е той на негово величество? – зачудил се пазачът на портите.

– Това си е работа на негово величество – отвърнал войникът. – Аз си имам достатъчно грижи. Всички външни грижи трябва да се отправят към негово величество. Хайде, слагай очила на човека и да го вода в царския палат.

Пазачът отворил голям сандък, пълен с очила, и се помъчил да нагласи един чифт на големите кръгли очи на Джак.

– Нямам подръка очила за такива грамадни очи – въздъхнал дребосякът, – а пък и главата ти е толкова голяма, че ще трябва да ги вържа отзад.

– Ама защо са ми очила? – удивил се Джак.

– Такава е нашата мода – обадил се войникът, – а пък и ще те предпазят да не ослепееш от блясъка и сиянието на разкошния Изумруден град.

– О! – възкликнал Джак. – Тогава непременно ми ги вържи. Не

искам да ослепявам.

– Нито пък аз! – викнало Дървеното магаре.

Закрепили очила и над изпъкналите чворове, които му служели за очи.

След това войникът със зелените мустаци ги превел през вътрешната порта и те се озовали на главната улица на величествения Изумруден град.

Искрящи зелени камъни украсявали фасадите на красивите къщи, всички кули и кулички били обкичени с изумруди. Дори зеленият мраморен паваж блестял от скъпоценни камъни и всеки, който съзирал това за първи път, оставал поразен от тържествената и невиджана гледка.

Обаче Тиквоглавия и Дървеното магаре, като не знаели какво е богатство и красота, не обърнали внимание на чудесата, които съзерцавали през зелените си очила. Спокойно следвали зеления войник и с безразличие отминавали тълпите от зелени граждани, вперили в тях удивени погледи. Когато едно зелено куче се спуснало и започнало да ги лае, Дървеното магаре вдигнало крак и запратило скимтящото животинче към стената на една къща. Това била единствената неприятност по пътя им към царския дворец.

Тиквоглавия си бил намислил да язди Магарето по зелените мраморни стъпала чак до Плашилото, но войникът не му позволил. Тогава Джак полека-лека се смъкнал от седлото и един прислужник отвел Дървеното магаре някъде отзад, а войникът със зелените мустаци въвел Тиквоглавия в палата през парадния вход.

Докато той съобщи за него, гостът останал да чака в красиво нареденото преддверие. Случило се така, че в този час негово величество няма мал работа и се отегчавал, та затова наредил бързо да въведат посетителя в тронната зала.

Джак никак не се притеснявал от срещата с владетеля на този величествен град, защото не познавал светските маниери. Но когато пристъпил в залата и съзрял негово величество Плашилото на искрящия му трон, направо се заковал от изумление.

Негово величество Плашилото

Всеки читател на този роман вероятно знае какво е плашило, но за Джак Тиквоглавия, който не бил виждал подобно творение, срещата с необикновения владетел на Изумрудения град била най-изненадващото преживяване в краткия му живот.

Негово величество Плашилото носело избелял син костюм, а главата му била торбичка, натъпкана със слама, върху която нескопосано били изрисувани очи, уши и уста, та да има лице. Дрехите също били натъпкани със слама, но толкова несъразмерно, че краката и ръцете на негово величество били прекалено дебели. За длани служели ръкавици с дълги пръсти, напълнени с памук. Сламки стърчали от шията и от кончовите на ботушите. На главата си то носело тежка златна корона, цялата обсипана с искрящи скъпоценни камъни, а от тежестта на короната челото му се гънело в бръчки, придаващи замислен израз на изрисуваното лице. Всъщност единствено короната подсказвала величие, иначе този цар Плашило си бил най-обикновено плашило – грозновато, тромаво и безформено.

Но ако невероятният образ на негово величество Плашилото смаял Джак, не по-малко слисано от Тиквоглавия останало Плашилото. Пурпурните панталони, розовата жилетка и червената риза направо висели върху дървените крайници, измайсторени от Тип, а усмивката не слизала от изрязаното с ножче лице, сякаш за тази тиква животът бил най-веселото нещо.

В първия миг негово величество Плашилото помислило, че странният посетител му се надсмива, и понечило да се възмути от това своеволие, ала неслучайно то се смятало за най-мъдрата личност в Страната на Оз. След като го огледало по-внимателно, видяло, че усмивката е изрязана върху лицето и Тиквоглавия, дори да искал, не можел да изглежда сериозен.

Пръв заговорил царят. След като съзерцавал Джак известно време, той възкликнал учудено:

- Ти откъде се взе и как така си жив?
- Простете, ваше величество – отвърнал Тиквоглавия, – но не разбирам какво ми казвате.
- А защо не разбираш?
- Не зная вашия език. Виждате ли, аз съм от Страната на

хрилестите, значи съм чужденец.

– Аха, ясно! – възкликнало Плашилото. – Аз самият говоря езика на двъчашите, който се приказва и в Изумрудения град. А ти вероятно говориш на езика на тиквоглавите?

– Точно така, ваше величество – поклонил се Джак, – и затова не ни е възможно да се разбирате.

– Колко неприятно – замислено казало Плашилото. – Трябва ни преводач.

– Какво е това „преводач“?

– Някой, който владее и моя, и твоя език. Когато аз изрека нещо, преводачът ще ти обясни какво съм казал, а когато ти ми отговориш, преводачът ще ми предаде твоите думи. Защото преводачът говори и двата езика и ги разбира.

– Умна работа! – възкликнал Джак, зарадван от това лесно решение на затруднението.

Плашилото наредило на войника със зелените мустаци да разпита кой от поданиците му разбира езика на хрилестите и езика на Изумрудения град, и незабавно да го доведе.

Когато войникът излязъл, Плашилото попитало:

– Защо не седнеш, докато чакаме?

– Ваше величество забравя, че не го разбирам – отвърнал Тиквоглавия. – Ако желаете да седна, трябва да ми го покажете със знаци.

Плашилото слязло от трона и примъкнало едно кресло зад Тиквоглавия. После изведнъж блъснало Джак с такава сила, че той се свлякъл върху възглавниците, свит като джобно ножче, и едва успял да оправи сплетените си крайници.

– Този знак разбра ли го? – учтиво запитало Плашилото.

– Безпогрешно – отговорил Джак, докато протягал ръце да обърне главата си напред, защото тиквата се била извъртяла около поддържащия кол.

– Теб май са те правили надве-натри – отбелязало Плашилото, като наблюдавало усилията на Джак.

– Също като негово величество – долетял откровеният отговор.

– С тази разлика, че докато аз се превивам, но не се чупя, ти се чупиш, но не се превиваш – злъчно рекло Плашилото.

В този миг войникът се върнал с едно младо момиче за ръка. То било мило и стеснително, с хубаво лице и красиви зелени очи и коси. Изящната му зелена копринена пола стигала до коленете и разкривала копринени чорапи с избродирани грахови шушулки, а вместо с

панделки или токи зелените му сатенени пантофки били украсени с китки магданоз. По зеления му копринен корсаж имало избродирани листа от детелина, а късото му стегнато жакетче било оброчено с искрящи изумруди.

– Я, това била нашата Джелая Джамб! – възкликнало Плашилото, когато зеленото момиче склонило хубавата си главичка пред него. – Ти владееш ли езика на хрилестите, миличка?

– Да, ваше величество, разбирам го, защото съм родена в Северната страна.

– Тогава ще ни превеждаш – заявило Плашилото – и ще обясняваш на Тиквоглавия всичко, каквото кажа, а на мен ще предаваш всичко, каквото той каже. Това задоволява ли те? – обърнало се то към своя гост.

– Напълно – долетял отговор.

– Тогава като начало – обърнало се Плашилото към Джелая – запитай какво го води в Изумрудения град.

Ала вместо това момичето, което не отделяло поглед от Джак, изрекло:

– Ти си необикновено същество. Кой те направи?

– Едно момче – казва се Тип – отвърнал Джак.

– Какво казва? – поискало да разбере Плашилото. – Слухът май ме лъже. Какво казва?

– Казва, че умът на ваше величество се е разпилял – свенливо превело момичето.

Плашилото се размърдало неспокойно на трона и опипало главата си с лявата ръка.

– Колко прекрасно е да разбираш два различни езика – изрекло то и въздъхнало смутено. – Попитай го, мила, има ли нещо против да го хвърля в тъмница за обида на владетеля на Изумрудения град?

– Не съм ви обиждал! – възмутил се Джак.

– Шшшт! – предупредило Плашилото. – Почакай Джелая да преведе каквото казах. Защо ни е преводачка, ако ще я прекъсваш тъй припряно?

– Добре, добре, ще чакам – склонил Тиквоглавия намусено, макар да се усмихвал все тъй топло. – Преведете, госпожице.

– Негово величество се интересува дали сте гладен – казала Джелая.

– Не, никак – учтиво отговорил Джак, – понеже аз изобщо не мога да ям.

– И аз така – кимнало Плашилото. – Какво казва той, миличка Джелая?

– Интересува се дали знаете, че едното ви око е изрисувано по-голямо от другото – изрекло проклетото момиченце.

– Не ѝ вярвайте, ваше величество – провикнал се Джак.

– О, но аз не ѝ вярвам – спокойно се обадило Плашилото. А после, като изгледало остро момичето, попитало: – Ти сигурна ли си, че разбираш и двата езика – на хрилестите и на дъвчащите?

– Напълно, ваше величество – поклонила му се Джелая Джамб, като едва се съдържала да не се изсмее в очите на владетеля.

– А защо тогава и аз имам чувството, че ги разбирам? – зачудило се Плашилото.

– Просто защото това е същият език! – весело се закискало момичето. – Нима ваше величество не знае, че в цялата Страна на Оз се говори един и същ език?

– Наистина ли? – облекчено ахнало Плашилото. – Ами тогава аз сам можех да си превеждам!

– Вината е изцяло моя, ваше величество – притеснил се Джак, – помислих си, че говорим различни езици, защото сме от различни страни.

– Това да ти е за урок, друг път да не мислиш – скарало му се Плашилото. – Защото, който не умее да размишлява мъдро, по-добре да си мълчи като глупак, какъвто си всъщност!

– Да, точно това съм! – кимнал Тиквоглавия.

– Според мен създателят ти е похабил няколко вкусни тиквеника, за да скалпи един никакъв човек.

– Повярвайте, ваше величество, аз не съм искал да ме сътворят! – заоправдавал се Джак.

– Аха! И с мен е същото – любезно го успокоил царят. – И понеже се различаваме от всички обикновени хора, хайде да се сприятелим, искаш ли?

– От все сърце! – възкликнал Джак.

– Как! Нима имаш сърце? – изненадало се Плашилото.

– Не, това беше метафора, образ на речта – обяснил Джак.

– А според мен най-видимият ти образ е дървеният, затова, ако обичаш, съдържай си въображението, което, тъй като си без мозък, нямаш право да упражняваш – предупредило го Плашилото.

– Непременно! – съгласил се Джак, без да разбира нито дума.

След това негово величество Плашилото отпратило Джелая Джамб и войника със зелените мустаци, хванало новия си приятел под ръка и го

повело към двора да поиграят на обръчи.

Бунтарската армия на генерал Джинджър

Толкова нетърпелив бил Тип да настигне своя Джак и Дървеното магаре, че извървял половината път до Изумрудения град без почивка. И тогава осъзнал, че е прегладнял, а от коричките и сиренето, които бил взел на тръгване, нямало и троха.

Чудел се какво да прави, когато видял някакво момиче, седнало край пътя. Дрехите му направо заслепили Тип: коприненият ѝ корсаж бил изумруденозелен, а пък полата от четири ярки цвята била отпред синя, отляво – жълта, отзад – червена и отдясно – пурпурна. Корсажът се закопчавал с четири копчета, най-горното – синьо, второто – жълто, третото – червено и последното – пурпурно.

В тези крещящи одежди имало нещо изумително, затова и Тип дълго ги съзерцавал, докато накрая погледът му бил привлечен от хубавото лице над тях. Да, казал си, лицето наистина е хубаво, но защо изразява толкова недоволство, неприязън и дързост?

Тип наблюдавал девойката, а тя го гледала хладно. До нея имало кошница с храна; в едната си ръка държала сандвич, а в другата – твърдо сварено яйце и така сладко похапвала, че Тип се усмихнал.

Тъкмо когато се канел да си поиска от обяда ѝ, тя станала и тръснала трохите от скута си.

– Дръж! – казала му. – Аз трябва да вървя. Носи кошницата и ако си гладен, хапни!

Тип сграбчил кошницата и веднага започнал да се храни, като мълчаливо следвал момичето. То крачело бързо, решително и гордо, от което той заключил, че е някаква важна личност. Накрая, като заситил глуда си, Тип започнал да подтичва, за да не изостава, но едва я настигал, защото била по-висока, а и много бързала.

– Благодаря за сандвичите – задъхано казал той. – Ще ми кажеш ли как се казваш?

– Аз съм генерал Джинджър – долетял отсечен отговор.

– О! – изненадало се момчето. – А на какво си генерал?

– Командвам бунтарската армия в тази война – рязко отвърнала тя.

– А! – възкликнал пак Тип. – Не знаех, че има война.

– И да си искал, не би могъл да узнаеш – отговорила Джинджър, – защото я пазехме в тайна. И понеже армията ни е само от момичета, направо е невероятно, че за бунта ни още никой не е чул – додала тя с

нескрита гордост.

– Права си – кимнал Тип. – А къде е армията ти?

– На километър от тук – обяснила генерал Джинджър. – По моя заповед се събраха войските от цялата Страна на Оз. Днес ще покорим негово величество Плашилото и ще го свалим от трона. Бунтарската армия очаква мен, за да потегли към Изумрудения град.

– Ясно! – въздъхнал дълбоко Тип. – Наистина съм изненадан! А смея ли да попитам защо искате да покорите негово величество Плашилото?

– Първо, защото Изумруденият град прекалено дълго се управлява от мъже – отговорило момичето. – Освен това градът искри от красиви скъпоценни камъни, далеч по-нужни за пръстени, гривни и огърлици, а в царската съкровищница има купища пари за не една и две нови рокли на всяка войничка. Затова се готвим да завладеем града и да го управляваме, както ни е угодно.

Джинджър изрекла това сериозно и решително – доказателство, че не се шегува.

– Но войната е нещо ужасно! – замислено казал Тип.

– Тази война ще е приятна – бодро отвърнало момичето.

– Колко ли от вас ще паднат в боя! – продължило момчето уплашено.

– Нищо подобно – възразила Джинджър. – Кой мъж ще вдигне ръка на момиче, камо ли да му навреди? Всички в армията ми са хубавици!

Тип се засмял.

– Може и да си права. Но пазачът на портите е много предан, а царският гарнизон няма да отстъпи града без съпротива.

– Гарнизонът е немощен и стар – рекла пренебрежително Джинджър. – Едва има сила да се грижи за мустаците си, а жена му е толкова зла – скубе му ги из корен. При царуването на прекрасния Вълшебник войникът със зелените мустаци беше истински царски гарнизон, защото народът се боеше от Вълшебника. А Плашилото не всява страх и царският гарнизон не струва пукната пара по време на война!

След тези думи те продължили да крачат мълчаливо и скоро стигнали до широка горска просека, където имало четиристотин момичета. Девоичките се кискали и разговаряли весело, сякаш се готвели не за война, а за увеселение.

Разделени били на четири роти и Тип забелязал, че униформите им са като на генерал Джинджър. Различавали се само по това, че при девоичките от Страната на дъвчащите синьото на полата било отпред, при

квадратните отпред било червеното, при мигащите – жълтото, а при хрилестите – пурпурното. Корсажите били зелени – знак, че се готвят да превземат Изумрудения град, а по цвета на горното копче се разбирало от коя страна са. Униформите били хем красиви, хем удобни, а общото впечатление било поразяващо.

Според Тип тази необичайна армия изобщо не била въоръжена, но грешал. Защото в събраните на тила коси всяко момиче било заболо по две дълги лъскави куки за плетене.

Генерал Джинджър пъргаво скочила върху един пън и викнала на войската си:

– Приятелки, съгражданки, момичета! Започва нашият велик бунт срещу мъжете на Оз! Тръгваме да завладеем Изумрудения град... да детронираме цар Плашило... да придобием хиляди блестящи скъпоценности... да плякосаме царската съкровищница... и да вземем властта от нашите предишни потисници!

– Ура! – викнали ония, които я чули, ала Тип забелязал, че голяма част от армията бърборела оживено, без да обръща внимание на предводителката си.

Долетяла команда „Напред!“, девойките се подредили в четири групи и бодро поели към Изумрудения град.

Момчето ги следвало, натоварено с кошниците, наметките и вързопите на някои от момичетата. Скоро стигнали до зелени гранитни стени и спрели пред градските порти.

Пазачът на портите излязъл веднага и започнал да ги оглежда с такова любопитство, сякаш виждал пред себе си цирк. На шията му висяла златна верига с много ключове. Мушнал безгрижно ръце в джобовете си, той и не подозирал, че градът е обсаден от бунтовници. Усмихнато ги попитал:

– С какво мога да ви услужа, мили мои?

– Предай се веднага! – викнала генерал Джинджър и смръщила хубавото си лице.

– Да се предам ли? – удивил се пазачът. – Но това е невъзможно! Не е законно! Това е нечувано!

– И все пак трябва да се предадеш! – гневно креснала генералката. – Ние се бунтуваме!

– Не ви личи – възхитено ги огледал пазачът.

– Може, но се бунтуваме! – раздражено тупнала с крак Джинджър.

– Ей сега ще превземем Изумрудения град!

– Боже мили! – изумено възкликнал пазачът на портите. – Каква

глупава идея! Я бягайте при майките си, мили мои момиченца, тичайте да издоите кравите и да омесите хляба! Да се превземе град, е опасно начинание, не го ли знаете?

– Не се боим! – отвърнала генералката с такава решителност, че пачът се притеснил.

Затова ударил камбанката да призове войника със зелените мустаци и тозчас горчиво съжалил. Защото изведнъж се видял обграден от група девойки, които измъкнали куките от косите си и започнали да го мушкат с острите им върхове и да ги размахват край дебелиите му бузи и мигащите му очи.

Бедният човечец се развикал за милост и без съпротива оставил Джинджър да свали връзката с ключовете от врата му.

Последвана от армията, генералката се втурнала към портите, но там пред нея се възправил царският гарнизон на Оз – сиреч войникът със зелените мустаци.

– Стой! – ревнол той и насочил дългата си пушка в лицето ѝ.

Някои от момичетата писнали и се разбягали, ала генерал Джинджър стояла смело и възмутено запитала:

– Какво? Нима ще стреляш по едно бедно беззащитно момиче?

– Не, няма – отвърнал войникът, – защото пушката ми не е заредена.

– Не е заредена ли?

– Не, за да не стане злополука. И кой знае къде съм дянал барута и сачмите. Но ако ме изчакате, ей сега ще ги потърся.

– Не си прави труда – развеселила се Джинджър. И викнала: – Момичета, пушката не е заредена!

– Урааа! – закрещели бунтовничките, зарадвани от добрата вест, и тъй дружно се втурнали към войника със зелените мустаци, че само по чудо не си изболи очите една на друга.

Уплашеният от жените царски гарнизон на Оз не събрал смелост да се опълчи на яростната им атака. Той се завъртял на пета и с всички сили хукнал през портите към царския дворец, а генерал Джинджър и войската ѝ нахлули в неохранявания град.

Ето така, без да се пролее и капка кръв, бил превзет Изумруденият град. И армията на бунта се превърнала в армия на завоевателите!

Плашилото замисля бягство

Тип незабелязано се измъкнал и забързал след войника със зелените мустаци. Нашественичките прониквали в града бавно, защото спирали ту тук, ту там да изчовъркат с куките си изумруди от стените и паветата. Затова войникът и момчето стигнали в двореца преди вестта за покоряването на града.

Плашилото и Джак Тиквоглавия продължавали да си подхвърлят обръчите на двора, но играта им била прекъсната от внезапната поява на царския гарнизон на Оз, който се втурнал без фуражка и пушка, с раздърпана униформа и развята зад него дълга брада.

– Още едно за мен – спокойно отбелязало Плашилото. – Какво има, приятелю? – обърнало се то към войника.

– Олеле! Ваше величество, ваше величество! Градът ни е превзет! – едва изрекъл задъханият царски гарнизон.

– Това не го очаквах – казало Плашилото. – Върви, ако обичаш, и залости всички врати и прозорци на двореца, а в това време аз ще покажа на тази Тиквена глава как се мята обръч.

Войникът изтичал да изпълни нареждането, а Тип, който пристигнал миг подир него, останал на двора и с удивление заоглеждал Плашилото.

Негово величество Плашилото продължавало да мята обръчите с такова спокойствие, сякаш нищо не застрашавало престола му, но Тиквоглавия затичал с всички сили на дървените си крака, щом съзрял Тип.

– Добър ден, мили татко! – викнал зарадвано. – Добре, че пристигна. Онова ужасно Дървено магаре ме отвлече.

– Така и предположих – отговорил Тип. – Нарани ли те? Счупи ли ти нещо?

– Не, пристигнах здрав и читав – успокоил го Джак, – а негово величество ме прие много любезно.

В този миг войникът със зелените мустаци се върнал и Плашилото попитало:

– Впрочем кой ме е превзел?

– Един девически полк, събран от четирите краища на Страната на Оз – отвърнал все още пребледнелият от страх войник.

– Но къде беше в това време действащата ми армия? – попитало негово величество, вперило замислен поглед във войника.

– Действащата ви армия побягна – честно си признал войникът, – защото никой не може да устои пред страховитите оръжия на покорителките.

– Така, така – обадило се Плашилото, след като поразмислило, – не съжалявам за престола, защото царуването над Изумрудения град е скучна работа. А и от тежката корона ме боли глава. Дано покорителките не посегнат на мен само защото аз съм царят.

– Чух ги да казват – боязливо се намесил Тип, – че от външността ви ще си направят изтривалки, а с вътрешността ще натъпчат възглавниците на диваните си.

– Тогава съм в опасност – кимнало негово величество – и трябва да обмислям бягство.

– А къде ще отидеш? – попитал Джак Тиквоглавия.

– Как къде – при моя другар Тенекиения дървар, владетеля на мигащите, който се нарича император. Той ще ми даде убежище.

Тип гледал през прозореца.

– Дворецът е обсаден – съобщил той. – Късно е за бягство. Всеки миг ще те разкъсат на парчета.

Плашилото въздъхнало.

– В случай на опасност най-добре е да спреш и да размислиш – заявило то. – Извинете ме, ще спра да размисля.

– Но нали и ние сме в опасност! – разтревожил се Тиквоглавия. – Ако тия момичета разбират от готварство, крайт ми е близък!

– Глупости! – възкликнало Плашилото. – Дори да умеят да готвят, сега не им е до това!

– Стига да ме подържат малко в плен и ще се разваля – възразил Джак.

– О! Значи не те бива за съюзник – отвърнало Плашилото. – Работата била по-сериозна, отколкото предполагаш.

– Ти можеш да живееш още дълго – мрачно казал Тиквоглавия. – А моят живот е неизбежно кратък. Искам да се порадвам на броевите си дни.

– Чакай, чакай! Не се безпокой – успокоило го Плашилото, – ако помълчиш да размисля, ще измисля как да се измъкнем.

И тъй, другите зачакали мълчаливо, а Плашилото отишло в един ъгъл и останало с лице към стената цели пет минути. Накрая, като се обърнало, изглеждало по-весело.

– Къде е онова Дървено магаре, с което пристигна? – запитало то Тиквоглавия.

– Ами като казах, че е безценно, твоят човек го прибра в съкровищницата – отвърнал Джак.

– Само за това място се сетих, ваше величество – заоправдавал се войникът, уплашен, че е сбъркал.

– Постъпил си, както трябва – заяви Плашилото. – А нахрани ли животното?

– О, да, хвърлих му цяла кофа стърготини.

– Чудесно! – зарадвало се Плашилото. – Бързо ми го доведи.

Войникът изгичал навън и след малко чули тропота на дървените магарешки копита по каменната настилка на двора.

Негово величество огледало вихрогона недоволно.

– Не е кой знае колко напет – отбелязало замислено, – но поне може да прпуса, нали?

– О, да, разбира се – отвърнал Тип, вперил възхитен поглед в Дървеното магаре.

– Тогава, като го възседнем, трябва да профучи през строя на бунтовничките и да ни отнесе при другаря ми Тенекиения дървар – заяви Плашилото.

– Няма сили за четирима – възразил Тип.

– Четирима не, но трима ще поеме – казало негово величество. – Царския гарнизон го оставям тук. Откакто позволи да го сразят, вече не му вярвам.

– Той поне може да бяга – засмял се Тип.

– Очаквах този удар – мрачно се обадил войникът, – но храбро ще го понеса. Като си обръсна мустаците, няма да ме познаят. По-безопасно ли е да яздя този огнен, необуздан вихрогон, отколкото да се възправа срещу буйните момичета?

– Може да си прав – кимнало негово величество Плашилото. – Аз, понеже не съм войник, много обичам риска. А сега, момче, възседни го пръв. Намести се близо до шията.

Тип бързо се качил, а войникът и Плашилото вдигнали Тиквоглавия и го настанили зад него. За царя останало толкова малко място, че можел да се катурне при първата крачка на Магарето.

– Донеси въже за простирание – наредил царят на гарнизона – и ни вържи един за друг. Ако падаме, да падаме вкупом.

Докато чакали войника с въжето, негово величество продължило:

– Трябва да внимавам, защото животът ми е в опасност.

– Аз също трябва да се пазя – обадил се Джак.

– Не чак толкова – отвърнало Плашилото. – Ако с мен се случи

нещо, това ще ми е краят. А пък стане ли нещо с теб, ще послужиш поне за семе.

Войникът донесъл дълго въже, вързал ги здраво един за друг, а после ги привързал към Магарето. Нямаło опасност да паднат.

– Сега вратите – наредило Плашилото. – Отваряй ги и да се втурнем към свободата или към смъртта!

Дворът, в който се намирали, бил по средата на големия дворец, опасвайки го от всички страни. Проход водел към една от външните врати, която била яко залостена по нареждане на владетеля. Негово величество смятало да се измъкнат от там, затова царският гарнизон превел Магарето през прохода и отворил вратата, която зейнала с трясък.

– Хайде – обърнал се Тип към Дървеното магаре, – ти ще ни спасяваш. Препусни към градските порти и не позволявай никому да те спре!

– Дадено! – изпръхтяло Магарето и хукнало така внезапно, че Тип едва си поел дъх и здраво се вкопчил за кола, забит в магарешката шия.

Няколко момичета, застанали на пост край двореца, били повалени от лудия магарешки устрем. Други се разбягали от пътя с писъци, а една-две се нахвърлили бясно с куките си върху бегълците. Тип усетил леко бодване в лявата ръка и цял час след това тя го наболявала, ала куките не наранили нито Плашилото, нито Джак Тиквоглавия – те не ги и усетили.

Колкото до Магарето, то надминало себе си – прекатурило две колечки с плодове, съборило двама мъже и накрая бутнало пазачката на портите – свадлива дебелана, назначена от генерал Джинджър.

Но неукротимото кавалерийско Магаре и тогава не спряло. След като се измъкнало от Изумрудения град, то се понесло по пътя на запад с такава скорост и луди подскоци, че дъхът на момчето секнал, а пък Плашилото останало направо поразено. Джак познавал подобна буйна езда отпреди, та вложил всички сили да притиска с две ръце тиквената си глава върху шията и понасял ужасното друсане най-философски.

– Укроти го! Укроти го! – разкрещяло се Плашилото. – Всичката слама се смъкна в краката ми!

Но Тип нямал сили да му викне и Дървеното магаре продължило в луд, неукротим галоп.

Скоро стигнали до брега на широка река и като истински жребец, без да спира, Магарето направило огромен скок и всички полетели във въздуха.

Само след миг те вече се премятали, пляскали и подскачали във водата. Магарето неистово размахвало крака и търсело опора, а ездачите

първо се гмурнали до дъното, а после изплували отгоре като тапи.

Пътешествието към Тенекиения дървар

Дрехите на Тип били натежали от водата, но той успял да се наклони и да кресне в ухото на Магарето:

– Стой мирно, глупако! Стой мирно!

Тозчас то спряло да се движи и заплувало спокойно на повърхността, а тялото му било като истински сал.

– Какво значи „глупак“? – попитало Магарето.

– Укор – засрамено отвърнал Тип. – Казвам такава дума само когато съм разгневен.

– Тогава и аз решавам да те нарека глупак – казало Магарето. – Защото нито съм правило реката, нито съм я слагало на пътя ни. Укор заслужава оня, който ми се сърди, че съм паднал във водата.

– Така е – кимнал Тип, – признавам се за виновен – и се провикнал към Тиквоглавия: – Добре ли си, Джак?

Никакъв отговор. Тогава момчето се обърнало към царя:

– А вие как сте, ваше величество?

Плашилото изохкало.

– Много съм зле – отвърнало то примаяло. – Колко мокра е тази вода!

Вързан здраво към другите, Тип не можел да се извърне към тях. Но наредил на Магарето:

– Гребете с крака към брега!

Магарето се подчинило и бавно, бавно стигнали отсрещния бряг. Там се измъкнали на една плитчина и Магарето излазило на сушата.

Момчето с мъка извадило ножчето от джоба си и прерязало въжето, което ги придържало един към друг, а и към Магарето. Чуло Плашилото да тупва на земята, после бързо слязло и се огледало за Джак.

Дървеното тяло с пищните одежди все още се пъчело върху Магарето, но от Тиквената глава нямало и следа – стърчал само подостреният за шия кол. Що се отнася до Плашилото, сламата се била смъкнала в корема и краката му – там тялото било дебело и закръглено, а нагоре приличало на празна торба. На главата все още се крепяла тежката корона, защита здраво, та да не се загуби, но самата глава, прогизнала и смачкана от тежестта на златото и скъпоценностите, била клюмнала, а изрисуваното лице се гънело в стотици бръчки и Плашилото приличало на пекинез.

Тип го досмешало и щял да се изкиска, ако не се тревожел толкова за своя Джак. Наистина тялото на Плашилото било пред очите му, ала тиквената глава, тъй съществена за живота на Джак, я нямало никаква. Момчето грабнало един дълъг прът, който за щастие му бил подръка, и притеснено заоглеждало реката.

Някъде навътре съзряло жълтеникавата тиква леко да подскача по вълните. Била далеч, но скоро доплувала по-близо и Тип успял да я подхване с пръта и да я издърпа на брега. Взел я, пренесъл я горе, изтрил внимателно с кърпичка водата от тиквеното лице, изгичал до Джак и върнал главата на мястото ѝ.

– О, Боже мой! – възкликнал тозчас Джак. – Ужасно премеждие! Питам се тиквата загнива ли от вода.

Тип не сметнал за нужно да му отговаря, защото и Плашилото се нуждаело от помощта му. Внимателно измъкнал сламата от тялото и краката на царя и я разхвърлял да съхне на слънце. Мокрите дрехи метнал върху Дървеното магаре.

– Ако водата разваля тиквите – обадил се Джак и дълбоко въздъхнал, – значи дните ми са преброени!

– Не съм забелязал да им вреди – отвърнал Тип, – освен ако не е кияща. Ако не се е пукнала, приятелю, значи всичко е наред.

– Здрава е – отговорил радостно Джак.

– Тогава се успокой, защото едно пате от много мислене умряло!

– Добре, че не съм пате! – дълбокомислено кимнал Джак.

Слънцето бързо сушало дрехите, а Тип обръщал сламата на негово величество, та лъчите да изпаряват влагата и тя да стане пак шумоляща и пръхвава. После натъпкал Плашилото равномерно и огладил с ръка лицето, което възвърнало предишното си ведро и чаровно изражение.

– Много благодаря – радостно възкликнал монархът, когато се разтъпкал и видял, че всичко му е на място. – Да си Плашило, си има и предимства. Стига до теб да има приятел да те пооправя, щом потребва, и нищо лошо не може да ти се случи.

– Силното слънце дали не пука тиквите? – разтревожено се обадил Джак.

– О, не, не! – успокоило го Плашилото. – Само старостта е опасна за теб, момче. Отмине ли златната ти младост, набързо ще се разделим. Но ти не се бой, забележим ли, веднага ще те предупредим. Хайде! Да тръгваме. Едва чакам да срещна другаря си Тенекиения дървар.

Пак яхнали Дървеното магаре – Тип се хванал за кола, Тиквоглавия прегърнал Тип, а Плашилото обвило ръце около дървеното тяло на

Джак.

– Върви спокойно, защото сега никой не ни гони – наредил Тип на Магарето.

– Дадено! – пресипнало отвърнало то.

– Май нещо си прегракнул – учтиво отбелязал Тиквоглавия.

Магарето подскочило гневно, извъртяло чворестото си око към Тип и изхриптяло:

– Слушай, защо им позволяваш да ме хулят?

– О, не! – успокоил го Тип. – Джак ти мисли доброто. И не бива да се караме. Нека бъдем приятели!

– Не искам повече да го зная този Тиквоглавец! – злобно заявило Магарето. – Много лесно си губи главата!

На това нямало какво да се отговори, затова известно време яздили мълчаливо.

По едно време Плашилото се обадило:

– Това място ми напомня за миналото. На онова тревисто хълмче спасих Дороти от жилещите пчели на Злата магьосница от Запад.

– Тези жилещи пчели повреждат ли тиквите? – страхливо се озърнал Джак.

– Не бой се, те измряха до една – отвърнало Плашилото.

– А ето тук Ник Секача избяга сивите вълци на Злата магьосница.

– Кой е Ник Секача? – попитал Тип.

– Тъй се казва приятелят ми Тенекиеният дървар – обяснило негово величество Плашилото. – А на това място крилатите маймуни ни плениха, вързаха ни и побягнаха с малката Дороти – продължило то, докато вървели напред.

– Тези крилати маймуни ядат ли тиква? – разтреперил се Джак.

– Не зная, но не се тревожи, сега крилатите маймуни са роби на добрата Глинда, притежателката на златната шапка, с която им нарежда какво да правят – замислено промълвило Плашилото.

След тези думи сламеният монарх потънал в размисъл за някогашните вълнуващи дни. А Дървеното магаре се клатушкало и носело ездачите си напред към тяхната цел.

Междувременно се здрачило, а после паднали тъмните сенки на нощта. Тип спрял Магарето и всички слезли.

– Много съм изморен – прозинал се той, – а тревицата е мека и хладна. Хайде да легнем и да поспим до сутринта.

– Аз не мога да спя – напомнил му Джак.

– Аз също – казало Плашилото.

– За мен сънят е нещо непознато – обадило се и Магарето.

– Но нека не забравяме бедното момченце, то е от плът и кръв и се изморява – казало умното Плашило. – Така беше и с малката Дороти. Всяка нощ я чакахме да се наспи.

– Съжалявам – смирено въздъхнал Тип, – но е така. Освен това умирам от глад!

– Нова опасност! – ахнал Джак. – Дано не обичаш тиква.

– Само ако е опечена в тиквеник – разсмяло се момчето. – Затова не се бой от мен, приятелю!

– Ама че страхлив Тиквоглавец! – възмутило се Магарето.

– И ти щеше да си същият, ако знаеше, че ще загинеш! – ядосал се Джак.

– Стига! Стига! – спряло ги Плашилото. – Нека не се караме. Всички имаме слабости, мили приятели. Да бъдем снизходителни един към друг. Момчето ни е гладно, а няма нищо за ядене – поне да помълчим, та да се наспи. Защото казват, че в съня смъртният забравя глада.

– Благодаря ти! – усмихнал се Тип. – Негово величество Плашилото е колкото добро, толкова и мъдро, а това никак не е малко!

После се изтегнал на тревата, сложил глава на подпълненото Плашило и заспал дълбоко.

Никелираният император

Тип се събудил малко след разсъване, но Плашилото вече било станало и с непохватните си пръсти му било набрало две шепи боровинки от околните храсти. Момчето излапало с благодарност тази хранителна закуска и малката компания отново поела на път.

След около час стигнали хребета на един хълм, от който видели града на мигащите и различили стройните куполи на императорския дворец, извисили се над групичките от по-ниски сгради.

Гледката въодушевила Плашилото и то се провикнало:

– Как се радвам, че пак ще се видим с приятеля ми Тенекиения дървар! Дано да управлява хората си по-добре, отколкото аз управлявах моите!

– Той ли е императорът на мигащите? – попитало Магарето.

– Той, той! Поканиха го за свой владетел скоро след унищожаването на Злата магьосница. И с доброто си сърце Ник Секача сигурно е прекрасен и способен император!

– Аз пък мислех, че „император“ е титлата на оня, който управлява империя – обадил се Тип, – а доколкото знам, Страната на мигащите не е империя, а царство.

– За това нито дума пред Тенекиения дървар! – тревожно възкликнало Плашилото. – Ужасно ще го наскърбиш. Той е горда душа, и то с основание, но предпочита да го назовават император, а не цар.

– На мен ми е все едно – казало момчето.

Дървеното магаре заситнило с такава бързина, че ездачите едва се крепели върху него, затова и не продумали чак до стълбището пред двореца.

Възрастен мигащ в сребриста униформа пристъпил към тях и им помогнал да слязат. Плашилото се обърнало към него:

– Бързо ни заведи при господаря си, императора!

Човекът смутено ги изгледал и накрая казал:

– Боя се, че трябва да почакате. Тази сутрин императорът не приема.

– Защо? – притеснило се Плашилото. – Да не му се е случило нещо?

– О, не, нищо лошо. Но днес е денят, в който лъскат негово величество, и тъкмо в този миг негово августейшо величество е плътно покрит със смазка.

– А, разбирам! – успокоило се Плашилото. – Приятелят ми открай време е конте, а пък сега вероятно държи на външността си повече от всякога!

– Така е – отвърнал слугата с учтив поклон. – Великият ни император неотдавна пожела да го никелират.

– О, небеса! – възкликнало Плашилото. – Ако и мозъкът му е никелиран, кой знае колко е блестящ! Хайде, водете ни, уверен съм, че императорът ще ни приеме дори в този си вид.

– Видът на императора всякога е величествен – заявил човекът. – Ще се осмеля да му известя за пристигането ви и ще получа разпорежданията му относно вас.

Групичката последвала прислужника в едно разкошно предверие и Дървеното магаре също се заклатушкало подире им, защото не знаело, че мястото на магаретата е навън.

В първия миг пътешествениците се стъписали от обстановката, дори Плашилото останало поразено от тежките сребротъкани завеси, изтеглени встрани и закрепени със сребърни брадвички. Върху красивата маса в средата имало голяма сребърна масльонка, богато гравирана със сцени от някогашните приключения на Тенекиения дървар, Дороти, Страхливия лъв и Плашилото. Линиите на гравюрите били позлатени. По стените висели няколко портрета; портретът на Плашилото бил най-внушителен и артистично изрисуван, а грамадна картина на прочутия Вълшебник от Оз в момента, когато дарява Тенекиения дървар със сърце, покривала почти изцяло едната стена.

Както съзерцавали всичко това, обхванати от безмълвно възхищение, изведнъж от съседната стая долетял силен глас, който възкликнал:

– Гледай ти, гледай ти, гледай ти! Каква невероятна изненада!

Вратата с трясък се отворила и към тях се втурнал Ник Секача, който стиснал в прегръдките си Плашилото и го смачкал в безброй гънки и дупли.

– Мили стари приятелю! Благородни ми друже! – весело се провикнал Тенекиеният дървар. – Колко се радвам, че пак се виждаме!

След това пуснал Плашилото, отстъпил крачка назад и огледал обичното изрисувано лице.

Но за беда по лицето и тялото на Плашилото били останали лекета, защото в устрема да приветства приятеля си Тенекиеният дървар напълно забравил състоянието на своя тоалет и размазал смазката по Плашилото.

– Боже мили! – печално възкликнало то. – Гледай на какво

заприличах!

– Спокойно, приятелю – утешил го Тенекиеният дървар, – ще те пратя в императорската пералня и ще излезеш като нов.

– Дали няма да ме обезобразят? – изохкало Плашилото.

– О, не! – долетял отговор. – Но я ми обясни как пристигна тук и кои са спътниците ти?

С най-голяма учтивост Плашилото представило Тип и Джак Тиквоглавия, към когото Тенекиеният дървар проявил особен интерес.

– Не си кой знае колко пълноценен – заявил императорът, – но пък си крайно необикновен и следователно достоен да станеш член на подбраното ни общество.

– Благодаря на негово величество – покорно отговорил Джак.

– Надявам се, че се радваш на добро здраве – продължил Дърварят.

– Засега да – въздъхнал Тиквоглавия, – но с ужас очаквам деня, когато ще се разваля.

– Глупости! – възкликнал императорът, а в гласа му прозвучали съчувствие и доброта. – Не помрачавай днешното слънце с утрешния порой. Защото, преди главата ти да се развали, ти можеш да я консервиращ и да я запазиш, колкото си щеш.

По време на този разговор Тип оглеждал Дърваря с нескрито удивление и забелязал, че прочутият император на мигащите е съставен изцяло от тенекиени изрезки, запоени и занитени една за друга във формата на човек. Вярно, че като вървял, поскърцвал и подрънквал, но, общо взето, бил умело изработен и видът му се помрачавал единствено от дебелия слой смазка, покриваща го от глава до пети.

Втренченият поглед на момчето подсетил Тенекиения дървар, че не е много представителен, и той помолил приятелите си да му позволят да се оттегли в покоите си, за да го излъскаат слугите му. Когато се върнал след малко, никелираното му тяло блестяло тъй тържествено, че Плашилото го похвалило за новата му външност.

– Никелирането беше чудесна идея – признал Ник, – а беше и наложително, защото здравата се бях изподраскал по време на бурните си преживелици. Виждате ли гравираната звезда върху лявата ми гръд? Тя не само сочи къде лежи великолепното ми сърце, но и закрива кръпката на прекрасния Вълшебник, след като постави този ценен орган в гърдите ми със собствените си сръчни ръце.

– Значи сърцето ти е ръчна работа, така ли? – учудил се Тиквоглавия.

– Нищо подобно – с достойнство отвърнал императорът. – То си е

най-истинско, макар да е по-голямо и по-топло от човешките сърца.

И като се обърнал към Плашилото, запитал:

– Поданиците ти щастливи и доволни ли са, мили друже?

– И аз не знам – отвърнало то, – защото девойките от Оз се разбунтуваха и ме изпъдиха от Изумрудения град.

– Виж ти! – възкликнал Тенекиеният дървар. – Ама че беда! Нима са недоволни от мъдрото ти и благосклонно царуване?

– Не, но твърдят, че управление, което е едностранчиво, не струва нищо – отвърнало Плашилото, – и според тези жени мъжете управлявали вече прекалено дълго. Затова покориха града ми, плякосаха от съкровищницата всички скъпоценности и сега управляват по своя угода.

– Боже мой! Каква странна идея! – възкликнал стреснат и стъписан императорът.

– Чух ги да споделят, че се готвят да тръгнат насам и да превземат замъка и столицата на Тенекиения дървар – обадил се Тип.

– А, това не бива да допуснем – бързо отвърнал императорът, – тозчас ще тръгнем, ще освободим Изумрудения град и ще възстановим Плашилото на трона.

– Знаех си, че ще ми помогнеш – зарадвало се Плашилото. – Каква войска можеш да събереш?

– За какво ни е войска? – учудил се Дърварят. – Ние, четиримата, и острата ми брадва сме напълно достатъчни да хвърлим в ужас бунтовничките.

– Ние, петимата – поправил го Тиквоглавия.

– Петимата ли? – изненадал се Дърварят.

– Да, Дървеното магаре е смело и безстрашно – отвърнал Джек, който бил забравил за сблъсъка с четириногото.

Тенекиеният дървар се озърнал объркано, защото Дървеното магаре си кротувало в един ъгъл, където императорът не го бил забелязал. Тип веднага повикал странното същество и то пристъпило към тях с такова клатушкане, че едва не прекатурило красивата маса и гравираната масльонка.

– Започвам да си мисля – заявил Тенекиеният дървар, като внимателно оглеждал магарето, – че чудесата нямат край! Как е оживяло това творение?

– Поръсих го с чудотворен прах – скромно обяснило момчето – и то много ни помага.

– Благодарение на него се измъкнахме от бунтовничките – допълнило Плашилото.

– Е, щом е тъй, приемаме го за наш другар – заявил императорът. – Живо дървено магаре е голяма новост и заслужава да бъде изучено. Какво знае?

– Нямам богат житейски опит – отговорило Магарето, – но много бързо възприемам и понякога си мисля, че знам повече от тия около мен.

– Нищо чудно – казал императорът, – защото житейският опит невинаги е равностоен на житейската мъдрост. Но сега времето е злато – да се приготвяме и да вървим!

Императорът повикал министър-председателя и му обяснил как да управлява страната, докато го няма. Междувременно слугите разшили Плашилото, грижливо изпращали изрисувания чувал, който му служел за глава, и пак го напълнили с мозъка, който му бил дал Великият вълшебник. Императорските шивачи почистили и изгладили дрехите, лъснали короната и отново я пришили към главата, защото Тенекиеният дървар настоявал Плашилото да запази царското си отличие. Така то станало много представително и макар да не било суетно, се харесало и походката му станала по-наперена. А Тип поправил дървените стави на Джак Тиквоглавия и ги заздравил, а после прегледал и Дървеното магаре, за да се увери, че всичко му е наред.

И щом се разсъмнало, те бодро потеглили назад към Изумрудения град – Тенекиеният дървар ги предвождал с лъскавата си брадва на рамо, Тиквоглавия яздел Магарето, а Тип и Плашилото вървели от двете му страни и го пазели да не падне и да не се повреди.

Господин Гр. Клатуш-Бръмб., В. О.

През това време генерал Джинджър – предводителката, както знаем, на бунтарската армия – изживявала голямо притеснение от бягството на Плашилото. Страхувала се, и то с основание, че ако негово величество и Тенекиеният дървар обединят сили, това ще е опасно за нея и армията ѝ. Защото народът на Оз все още помнел подвизите на тези славни герои, преодолели безброй опасни премеждия.

И Джинджър изпратила бърз пратеник при старата Момби – вещицата, с обещание да я възнагради богато, ако помогне на бунтарската армия.

Момби направо била бясна – не можела да прости на Тип, задето я бил изиграл, избягал и отмъкнал магическия животворен прах – и веднага склонила да иде в Изумрудения град и да помогне на Джинджър да победят Плашилото и Тенекиения дървар, чийто приятел бил и Тип.

С пристигането си в царския дворец Момби разбрала чрез тайните си магии, че враговете вече вървят към Изумрудения град, бързо се оттеглила в стаичката на една самотна кула, заключила се и започнала да прави магии, с които да предотврати завръщането на Плашилото и приятелите му.

Затова Тенекиеният дървар изведнъж се заковал на място и викнал:

– Колко странно! Уж познавах всяка педя от този път, а май сме се загубили!

– Не е възможно! – възкликнало Плашилото. – Защо смяташ, че сме се отклонили, мили друже?

– Ами ето тази безбрежна слънчогледова нива пред нас – за пръв път я виждам!

Започнали да се оглеждат и се уверили, че ги обгражда гора от тънки високи стъбла, а на всяко стъбло имало огромна слънчогледова пита. И тези пити не само ги заслепявали с ярки червени и жълти цветове, ами се и въртели на стъблата като мънички вятърни мелници, закривали всичко пред тях и те се чудели накъде да тръгнат.

– Това е магия! – извикал Тип.

Докато се озъртали разколебани и объркани, Тенекиеният дървар викнал раздразнено и с вдигната брадва понечил да отсече стъблата пред себе си. Но изведнъж слънчогледите спрели да се въртят и пътиците ясно забелязали във всяка пита лице на момиче. Хубавите личица

се вглеждали подигравателно в смаяната група, а после звънко се разсмели на учудването, което предизвикали.

– Стой! Стой! – сграбчил Тип ръката на Дърваря. – Те са живи! Това са момичета!

И в същия миг слънчогледите пак се завъртели, а лицата избледнели и се изгубили в бързото въртене.

Тенекиеният дървар изпуснал брадвата и се свлякъл на земята.

– Жестоко ще е да посека тези прекрасни създания – отчаяно въздъхнал той, – но не виждам как иначе ще продължим.

– Много ми заприличаха на бунтарската армия – замислено рекло Плашилото. – Само не разбирам как са могли да ни последват с такава бързина.

– Според мен е магия – уверено казал Тип. – И някой ни я прави. Навремето Момби ги вършеше такива. Най-вероятно всичко е въображаемо и тук изобщо няма слънчогледи.

– Ами тогава да замижим и да вървим напред – предложил Дърварят.

– Прощавай – намесило се Плашилото, – очите ми са нарисувани и не се затварят. Ти, като имаш тенекиени клепачи, да не мислиш, че всички сме направени като теб?

– А пък очите на Магарето са от чепове – обадил се Джак и се навел да ги разгледа.

– Тогава ти ще яздиш бързо отпред – наредил Тип, – а ние ще вървим подире ти и дано се измъкнем. Аз съм така заслепен, че едва гледам.

Тиквоглавия смело пришпорил Магарето, а Тип се хванал за опашката му и закрачил със затворени очи. Плашилото и Тенекиеният дървар вървели отзад и скоро радостното възклицание на Джак известило, че пътят е чист.

Спрели се да погледнат назад, но не видели и следа от слънчогледите.

Окуражени, продължили нататък. Обаче старата Момби така била променила околността, че като нищо можели да се загубят, ако Плашилото не си спомнило, че може да се ориентира по слънцето. Защото няма магия, която да промени пътя на слънцето, и то е най-сигурният водач.

Но ги чакали още препятствия. Дървеното магаре стъпило в заешка дупка и се строполило на земята. Тиквоглавия хвъркнал във въздуха и животът му щял да секне в същия този миг, ако не бил Тенекиеният

дървар да улови главата му и да я предпази от спукване.

Тип веднага я наместил и бързо изправил Джак. Но Дървеното магаре не се отървало така безболезнено. Когато издърпали крака му от заешката дупка, видели, че е счупен и трябва или да се смени, или да се закове, иначе то не можело да върви.

– Лоша работа – разтревожил се Тенекиеният дървар. – Да имаше наоколо дървета, щях да му издялам нов крак, ала тук няма дори храст!

– В тази част на Страната на Оз няма ни огради, ни къщи – отчаяло се Плашилото.

– И какво ще правим? – зачудило се момчето.

– Ей сега ще си впрегна мозъка в работа – отвърнало негово величество Плашилото, – от опит зная, че като размисля, на всичко съм способен!

– Ами тогава хайде да помислим – зарадвал се Тип – и най-накрая може да се сетим как да поправим нашето Магаре.

Насядали в редица на тревата и започнали да мислят, а Дървеното магаре учудено разглеждало счупения си крайник.

– Боли ли те? – съчувствено попитал Тенекиеният дървар.

– Не, никак – отвърнало Магарето, – но честолюбието ми е ранено, като виждам колко съм чуплив.

Известно време седели мълчаливо. Накрая Тенекиеният дървар вдигнал глава и се огледал.

– Какво е онова създание, което иде насам? – възкликнал той.

Другите проследили погледа му и видели, че към тях приближавало най-чудноватото същество на света. Придвижвало се бързо и безшумно по меката трева, след миг застанало пред пътешествениците и ги загледало удивено също като тях.

Плашилото, което запазвало самообладание при всички обстоятелства, го поздравило учтиво:

– Добро утро.

Непознатият свалил шапка с широк замах, поклонил се дълбоко и казал:

– Добро утро на всички вас! Вярвам, че като общност сте в добро здраве. Заповядайте, ето визитната ми картичка.

След тези учтивости той подал картичката си на Плашилото, което я поело, повъртяло я насам-натам и поклащайки глава, я връчило на Тип.

Момчето прочело на глас:

– ГОСПОДИН ГР. КЛАТУШ-БРЪМБ., В. О.

– Майчице! – ахнал Тиквоглавия, втречен в същестото.

– Колко странно! – обадил се Тенекиеният дървар.

Тип наблюдавал пришелеца с ококорени очи, а Дървеното магаре въздъхнало и обърнало глава.

– Наистина ли сте Клатушкац се бръмбар? – попитало Плашилото.

– Разбира се, драги ми господине! – отривисто отговорил непознатият. – Не пише ли на картичката?

– Пише – рекло Плашилото. – Но ако смея да запитам, какво означава това „ГР.“?

– Означава Грамадански, сиреч увеличен! – гордо обяснил Бръмбарът.

– А, ясно! – Плашилото критично оглеждало непознатия. – И наистина ли сте увеличен?

– Господине! – повишил глас Бръмбарът. – Виждате ми се човек мъдър и прозорлив. Нима не разбирате, че съм най-малко няколко хиляди пъти по-голям от един обикновен клатушкац се бръмбар? Следователно очевидно е, че съм увеличен, и няма никакви причини да се съмнявате в този факт!

– Извинете! – отвърнало Плашилото. – Мозъкът ми се пообърка при последното пране. Ще се обидите ли, ако запитам също какво означават буквите „В. О.“ в края на името ви?

– Те показват научната ми степен – снизходително се усмихнал Бръмбарът. – За по-ясно инициалите сочат, че съм високообразован.

– О! – облекчено въздъхнало Плашилото.

Тип все още съзерцавал чудноватата личност. Пред себе си виждал голямо кръгло бръмбаровидно тяло на два тънки крака с нежни стъпала и със завити нагоре пръсти. Самото туловище било по-скоро плоско и както се разбирало от видимите части, гърбът бил тъмнокафяв и лъскав, а предницата – на светлокафяви и бели черти, които в краищата се сливали в общ цвят. Ръцете били тънки като краката, върху дългата шия стърчала главата – човекоподобна, с нос или „пипало“ като извита антена, с уши, които в горната си част също имали антени, щръкнали от двете страни на главата като свински опашчици. Кръглите черни очи били доста изпъкнали, но изражението на Клатушкация се бръмбар било, общо взето, приятно.

Насекомото носело тъмносин, поръбен с жълто фрак с цвете в

бутониерата, бяла дочена жилетка, опъната от широкото му тяло, сиво-бежов плюшен голф, стегнат под коленете със златни катарамии, а върху малката му глава, пернат накриво, стърчал черен цилиндър.

Както бил застанал пред удивените ни приятели, Бръмбарът бил висок колкото Тенекиеният дървар и несъмнено никоя буболечка в Страната на Оз не била достигала подобни размери.

– Да си призная – обадило се Плашилото, – внезапната ви поява ме изненада и стресна приятелите ми. Дано това обстоятелство не ви обиди. Надявам се, ще свикнем с външността ви.

– О, моля, не се извинявайте! – искрено рекъл Бръмбарът. – Обичам да стряскам хората, защото не съм обикновено насекомо, и без да искам, будя и любопитство, и възхита у онези, които срещам.

– Така е – кимнало негово величество.

– Ако позволите да седна в августейшата ви компания – продължил пришелецът, – с радост ще ви разправа историята си и ще разберете защо съм тъй необичаен или по-скоро забележителен!

– Говорете каквото ви е угодно – кратко отвърнал Тенекиеният дървар.

И тъй, Клатушкащият се бръмбар се отпуснал на тревата с лице към пътешествениците и им разказал следната история.

Преувеличена история

– В началото на разказа си ще си призная честно, че съм се родил като най-обикновен клатушкащ се бръмбар – искрено и дружелюбно подхванало създанието. – Доволен от съдбата, използвах ръцете и краката си, за да пълзя, мушках се под камъните и се криех сред корените на тревите с единствената мисъл да намеря за храна животинки, по-малки от мен.

От нощния студ се схващах и вцепенявах, защото ходех гол, но топлите утринни лъчи ме съживяваха и ми връщаха жизнеността. Ужасно е това съществуване, но нека не забравяме – такава е орисията на клатушкащите се буболечки, а и на много други дребнички създания, които населяват тази земя.

Ала съдбата, колкото и да бях незначителен, ми беше отредила по-възвишен живот! Един ден допълзах до някакво селско училище и тъй като монотонното жужене на учениците събуди любопитството ми, се престаших да вляза, пролазих по пролуката между две дъски и стигнах до другия край, където до катедрата и разжареното огнище стоеше учителят.

Такава буболечка е почти незабележима и като видях, че край огнището е по-топло, отколкото дори под слънцето, реших завинаги да се заселя там. Свих гнездо между две тухли и се укривах месеци наред.

Учителят Многознай несъмнено е най-видният учен в Страната на Оз и скоро започнах да се вслушвам в уроците и разискванията на класа. От всички ученици най-прилежен беше дребният незабележим Клатушкащ се бръмбар и тъй натрупах знания, които, трябва да призная, са просто невероятни. Ето защо слагам „В. О.“ – високообразован – на картичката си, защото от всичко най-много се гордея с това, че в целия свят няма друг клатушкащ се бръмбар дори с една десета от моята култура и начетеност.

– Имате право – намеси се Плашилото. – Образованието е нещо, с което всеки се гордее. Самият аз съм образован. Според другарите ми мозъкът, с който ме дари Великият вълшебник, е ненадминат.

– Аз пък мисля – прекъснал го Тенекиеният дървар, – че доброто сърце е за предпочитане и пред образованието, и пред ума.

– А за мен от всичко най-прекрасен е здравият крак! – въздъхнало Дървеното магаре.

– Семената равностойни ли са на ума? – нервно се намесил Тиквоглавия.

– Млъкни! – смърлил го Тип.

– Слушам, мили татко – виновно се свил Джак.

Бръмбарът изслушал търпеливо и почтително тези забележки, след това продължил:

– Така в огнището на онова далечно училище преживях цели три години и жадно пиех от несекващия извор на кристалните знания.

– Колко поетично! – въздъхнало Плашилото и кимнало мъдро.

– Ала в един хубав ден се случи нещо изумително, което промени цялото ми съществуване и ме доведе до върха на величието – продължил Бръмбарът. – Учителят ме забеляза, като пълзях край огнището, и преди да се шумгна вътре, ме хвана с два пръста.

„Мили деца! – възкликна той, – хванах един клатушкац се бръмбар, много рядко и много интересно насекомо. Знаете ли какво е клатушкац се бръмбар?“

„Не!“ – викнаха те в един глас.

„Тогавя ще взема моята знаменита лупа – каза учителят – и ще ви покажа насекомото на екрана под силно увеличение, така всички ще разгледате необичайното му устройство и ще се запознаете с живота и навичките му“.

Учителят измъкна от шкафа някакъв странен инструмент и докато разбере какво става, се озовах на екрана в силно увеличено положение – както ме виждате сега.

Учениците наскочаха от чиновете и протегнаха шии да ме разгледат, а две момиченца се покачиха върху перваза на отворения прозорец да виждат по-ясно.

„Погледнете този силно увеличен клатушкац се бръмбар – викна учителят. – Едно от най-интересните живи насекоми!“

Понеже бях високообразован и знаех какво се изисква от културния човек при подобни обстоятелства, се изправих, сложих ръка на сърцето и учтиво се поклоних. Този ми жест, понеже беше неочакван, тъй ги стъписа, че едно от момиченцата на перваза изпищя и падна през прозореца, като повлече и приятелката си.

Учителят ахна изплашено и излетя през вратата да провери дали не са се наранили. Децата хукнаха подире му с диви крясъци и аз останах сам и грамадански, свободен да правя каквото пожела.

Веднага осъзнах, че сега му е времето да се измъкна. Радваше ме големият ръст и разбрах, че така лесно ще мога да скитам по света и с

превъзходната си култура да общувам с най-учените хора, които срещна.

И тъй, докато учителят вдигаше момиченцата, повече уплашени, отколкото наранени, а учениците се бяха скупчили край него, аз най-спокойно излязох от училището, свих зад ъгъла и без да ме видят, се шумугнах в близката горичка.

– Прекрасно! – възхитен ахнал Тиквоглавия.

– Да, наистина – кимнал Бръмбарът. – Не мога да се нарадвам, че побягнах в увеличения си вид, защото дори изключителните ми знания щяха да са безполезни, ако си бях останал малко незначително насекомо.

– Не съм и подозирал – обадил се Тип, като се вгледа в Бръмба, – че насекомите носят дрехи.

– Не се обличат, когато са в естествения си размер – обяснил странникът. – Но докато се скитах, имах щастието да спася деветия живот на един шивач – знаете вероятно, че шивачите, както и котките, имат по девет живота. Човечецът ми беше много благодарен, защото краят на деветия живот означаваше край за него, и поиска разрешение да ме наконти в този стилин костюм, с който ме виждате. Отива ми, нали? – Бръмбарът се изправил и се завъртял бавно, та всички да го огледат.

– Голям майстор е бил! – завистливо промълвило Плашилото.

– Шивач с добро сърце! – отбелязал Ник Секача.

– Накъде се беше запътил, когато ни срещна? – попитал Тип.

– Нямах определена цел – долетял отговорът, – макар че искам да посетя Изумрудения град и да изнеса няколко лекции за „Предимствата на увеличението“ пред по-отбрана публика.

– И ние сме нататък – казал Тенекиеният дървар, – тъй че, ако ви е приятно, можете да пътувате с нас.

Бръмбарът учтиво се поклонил.

– За мен е удоволствие да приема любезната ви покана – заявил той, – защото няма друга толкова отбрана компания в цялата Страна на Оз.

– Така е – кимнал Тиквоглавия. – Ние сме създадени един за друг както медът за мухите!

– Но прощавайте, ако съм много любопитен, не сте ли всички вие, хм, някак... необикновени? – запитал Бръмбарът, оглеждайки ги с нескрит интерес.

– Не повече от вас – отвърнало Плашилото. – Всичко на този свят е необикновено, докато му свикнеш!

– Каква дълбока философия! – възхитил се Бръмбарът.

– Да, днес мозъкът ми е без грешка – гордо кимнало Плашилото.

– Ами тогава, ако сте си отдъхнали, да тръгваме към Изумрудения град – подканил ги Бръмбарът.

– Не е възможно – спрял го Тип. – Дървеното магаре си счупи крака и не може да стъпва. А наоколо няма ни едно дърво, за да му направя крак. Пък и да го изоставим не можем, защото Тиквоглавия се е схванал и трябва да язди.

– Каква беда! – ахнал Бръмбарът. После ги огледал внимателно и попитал: – Щом Тиквоглавия ще язди, защо от неговите крака не направите крак за Магарето, което го носи? Нали и двамата са от дърво?

– Ето това е то истински ум! – възхитило се Плашилото. – Как не се сетих! Започвай, драги Ник, нагласи крака на Джак на Магарето.

Джак не бил чак толкова възторжен, но оставил Тенекиеният дървар да му свали крака и да го доиздялка за ляв крак на Магарето. Магарето също не се зарадвало кой знае колко, завайкало се, че го „колят“, и накрая заявило, че този нов крак бил позор за едно Дървено магаре.

– Слушай, внимавай какви ги приказваш! – срязал го Тиквоглавия. – Недей забравя, че обиждаш моя собствен крак!

– Как да забравя – срязало го Магарето, – като е толкова тромав, колкото си и ти самият!

– Тромав ли, кой, аз ли съм тромав? – ревнол разярено Джак. – Как смееш да ми казваш, че съм тромав?

– Защото си сглобен идиотски, като дървен палячо – подиграло се Магарето и злобно завъртяло чворестите си очи. – Главата ти – и тя не стои като хората, не се разбира напред ли гледаш, назад ли!

– Приятели, не се карайте, моля ви! – спрял ги Тенекиеният дървар притеснено. – Истината е, че никой от нас не е свършен. Да не се корим взаимно.

– Прекрасно предложение – кимнал Бръмбарът. – Вие имате прекрасно сърце, тенекиени ми друже.

– Да, прекрасно е – отвърнал Ник зарадван. – Сърцето е най-ценно то нещо у мен! Но хайде да тръгваме!

Качили еднокракия Тиквоглавец на Дървеното магаре, но го вързали за седлото с въженца, та да не пада.

И поели след Плашилото към Изумрудения град.

Старата Момби прави магии

Но скоро забелязали, че Дървеното магаре накуцва – новият му крак бил по-дълъг. Принудили се да спрат и да почакаат, докато Тенекиеният дървар го скъси с брадвата, след което дървеното животно закрило с лекота. И въпреки това пак негодувало.

– Ужасно е, че си счупих крака! – вайкало се то.

– Нищо подобно – ведро подвикнал Бръмбарът, който крачел до него, – това би трябвало да те радва! Жребецът става истински жребец едва когато го пречупят!

– Извинявай! – обадил се Тип, защото обичал както Магарето, тъй и своя Джак. – Тази твоя смешка е колкото плоска, толкова и брадата!

– И все пак е смешка – зайнотил се Бръмбарът, – а пък смешка, съставена от игра на думи, се смята от образованите хора за много остроумна.

– Какво означава това? – глуповато запитал Тиквоглавия.

– Означава, уважаеми друже, че доста от думите в нашия език имат двойко значение и че да разкажеш смешка, в която изпъкват и двете значения на някоя дума, показва, че шегаджията е човек културен и изискан и познава из основи майчиния си език – обяснил Бръмбарът.

– Не го вярвам – упорствал Тип. – Всеки може да прави игрословици.

– Нищо подобно – засегнал се Бръмбарът. – Трябва да си високообразован! Вие образован ли сте, млади господине?

– Не особено – признал си Тип.

– Тогава не можете да давате мнение по въпроса. Лично аз съм високообразован и твърдя, че за игрословицата е нужна дарба. Всичко друго е магария!

При тези думи Плашилото ахнало, а Тенекиеният дървар се заковал наместо и възмутено изгледал Бръмбара. Дървеното магаре изпръхтяло, дори Тиквоглавия закрил с ръка усмивката си, защото, както била издълбана, не можел да я промени в една гримаса.

Само Бръмбарът крачел невъзмутимо, сякаш бил изрекъл нещо гениално, и това принудило Плашилото да каже:

– Чувал съм, драги, че човек може да оглупее от много знания, и макар да се прекланям пред големия ум, все едно как е подреден и разпределен, започвам да подозирам, че твоят мозък се е пообъркал. Тъй или

иначе, ще те помоля да съдържаш високото си образование, докато си сред нас.

– Ние сме скромни хорица – допълнил Тенекиеният дървар – и много добродушни. Но ако високото ти образование отново проличи... – той не се доизказал, ала така нехайно размахал острата секира, че Бръмбарът се стреснал и побягнал встрани.

Останалите вървели мълчаливо, а Грамадански поразмислил и накрая смирено произнесъл:

– Ще се старая да бъда по-въздържан.

– Не искаме друго – учтиво отвърнало Плашилото и с пооправено настроение групата продължила нататък.

Когато пак спрели, за да си почине Тип – от всички единствено момчето се уморявало, – Тенекиеният дървар забелязал, че тучната ливада е осеяна с малки кръгли дупки.

– Тук май е селото на полските мишки – обърнал се той към Плашилото. – Сигурно старата ни приятелка Царицата на мишките е някъде наоколо.

– Ако е така, тя може да ни помогне – отвърнало Плашилото, озарено от внезапна идея. – Опитай да я повикаш, Ник!

Тенекиеният дървар изсвирил остро със сребърната свирчица, окачена на шията му. Тозчас от близката дупка се показала мъничка сива мишка и безстрашно притичала до тях. Навремето Тенекиеният дървар ѝ бил спасил живота и Царицата на полските мишки знаела, че може да му вярва.

– Добър ден, ваше величество – учтиво я поздравил Ник. – Вярвам, че сте в добро здраве?

– Благодаря, много съм добре – съдържано отвърнала Мишката и седнала, а златната коронка на главата ѝ заблестяла. – Мога ли да помогна с нещо на моите стари приятели?

– О, да, можете – зарадвало се Плашилото. – Моля ви, разрешете да взема десетина ваши поданици с мен в Изумрудения град.

– Ще бъдат ли в безопасност? – колебливо запитала Царицата.

– О, да, напълно – уверило я Плашилото. – Ще ги нося в сламата, с която е натъпкано тялото ми, и дам ли им знак, като си разкопчая сакоето, те само трябва да се поразтичат и веднага пак да се приберат. С това ще ми помогнат да си върна трона, отнет ми от бунтарската армия.

– В такъв случай – кимнала Царицата – ще удовлетвори молбата ви. Щом сте готови, ще призова дванайсет от най-умните си поданици.

– Ами аз съм готов! – казало Плашилото. И като легнало на земята,

разкопчало сакото си и от втрѣ се показала сламата.

Царицата издала тъничък писклив зов и в миг дванайсет хубави полски мишки изскочили от дупките си и застанали пред своята повелителка в очакване на заповеди.

Нашите пътешественици не разбрали какво им казала, защото било на миши език, но мишките се подчинили незабавно, изтичали една след друга до Плашилото и се заровили в сламата.

Когато всички мишки се скрили, Плашилото закопчало плътно сакото си, станало и благодарило на Царицата за любезността ѝ.

– Има още едно нещо, с което можете да ни помогнете – казал Тенекиеният дървар, – а то е да тичате пред нас и да ни сочите пътя към Изумрудения град. Защото очевидно някакъв враг се опитва да ни попречи да стигнем дотам.

– Ще го сторя с удоволствие – отвърнала Царицата. – Готови ли сте?

Тенекиеният дървар погледнал към Тип.

– Вече си починах – кимнало момчето. – Да тръгваме.

И отново поели, а малката сива Царица на полските мишки изтичвала бързо напред, после спирала да ги дочака и отново се втурвала пред тях.

Без този безпогрешен водач Плашилото и другарите му никога нямало да стигнат до Изумрудения град, защото старата Момби изпречила на пътя им не едно и две препятствия. Но всъщност ни едно от тези препятствия не било действително – всички били хитри измами. Когато стигнали до брега на буйна река, която им пресичала пътя, малката Царица продължила напред и най-спокойно минала през въображаемия поток, а нашите пътници я последвали, без да се намокрят и с капка вода.

После пък над главите им се надвесила висока гранитна грамада и им преградила пътя. Но сивата полска мишка преминала право през нея, другите сторили същото и щом я пресекли, грамадата изчезнала като дим.

По-късно, когато поспрели да си почине Тип, изведнъж видели четирийсет пътя, които се разклонявали пред тях в четирийсет посоки. Внезапно тези четирийсет пътя се завихрили изпод нозете им като гигантско колело първо насам, после нататък и направо ги заслепили.

Но Царицата подвикнала да я следват и се понесла напред, а щом извървели няколко крачки, завихрените пътеки изчезнали и се не видели.

Ала от всички най-страшна била последната магия на Момби. Тя

изпратила към тях през ливадата пращяща стена от огнени пламъци, за да ги погълнат, и тогава за пръв път Плашилото изпаднало в ужас и хукнало назад.

– Стигне ли ме, ще изгоря като факла! – развикало се то разтреперано, а сламата му зашумяла – По-страшно нещо не съм срещал!

– И аз ще бягам! – викнало Дървеното магаре, врътнало се и заритало от възбуда. – Дървото ми е сухо като прахан и ще изгоря като подпалка!

– Огънят страшен ли е за тиквата? – стреснал се Джак.

– Ще се опечеш като тиквеник, а също и аз! – ахнал Бръмбарът и бързо се свлякъл на четири крака, та да тича по-бързо.

Ала Тенекиеният дървар, който не се плашел от огън, ги спрял с тези разумни слова:

– Погледнете Мишката! Огънят не я докосва! Това не е огън, а чиста измама!

И наистина, щом видели как малката Царица спокойно минава през страховитите пламъци, смелостта им се възвърнала и те преминали след нея невредими.

– Какво невероятно приключение! – удивено възкликнал Бръмбарът. – То преобръща наопаки всички природни закони, преподавани от учителя Многознай.

– Разбира се – мъдро се обадило Плашилото. – Всяка магия е противоестествена и затова буди страх. Но ето ги портите на Изумрудения град, дано вече сме избегнали магическите пречки!

И наистина стените на града се откроявали ясно пред тях и Царицата на полските мишки, верният им водач, се приготвила да ги остави.

– Много сме ви благодарни, ваше величество, за любезната помощ – поклонил се Тенекиеният дървар пред красивото същество.

– Приятно ми е, че помогнах на моите приятели – отвърнала Царицата и светкавично се спуснала по обратния път.

Пленници на царицата

Когато приближили Изумрудения град, пътниците забелязали, че две момичета от бунтарската армия охраняват портите. Измъквайки куките за плетене от косите си, те заплашвали да прободат всеки, който приближи.

Тенекиеният дървар обаче не се страхувал.

– Най-много да одраскат новата ми никелировка – казал той. – Но и това няма да стане, защото лесно ще подплаша тези никакви войнички. Всички след мен!

И като развъртял пред себе си брадвата – от ляво на дясно и от дясно на ляво, – настъпил към портите, а другите го следвали непоколебимо.

Момичетата, изненадани от съпротивата, се разпискали пред острата лъскава секира и се втурнали в града. Тъй нашите пътешественици минали през портите и поели към двореца по зеления мраморен паваж на широката улица.

– Както върви, скоро ще видим негово величество отново на трона – подвикнал Тенекиеният дървар, радостен от лесната победа над стражите.

– Благодаря, друже Ник – казало Плашилото. – На доброто ти сърце и острата ти брадва нищо не може да устои.

Като минавали край къщите, учудено забелязали през отворените врати, че мъжете метат, бършат прах и мият чинии, а жените стоят на групички, приказват и се смеят.

– Какво е станало? – запитало Плашилото един тъжен мъж с рошава брада, препасан с престилка, който бутал количка с бебе по тротоара.

– Как какво – стана революция, ваше величество, нима не знаете? – отвърнал мъжът. – След като ни напуснахте, жените управляват, както на тях им е угодно. Добре, че сте решили да се върнете, та да сложите ред, защото да въртиш домакинство и да бавиш деца, е мъчна работа и скоро ще съсипе всички мъже в Изумрудения град.

– Хм! – замислило се Плашилото. – Ами щом е толкова трудно, жените как го вършеха с такава лекота?

– И аз не знам – тежко въздъхнал мъжът. – Може да са от желязо.

Никой не ги закачил, докато вървели по улицата, никой не се опитал да ги спре. Няколко жени млъкнали и с любопитство загледали

нашите герои, но бързо се извърнали със смях или с подигравка и продължили да бърбят. А като срещали девойки от бунтарската армия, войничките, вместо да се уплашат или да се изненадат, просто се отдръпвали от пътя им и ги пускали да минат.

Това притеснило Плашилото.

– Боя се, че влизаме в клопка – обадило се то.

– Ами! – самоуверено заявил Ник Секача, – тия глупачки вече са победени.

Но Плашилото поклатило глава, а Тип казал:

– Всичко върви прекалено лесно. Очаквай неприятности.

– Очаквам ги – отвърнало негово величество.

Безпрепятствено стигнали до царския палат и изкачили мраморните стъпала, които преди били гъсто украсени с изумруди, а сега малки дупчици показвали местата, от които скъпоценните камъни били безжалостно изчовъркани от бунтарската армия. Но ни една бунтовничка не ги спряла.

Тенекиеният дървар и другарите му прекосили сводестите коридори, влезли в тронната зала, а там, зад зелените копринени завеси, които се спуснали зад гърба им, ги очаквала странна гледка.

На искрящия трон седяла генерал Джинджър. Увенчана с втората по красота корона на Плашилото, тя стискала царския скипър. Похапвала от кутията с карамелени бонбони в скута ѝ и била като у дома си в тази царска обстановка.

Плашилото се изстъпило пред нея, Тенекиеният дървар се облегал на брадвата, а другите се наредили в полукръг зад негово величество.

– Как смееш да седиш на трона ми? – гневно я запитало Плашилото. – Не знаеш ли, че това е държавна измяна и могат да те съдят?

– Тронът е на оня, който го завземе – отвърнала Джинджър и бавно сдъвкала още един карамелен бонбон. – Както виждаш, завзех го и сега аз съм царица, а който встане срещу мен, извършва държавна измяна и трябва да се накаже по закона, който ти току-що спомена.

Тази неочаквана гледна точка смутила Плашилото.

– Какво ще кажеш, друже Ник? – обърнало се то към Тенекиения дървар.

– А, опре ли работата до закона, нищо не мога да кажа – отвърнал той, – защото законите не са правени да се разбират и всеки опит е безсмислен.

– Е, тогава какво да сторим? – объркало се Плашилото.

– Ожени се за царицата и си царувайте заедно – предложил

Бръмбарът.

Джинджър свирепо изгледала насекомото.

– Прати я при майка ѝ, там ѝ е мястото! – обадил се Тиквоглавия.

Джинджър се намръщила.

– Затвори я в килера, докато поумнее и обещае да слуша! – посъветвал го Тип.

Джинджър гневно свила уста.

– Или вземи да я напердашиш! – подсказало Дървеното магаре.

– Не – спрял го Тенекиеният дървар, – не бива да сме груби с бедното момиче. Да ѝ дадем колкото скъпоценности може да носи, и да я отпратим доволна и щастлива.

При тези думи царица Джинджър се изсмяла звучно, а после плеснала три пъти.

– Вие сте невероятни същества – възкликнала тя, – но ми омръзнахте и само ми губите времето с вашите глупости!

И докато монархът и приближените му смаяно слушали наглите ѝ думи, станало нещо обезпокоително. Някой издърпал иззад гърба бравата на Тенекиения дървар и той се оказал обезоръжен и безпомощен. В същия миг в ушите на сплотените приятели гръмнал весел смях и като се извърнали удивено, те се намерили обградени от въоръжените с куки за плетене бунтовнички, които изпълвали тронната зала. Плашилото и другарите му осъзнали, че са хванати в плен.

– Виждате ли, никой не може да се пребори с женската хитрост! – весело подвикнала Джинджър. – И случилото се доказва, че повелител на Изумрудения град трябва да съм аз, а не някакво Плашило! Но, повярвайте, не ви се сърдя, а за да не ми пакостите, ще нареда да ви унищожат. Естествено, не и момчето, което е на старата Момби и трябва да ѝ го върнем. А другите и да изчезнат от света, не е страшно – те не са човечи. Магарето и тялото на Тиквоглавия ще бъдат нацепени за подпалки, от тиквата ще стане тиквеник. С Плашилото ще си накладем лагерен огън, а Тенекиения дървар ще го нарежем на парченца – за храна на козите. От Грамадския Клатушкащ се Бръмбар...

– Високообразован, моля! – прекъснало я насекомото.

– ...от него ще сварим супа! – решила царицата.

Бръмбарът потреперил ужасен.

– Не, не, май по-добре унгарски гулаш, задушен и с много подправки – жестоко се усмихнала тя.

Тази програма за унищожение била толкова страховита, че пленниците направо примрели. Единствено Плашилото не се поддало на

отчаяние. То кротко стояло пред царицата и само дълбоките бръчки по челото му подсказвали, че мисли как да се отърват.

В този миг усетило, че сламата в гърдите му прошумолява. Изведнъж лицето му се разведрило, то вдигнало ръка и бързо разкопчало сакото си.

Струпаните наоколо момичета го забелязали, но никоя не подозираше какво ще последва. От гърдите му скочила на пода малка сива мишка и се шумгнала между краката на бунтовничките. След нея изскочила втора, после – трета и четвърта. Разнесли се ужасни крясъци – такива, че да разтопят и най-коравото сърце. Всички панически се втурнали навън.

Докато стреснатите мишки търчали из залата, Плашилото едва успяло да види как с развети поли и на подскоци, като се удряли и се блъскали в бесния устрем да избягат, момичетата направо излетели от двореца.

А пък царицата скочила върху възглавниците на трона и лудо занцувала на пръсти. Изведнъж една мишка притичала по възглавниците, бедната Джинджър минала с гигантски скок над Плашилото и изчезнала през някакъв свод – спряла чак като излязла извън градските врати.

И тъй, по-бързо, отколкото ми е възможно да го изрека, в тронната зала останали само Плашилото и приближените му, а Бръмбарът с облекчение въздъхнал:

– Слава на Бога, спасени сме!

– Да, за известно време – отвърнал Тенекиеният дървар. – Но ме е страх, че враговете скоро ще се върнат.

– А сега да залостим всички входове към двореца! – наредило Плашилото. – И после да помислим какво да предприемем.

Всички освен Джек Тиквоглавия – все още здраво вързан за Дървеното магаре – се втурнали към многобройните врати на царския дворец и здраво ги залостили. А после, уверени, че бунтарската армия не би могла да разбие бариерите поне в близките дни, пак се събрали в тронната зала на военен съвет.

Плашилото обмисля

– Струва ми се, че Джинджър има право да е царица – започнало Плашилото, когато отново се върнали в тронната зала. – И ако тя е права, аз греша и трябва да ѝ освободим двореца.

– Но преди нея ти си бил царят – прекъснал го Бръмбарът, който кръстосвал залата с ръце в джобовете – и според мен не ти, а тя е натрапницата.

– Особено след като я победихме и побягна – обадил се Джак Тиквоглавия, като вдигнал ръце, за да завърти главата си към Плашилото.

– Наистина ли сме я победили? – кротко запитало Плашилото. – Я погледнете през прозореца и ми кажете какво виждате?

Тип притичал и погледнал навън.

– Дворецът е обсаден от два реда войнички – съобщил той.

– Така си и мислех – отвърнало Плашилото. – Пак сме техни пленници, както преди мишките да ги прогонят от тук.

– Приятелят ми казва истината – обадил се Ник Секача, който лъскал гърдите си с гюдерия. – Царица все още е Джинджър, а ние сме нейни пленници.

– Дано да не ни пипне! – възкликнал Тиквоглавия и потреперил. – Заплаши да ме опече на тиквеник.

– Бъди спокоен – казал Тенекиеният дървар. – Все едно е. Ако стоиш затворен тук, скоро ще се вкиснеш. А вкусният тиквеник е далеч по-прекрасен от един загнил интелект.

– Така е – подкрепило го Плашилото.

– Ох, ох! – изплакал Джак. – Каква ужасна орис! Защо, скъпи татко, не ме направи от тенекия или поне от слама, че да не се развалям?

– Стига! – креснал гневно Тип. – Бъди благодарен, че въобще съм те направил – после замислено добавил: – На всяко нещо рано или късно му идва краят!

– Държа да ви напомня – намесил се Бръмбарът, а в кръглите му изпъкнали очи личало отчаяние, – държа да не забравяте, че тази ужасна царица Джинджър смята да ме сготви на гулаш – мен! Единственият грамадански и високообразован клатушкащ се бръмбар в целия безбрежен свят!

– Прекрасна идея – одобрително кимнало Плашилото.

– Не е ли по-добре на супа? – запитал го Тенекиеният дървар.

– Е, може и на супа – склонило Плашилото.

Бръмбарът изохкал.

– Вече виждам – печално казал той, – как козите дъвчат парченца от милия ми приятел Тенекиения дървар, докато моята супа ври на огъня, запален от телата на Магарето и Тиквоглавия, а царица Джинджър ме наблюдава как къкрят, и подсилва пламъците с приятеля ми Плашилото!

Тази мрачна картина покрусил всички и те се разтревожили и се притеснили.

– Дотогава има време! – викнал Тенекиеният дървар с престорена бодрост. – Джинджър трудно ще разбие вратите.

– А междувременно аз ще умра от глад, Бръмбарът също – напомнил им Тип.

– О, ще се прехраня донякъде от Джак Тиквоглавия – обадил се Бръмбарът. – Макар че не обичам тиква, тя е хранителна, а главата на Джак е голяма и сочна.

– Какво безсърдечие! – възмутено викнал Тенекиеният дървар. – Да не сме човекоядци? Или неверни другари?

– Ясно е, че не можем да останем затворени в този дворец – твърдо заявило Плашилото. – Хайде, край на тъжните разговори, да обмислим как да избягаме!

При тези думи всички се скупчили край трона, на който седяло Плашилото, а докато сядал на едно малко столче, от джоба на Тип се изтърколила кутийката за черен пипер.

– Това пък какво е? – вдигнал я Тенекиеният дървар.

– Внимавай! – извикало момчето. – Това е животворният ми прах. Да не го разсипеш, защото и без това е малко.

– А какъв е този животворен прах? – попитало Плашилото, докато Тип грижливо скътва кутийката обратно в джоба.

– Някаква вълшебна смес, която старата Момби измъкна от един нечестен магьосник – обяснило момчето. – С него тя съживи Джак, после пък аз съживих Дървеното магаре. Съживява всичко, върху което се посипе, но ми е останала само една доза.

– Значи е много ценен! – ахнал Тенекиеният дървар.

– Така е – съгласило се Плашилото. – Нищо чудно да се окаже най-сигурното средство за бягството ни. Ще трябва да помисля малко, затова много ще ти бъда благодарен, приятелю Тип, ако с ножчето си отпориш тази тежка корона от челото ми.

Тип бързо разрязал бодовете, които задържали короната върху

главата на Плашилото, а бившият владетел на Изумрудения град я свалил с въздишка на облекчение и я увесил на закачалката до трона.

– Последен спомен от царуването – казал той, – отървах се! Премишният цар на този град, някой си Пастория, предал короната на прекрасния Вълшебник, който пък я даде на мен. Сега това момиченце Джинджър я иска – дано не й причинява главоболия.

– Благородна мисъл, която ме възхищава – одобрително кимнал Тенекиеният дървар.

– А сега потъвам в тих размисъл – продължило Плашилото и полегнало на трона.

Другите стояли смълчани, за да не му пречат, защото всички много се осланяли на изключителния му ум.

И след известно време, което им се сторило безкрайно дълго, мислителят се надигнал, огледал ги снизходително и заявил:

– Днес умът ми е бръснач! Гордея се с него. Слушайте: ако опитаме да се измъкнем през дворцовите порти, ще ни хванат. А щом не можем да избягаме по земята, остава само едно. Да избягаме по въздуха!

Замълчал, за да види как го приемат, ала всички го гледали с почуда и неверие.

– Прекрасният Вълшебник избяга с балон – продължило Плашилото. – Ние обаче не знаем как се прави балон, ала всяко нещо, което пори въздуха, би могло да ни понесе. Затова предлагам Тенекиеният дървар, който е сръчен техник, да ни построи някакъв уред със здрави и силни крила, а пък приятелят ни Тип ще съживи Нещото с чудотворния прах

– Браво! – викнал Ник Секача.

– Какъв ум, какъв ум! – промълвил Джак.

– Много хитро наистина – откликнал образованият Бръмбар.

– Смятам, че ще стане, ако Тенекиеният дървар съумее да направи това Нещо – казал Тип.

– Ще се опитам – ведро отговорил Ник. – Заловя ли се с някаква работа, рядко се провалям. Но Нещото трябва да се изработи на покрива на двореца, та после лесно да полети.

– Прав си – рекло Плашилото.

– Ами тогава да поперовим наоколо – подканил ги Дърварят – и да отнесем материалите на покрива, за да почна.

– Но първо моля да ме отвържете от Магарето – спрял ги Тиквоглавия – и да ми направите нов крак. Защото така не съм полезен нито на себе си, нито на вас.

Тенекиеният дървар насякъл една махагонена кръгла масичка и

прикрепил единия ѝ красиво резбован крак към тялото на Джак Тиквоглавия, който останал възхитен от придобивката.

– Странно – обадил се той, като наблюдавал работата на Тенекиения дървар, – странно, че левият ми крак е най-елегантната и най-съществена част от мен.

– Това доказва, че си необикновен – отвърнало Плашилото, – а според мен единствените хора, които имат стойност на този свят, са необикновените. Защото обикновеният народ е като листата на дървото – живее и умира незабелязано.

– Думи на философ! – възхитил се Бръмбарът и помогнал на Тенекиения дървар да изправи Джак.

– Е, как се чувстваш? – запитал Тип, докато Тиквоглавия се разтъпквал наоколо.

– Като нов! – весело викнал Джак. – Готов да помагам за бягството!

– Тогава на работа! – делово наредило Плашилото.

И тъй, решени да сторят всичко, само и само да избегнат робството, приятелите се разделили и тръгнали из двореца да търсят подходящи материали за изработване на летателна машина.

Удивителният полет на Сръндака

Когато се събрали на покрива, героите установили, че всеки е донесъл по нещо съвсем необичайно. Никой нямал ясна представа, какво ще влезе в работа, но всеки бил домъкнал по нещо.

Бръмбарът си харесал препарираната глава на Сръндака, която висяла над огнището в голямата зала, защото имала огромни разперени рога. Насекомото я довялякло внимателно по стълбите чак до покрива. Този Сръндак приличал повече на лос, само муцуната му била вирната наперено и отстрани имал бакенбарди като на козел. Бръмбарът така и не успял да обясни защо се е спрял тъкмо на него, освен че му се бил видял интересен.

Тип, подпомогнат от Дървеното магаре, дотърлил един голям тапициран диван: старомодна мебел с високи облежала за гърба и ръцете и толкова тежка, че макар да я бил натоварил на магарешкия гръб, останал без дъх, когато най-сетне качил тромавия диван на покрива.

Тиквоглавия се появил с метла – първото, което му се било изпречило пред очите. Плашилото пристигнало с дълго въже за простиране, отвързано от двора, но докато изкачвало стълбите, тъй се било оплело в него, че се стоварило като торба и ако Тип не го бил прехванал, замалко да се претърколи от покрива.

Последен се появил Тенекиеният дървар. И той идвал от двора, откъдето си бил отрязал четири огромни разперени листа от грамадна палма, гордостта на Изумрудения град.

– Мили мой Ник! – хлъцнало Плашилото, като видяло какво е сторил приятелят му. – Ти си извършил най-страшното престъпление за Изумрудения град. Ако не греша, наказанието за късане на листо от царската палма е да те убият седем пъти и после да те тикнат в затвора до края на живота ти!

– Станалото – станало! – махнал с ръка Тенекиеният дървар и стоварил огромните листа на покрива. – Ето още една причина за бягство. Я сега да видя какво сте ми приготвили за работа?

С голямо недоверие огледали разнообразните предмети, струпани на покрива, и накрая Плашилото поклатило глава:

– Ако от всички тези боклуци нашият Ник съумее да изработи нещо, което да хвърчи и да ни отнесе към свободата, ще призная, че е голям майстор, отколкото съм го мислил!

Отначало Тенекиеният дървар изглеждал разколебан в способностите си и чак след като нервно излъскал чело с гюдерията, събрал сили да се хване на работа.

– Най-важното за машината е тялото да е толкова голямо, че да побира всички ни – заявил той. – Диванът е най-голямата ни вещ – него ще вземем за тяло. Но ако се килне, ще се хлъзнем и ще паднем долу.

– Да го направим от два дивана – предложил Тип. – В двореца има още един като този.

– Умно предложение! – възкликнал Тенекиеният дървар. – Донеси го веднага.

С нечовешки усилия Тип и Дървеното магаре изкатерили горе и втория диван, а като ги опрели един до друг, облегалките им образували нещо като предпазен парапет.

– Прекрасно! – зарадвало се Плашилото. – Спокойно ще летим в това гнезденце!

Овързали диваните с въжета, а Ник Секача прикрепил главата на Сръндака към единия им край.

– По това ще разбираме коя е предницата на Нещото – обяснил доволно той. – Огледайте го внимателно и ще се уверите, че Сръндакът е като фигура на корабен нос. Тези гигантски палмови листа, за които рискувах живота си седем пъти, ще станат крила.

– А те здрави ли са? – усъмнило се момчето.

– По-здрави от тях нямаме – отвърнал Дърварят, – не са съвсем подходящи за тялото на Нещото, но това е!

И той закрепил листата за диваните – по две от всяка страна.

Бръмбарът казал възторжено:

– Ето, Нещото е готово и само трябва да го съживим!

– Спрете! – възкликнал Джак. – Ами метлата ми?

– Тя за какво ни е? – попитало Плашилото.

– Как, ще я вържем отзад, за опашка – отвърнал Тиквоглавия. – Едно Нещо не струва нищо без опашка!

– Хм! – усъмнил се Тенекиеният дървар. – Аз не виждам ползата от опашка. Това Нещо ни трябва само за да ни превози по въздуха.

– Но след като Нещото оживее, може да я използва за кормило – подсказало Плашилото. – Защото, ако хвърчи във въздуха, то ще е като птица, а всички птици имат опашки, с които си кормуват.

– Добре тогава – склонил Ник, – слагам метлата за опашка – и здраво я завързал към задната част на тялото.

Тип измъкнал от джоба кутийката за черен пипер.

– Това Нещо е много голямо – притеснил се той, – май нямам толкова прах, че да го съживя цялото. Но ще опитам, колкото може.

– Ръсни повече на крилата – посъветвал го Ник Секача, – защото те трябва да са най-мощни.

– Но не забравяй и главата! – додал Бръмбарът.

– Нито опашката – подсказал Джек Тиквоглавия.

– Тихо! – нервно ги смърлил Тип. – Оставете ме да си направя магията, както трябва!

И внимателно взел да ръси Нещото с безценния прах. Първо лекичко покрил крилата, сетне наръсил диваните и духнал малко и на опашката.

– Главата! Главата! Моля те, само не забравяй главата! – възбудено викнал Бръмбарът.

– Остана съвсем малко – надникнал Тип в кутийката. – Според мен по-важно е да съживим краката на диваните, отколкото главата.

– Не си прав – отсъдило Плашилото. – На всяко нещо му трябва глава да го ръководи, това същество няма да върви, а ще лети, затова е все едно живи ли ще са краката или не.

Тип послушал и изтръскал останалия прах върху главата на Сръндака.

– А сега – обявил – мълчете да направя магията!

Понеже бил чул старата Момби да произнася магическите слова и вече бил съживил Дървеното магаре, Тип нито за миг не се поколебал да изговори трите вълшебни думи, всяка придружена със съответните жестове.

Обредът бил тържествен и вълнуващ.

Щом той млъкнал, Нещото потреперило с цялото си едро тяло, Сръндакът надал продрания рев, привичен за тези животни, а после четирите крила бясно затрептели.

Тип успял да прегърне един комин, иначе бурният вятър, завихрен от крилата, щял да го издуха. Плашилото, каквото било леко, се вдигнало във въздуха, но, слава Богу, Тип сварил да го сграбчи за единия крак. Бръмбарът се проснал по корем на покрива и оцелял, а Тенекиеният дървар, чиято тежест го крепяла здраво, обгърнал с две ръце Джек Тиквоглавия и така го спасил. Дървеното магаре се преобърнало по гръб и безпомощно размахало крака.

Докато те се опитвали да се задържат, Нещото бавно се вдигнало от покрива и започнало да се отдалечава.

– Ей, ти! Върни се! – креснал Тип уплашен, хванал с едната ръка

комина, а с другата крака на Плашилото. – Веднага се върни, заповядавам ти!

Сега проличало колко мъдър бил съветът на Плашилото да съживи главата, а не краката на Нещото. Защото полетелият нагоре Сръндак се извърнал, щом чул заповедта на Тип, и бавно закръжил, докато накрая съзрял покрива на двореца.

– Върни се! – отново викнало момчето.

Сръндакът се подчинил, бавно и леко размахал крила и накрая Нещото легнало на покрива и замряло.

В гнездото на свраките

– Това преживяване е толкова невероятно, че просто да не повярваш! – обадил се Сръндакът с писклив глас, крайно неподходящ за едрото му тяло. – Последният ми ясен спомен е как вървя през гората и чувам силен шум. Изглежда, тогава са ме убили и това щеше да бъде краят ми. А ето ме сега отново жив, с четири чудовищни крила и тяло, което може да разплаче от срам всяко животно и всяка птица! Какво е станало? Аз Сръндак ли съм или крилато божество?

– Ти не си нищо друго освен едно Нещо с глава на Сръндак – отговорил му Тип. – И ние те направихме и те съживихме, за да ни пренесеш по въздуха там, където пожелаем да отидем.

– Разбрано! – кимнало Нещото. – Щом не съм Сръндак, тогава нямам нито гордост, нито свободна воля. Затова е най-добре да приема, че съм ви слуга. Успокоява ме само това, че съм хлабаво сглобен и кратко ще живея в робство.

– Моля ти се, не говори така! – ахнал Тенекиеният дървар, чието добро сърце се развълнувало от тези жални думи. – Не си ли добре днес?

– Колкото до това, днес е първият ден от новия ми живот и ми е трудно да преценя добре ли ми е или зле – обяснил Сръндакът и замислено размахал метляната си опашка.

– Стига, стига – мило казало Плашилото. – Хайде, съвземи се и приеми живота такъв, какъвто е. Ще ти бъдем добри господари и колкото можем, ще гледаме да ти усладим живота. Готов ли си да ни пренесеш по въздуха там, където искаме да отидем?

– Естествено – кимнал Сръндакът. – Предпочитам да поря въздуха. Защото, ако ходя по земята и срещна някой от моя вид, ще изгоря от срам!

– Това го разбирам – съчувствено се обадил Тенекиеният дървар.

– Но като ви гледам, господари мои – продължило Нещото, – нито един от вас не е по-изпипан от мен.

– Външността често лъже – припряно се провикнал Бръмбарът. – Ето аз например съм и увеличен, и високообразован!

– Виж ти! – вяло откликнал Сръндакът.

– А пък моят мозък се смята за голяма рядкост! – похвалило се Плашилото.

– Интересно! – отбелязал Сръндакът.

– Аз може да съм от тенекия – рекъл Дърварят, – обаче имам най-нежното и най-прекрасно сърце на света!

– Драго ми е да го чуя – казал Сръндакът и се покашлял.

– Моята усмивка е достойна за цялото ти внимание – намесил се Джак Тиквоглавия. – Не се променя.

– *Semper idem* – винаги същата – важно пояснил Бръмбарът, а Сръндакът се обърнал и го измерил с поглед.

– Аз пък – нарушило мълчанието Дървеното магаре, – аз съм необикновен само защото не зависи от мен.

– Чест е да имаш такива забележителни господари – нехайно отбелязал Сръндакът. – Да можех и аз да се препоръчам така цялостно, щях да съм повече от доволен.

– И това ще стане – успокоило го Плашилото. – Да „познаеш себе си“, е голямо изкуство, нещо, което ни отне на нас, по-старшите от теб, няколко месеца. Но хайде – обърнало се то към другите – да се качваме и да поемаме на път.

– А къде отиваме? – запитал Тип, докато се настанявал на една възглавница и помагал на Тиквоглавия да прекрачи в диваните.

– В Южната страна царува прекрасна царица, добрата Глинда, и зная, че тя ще ни окаже гостоприемство – обяснило Плашилото и тромаво се качило в Нещото. – Ще отидем при нея да ни посъветва.

– Добре си го намислил – одобрил Ник Секача, докато набутвал Бръмбара и прехвърлял Дървеното магаре в задния край на меките седалки. – Познавам добрата Глинда и вярвам, че ще се отнесе приятелски към нас.

– Готови ли сме? – попитало момчето.

– Да – потвърдил Тенекиеният дървар, настанявайки се до Плашилото.

– Тогава бъди така любезен да полетиш на юг – обърнал се Тип към Сръндака – и не се вдигай много над покривите и дърветата, защото от високото ми се вие свят.

– Ясно! – кратко отговорил Сръндакът.

После разперил четирите си огромни крила и бавно се понесъл нагоре, а след това, докато нашите пътешественици стискали здраво облегалките, Сръндакът завил на юг и бързо и тържествено полетял.

– От тази височина пейзажът е просто чудесен – заявил образованият Бръмбар.

– Ти не гледай пейзажи, ами се дръж здраво, да не се изгърсиш –

посъветвало го Плашилото. – Това Нещо много друса.

– Скоро ще се стъмни – обадил се Тип, като видял как слънцето е слязло до хоризонта. – Май трябваше да тръгнем на разсъмване. Не знам дали Сръндакът може да хвърчи в тъмното.

– И аз се чудя – кротко отговорил Сръндакът. – За мен това е непознато изживяване, навремето имах крака, с които тичах по земята. А сега краката ми са като дървени.

– Точно такива са – потвърдил Тип. – Тях не ги съживихме.

– Ти ни трябваш, за да хвърчиш, а не да вървиш – обяснило Плашилото.

– Ние ще си вървим самички – подметнал Бръмбарът.

– Започвам да разбирам какво се очаква от мен – казал Сръндакът, – и ще сторя всичко, за да сте доволни – после млъкнал и продължил да лети мълчаливо.

По едно време Джак Тиквоглавия се притеснил.

– Питам се, летенето във въздуха разваля ли тиквата?

– Не, освен ако не си изтървеш главата през облегалката – отвърнал Бръмбарът. – След това тя вече няма да е тиква, а каша!

– Нали те помолих да се въздържаш от тези твои груби шеги? – креснал Тип и свирепо изгледал Бръмба.

– Помоли ме и много от тях ги въздържах – отвърнало насекомото. – Но езикът ни дава такива възможности за каламбури, че образованата личност едва устоява на изкушението.

– Много по-необразовани хора са съчинили твоите каламбури още преди векове – срязал го Тип.

– Така ли? – смалил се Бръмбарът.

– Точно така! – отвърнал Тип. – Образован бръмбар може да е нещо ново, но образованите по бръмбарски ги има открай време, както си личи по теб!

Тези думи сразили насекомото и то замълчало виновно.

Като се наместило на седалката, Плашилото съзряло върху възглавницата кутийката за черен пипер, която Тип вече бил хвърлил, и се заело да я разглежда.

– Метни я долу – казало момчето, – празна е и не ми трябва.

– Наистина ли е празна? – с недоверие я гледало Плашилото.

– Наистина – уверил го Тип. – Изтърсах всичкия прах.

– Значи кутийката е с две дъна – заявило Плашилото, – защото вътрешното дъно е поне с два сантиметра по-нависоко от външното.

– Я да видя – пресегнал се Тенекиеният дървар. – Да – потвърдил

той, като я огледал, – тук има фалшиво дъно. За какво ли може да е?

– Ами отвори я и виж – подканил го Тип, заинтригуван от загадката.

– Да, така е, долното дъно се развинтва – възкликнал Тенекиеният дървар. – Но пръстите ми са непохватни, опитай ти.

Подал кутийката на Тип, който веднага я развинтил. Във второто дъно имало три сребърни хапчета, а под тях грижливо сгъната хартийка. Момчето я разгърнало, като внимавало да не разпилее хапчетата, и там открило няколко реда, ясно изписани с червено мастило.

– Прочети ги на глас – помолило Плашилото и Тип прочел следното:

ПРОЧУТИТЕ ПОЖЕЛАТЕЛНИ ХАПЧЕТА
НА ДОКТОР НИКИДИК

УПЪТВАНЕ

Глътни едно хапче, преброй до седемнайсет по две, изречи някакво желание. Желанието се изпълнява начаса!

ВНИМАНИЕ:

Да се съхранява на сухо и тъмно място.

– Какво безценно откритие! – ахнало Плашилото.

– Наистина – замислено отвърнал Тип. – Тези хапчета могат да са ни от голяма полза. Интересно, Момби знаела ли е, че са в тайното дъно? Тя каза, сигурен съм, че е взела чудотворния прах от същия този Никидик.

– Сигурно е страхотен магьосник! – възкликнал Тенекиеният дървар. – За праха излезе вярно, значи не бива да се съмняваме и в хапчетата.

– Но как се брои до седемнайсет по две? – зачудило се Плашилото. – Седемнайсет нали е нечетно число?

– Да, така е – разочаровано отвърнал Тип. – Никой не може да преброи до седемнайсет по две.

– Тогава край на хапчетата! – завайкал се Тиквоглавия. – Това ме потопява в скръб. Защото смятах да си пожелаю главата ми завинаги да си остане свежа!

– Глупости! – ядосало се Плашилото. – Ако успеем да ги използваме, то ще е за нещо далеч по-полезно.

– Ами какво може да е по-полезно? – изохкал бедният Джек. – Ако

ти може да се развалиш всеки миг, тогава щеше да ме разбереш!

– Лично аз – обадил се Тенекиеният дървар, – лично аз ти съчувствам от все сърце. Ала понеже не знаем как да преброим до седемнайсет по две, оставаш си само със съчувствието ми.

Вече се било смрачило и пътешествениците виждали над себе си облачното небе, през което не прониквал ни един лунен лъч.

Сръндакът се носел напред и кой знае защо, огромният двоен диван се клатушкарал все повече и повече.

Бръмбарът заявил, че му прилошава, Тип също изглеждал блед и паднал духом. Останалите само стискали облегалките – било им все едно дали се клатушкарат или не, щом не политали надолу.

Нощта ставала все по-тъмна и по-тъмна и Сръндакът все така усърдно порел черното небе. Пътешествениците вече не се виждали един друг и между тях легнало тягостно мълчание.

Най-накрая Тип нарушил дълбокото си размишление.

– Как ще разберем, че сме стигнали в двореца на добрата Глинда? – запитал той.

– О, дотам има много път – успокоил го Дърварят. – Веднъж съм го изминавал.

– А знаем ли с каква скорост лети Сръндакът? – упорствало момчето. – Не виждаме какво има долу, и до сутринта може отдавна да сме отминали целта.

– Да, прав си – смутено се обадило Плашилото. – Но как да спрем сега? Може да качнем в някоя река или на някоя църковна кула, а това ще ни вкара в беда.

И тъй, оставили Сръндака да се носи напред, размахвайки ритмично огромните си крила, и търпеливо зачакали утрото.

А тогава опасенията на Тип се оправдали. Още първите ивици на сивата зора разкрили под тях равнини, осяяни със странни селца, чиито къщи вместо куполообразни – каквито били къщите в Страната на Оз – имали островърхи покриви. По обширните равнини се движели странни животни, а местността била напълно непозната както на Тенекиения дървар, тъй и на Плашилото, които били обхождали и преди царството на добрата Глинда.

– Загубили сме се – жално се обадило Плашилото. – Сръндакът ни е пренесъл отвъд Страната на Оз през пясъчните пустини чак в ужасния отвъден свят, за който ни разправяше Дороти.

– Да се връщаме – уплашено викнал Тенекиеният дървар. – Да се връщаме час по-скоро!

– Завий назад! – наредил Тип на Сръндака. – Завий назад веднага!

– Ако завия, ще се преобърна – отговорил Сръндакът. – Не съм свикнал да летя. По-добре да качна някъде, после да се извъртя и отново да тръгна.

Но тъкмо тогава никъде не се виждало място, подходящо за такава цел. Прелетели над някакво село, толкова голямо, че според Бръмба̀ра било не село, а град, после стигнали до висока планинска верига с дълбоки пропасти и ясно очертани стръмни върхове.

– Тук някъде трябва да качнем – заявило момчето, когато се снишили над планинските била. И като се извърнало към Сръндака, наредило: – Качни на първото равно място!

– Разбрано! – отвърнал Сръндакът и се снишил над равна скалиста площадка между две отвесни скали.

Ала както бил неопитен в тия работи, не преценил скоростта си и вместо да качне на плоската скала, подминал я с половин тяло, счупил крила в острия ръб на зъберите, а после се претърколил в пропастта.

Нашите пътници едва успели да се удържат в диваните, но когато Сръндакът се блъснал в един издаден камък, Нещото се заковало намясто с дъното нагоре и всички се изсипали от него.

За щастие падали не повече от метър, защото тъкмо под тях имало гигантско гнездо, построено от ято свраки в скалиста вдлъбнатина, та, слава Богу, никой – дори и Тиквоглавия – не се наранил. Безценната глава на Джак се опряла върху меката гръд на Плашилото, което било като възглавница, а пък Тип тупнал върху купчина листа и хартии, които го предпазили от нараняване. Бръмба̀рът си блъснал главата о Дървеното магаре, но само се позамаял.

В първия миг Тенекиеният дървар се изплашил, ала като видял, че се е отгървал без драскотина по лъскавия никел, тозчас си възвърнал обичайната бодрост и обявил:

– Полетът ни се прекъсна внезапно, обаче не сме прави да виним Сръндака, защото той стори всичко, което е по силите му. Но как да се измъкнем от това гнездо, оставям да измисли някой по-умен от мен.

И погледнал към Плашилото, което било пропъзляло до ръба на гнездото и надничало отвъд. Под тях зеела дълбока пропаст. Над тях се извисявала гладка отвесна стена, на чиято единствена издатина, закачено за ръба на единия диван, висяло разкъсаното тяло на Сръндака. Било невъзможно да се спасят и като осъзнали колко безпомощни са, всички изпаднали в униние.

– Този затвор е по-страшен и от двореца – тъжно заявил Бръмба̀рът.

– Да бяхме си стояли там! – изохкал Джак. – Планинският въздух е вреден за тиквата.

– Само докато се появят свраките – промърморило Дървеното магаре, което размахвало във въздуха крака в напразни опити да се изправи. – Свраките умират за тиква!

– Смяташ ли, че птиците ще дойдат? – отчаяно запитал Джак.

– То се знае – отговорил Тип. – Това им е гнездото. И вероятно наброяват няколко стотици – продължил, – я погледни какво са надовлекли тук.

Наистина, гнездото било задръстено с най-невероятни дребни предмети, напълно безполезни за птиците, които крадливите свраки били откъвали с години от домовете на хората. И тъй като гнездото било недостъпно, завлечената собственост си оставала завинаги тук.

Както се ровел сред боклуците – защото свраките крадат неща без стойност, така както и ценни предмети, – Бръмбарът подритнал една искряща брилянтена огърлица. Тенекиеният дървар толкова й се възхитил, че Бръмбарът му я подарил с красиво слово, след което Тенекиеният дървар я окачил на шията си и бил много горд, когато брилянтите заблестели на слънцето.

Изведнъж се разнесли остри крясъци и плясък на крила, а когато шумът станал оглушителен, Тип викнал:

– Свраките идат! Открит ли ни тук, ще ни убият в гнева си!

– Очаквах го! – изохкал Тиквоглавия. – Дойде ми краят.

– И моят! – изплакал Бръмбарът. – Свраката е най-страшният враг на моето племе!

Другите не се обезпокоили, но Плашилото веднага се заело да спасява застрашените от гнева на пернатите. Наредило на Тип да свали главата на Джак и да легне върху нея на дъното на гнездото, после заповядало на Бръмбара да легне до Тип. Ник Секача, който от предишния си опит знаел какво да стори, разглюбил Плашилото на части (оставил цяла само главата) и покрил със сламата Тип и Бръмбара.

Едва се оправили – и свраките долетели. Щом забелязали в гнездото си натрапниците, те се нахвърлили върху им с гневни крясъци.

Прекрасните хапчета на доктор Никидик

Тенекиеният дървар бил сговорчив, но станело ли нужда, се биел стръвно като римски гладиатор. Тъй че, когато свраките едва не го съборили с устрема на крилата си, а острите им човки и нокти застрашили лъскавия му никел, Дърварят грабнал брадвата и бясно я развъртял над главата си.

Но колкото и свраки да наранил, останалите многобройни храбри птици продължили да налитат отгоре му все така гневно. Някои се опитали да изкълват очите на Сръндака, но те били стъклени и не пострадали. Ято свраки се спуснали над Дървеното магаре, обаче животното, както било повалено по гръб, размахало крака и отпъдило почти толкова нападатели, колкото и брадвата на Дърваря.

При този отпор птиците нападнали сламата на Плашилото, напластена в средата на гнездото върху Тип, Бръмбара и главата на Джак, и се заели да я разпиляват и да разнасят стръкче по стръкче в пропастта.

Главата на Плашилото, потресена от безотговорното разпръскване на вътрешността му, призовала на помощ Тенекиения дървар и той се развъртял с подновени сили. Брадвата му засвяткала сред свраките, а Сръндакът размахал лудо двете си оцелели крила. Раздвижването на тези гигантски ветрила всяло ужас сред свраките и щом Сръндакът се откачил от скалата, на която висял, и с трясък се свлякъл в гнездото, птиците така се изплашили, че с кръсък полетели над върхарите.

Когато и последният им враг изчезнал, Тип изпълзял изпод диваните, после издърпал и Бръмбара.

– Спасени сме! – радостно викнало момчето.

– Да, спасени сме! – откликнал образованият Бръмбар и радостно прегърнал главата на Сръндака. – И всичко дължим на падането на Нещото и на брадвата на Дърваря!

– Ако и аз съм спасен, изтеглете ме от тук! – примолил се Джак, чиято глава все още била под диваните.

Тип я изтърколил навън и я сложил върху шията ѝ. Изправил Дървеното магаре и му казал:

– Дължим ти благодарност за смелия отпор!

– Смятам, че се отървахме – гордо се обадил Тенекиеният дървар.

– Нищо подобно! – възкликнал някой глухо.

Извърнали се изненадано към главата на Плашилото, полегнало до

ръба на гнездото.

– Унищожен съм! – заявило Плашилото, като забелязало изненадата им. – Къде е сламата ми?

От ужасния въпрос се вцепенили. Стреснато огледали гнездото и не видели ни една сламка. Свраките я били изпокрали до последното стръкче и я били изхвърлили в пропастта, зейнала на стотици метри долу.

– Бедно, бедно мое другарче! – ахнал Тенекиеният дървар, прегърнал главата и взел да я гали: – Кой да допусне, че ще дочакаш такъв край!

– Сторих го за спасението на моите приятели – отвърнала главата – и се гордея, че загинах с такава благородна и великодушна смърт!

– Какво сте се отчаяли? – зачудил се Бръмбарът. – Нали дрехите му са цели?

– Да, обаче те не струват нищо без пълнежа – отговорил Тенекиеният дървар.

– Ще го натъпчем с банкноти! – заявил Тип.

– С банкноти ли? – удивено възкликнали всички.

– Разбира се – продължило момчето. – Дъното на гнездото е покрито с хиляди банкноти – от един и от два долара, има и от пет, и от десет, и от двайсет, и от петдесет. Има колкото да натъпчем не едно и не две плашила. Защо да не използваме парите?

Тенекиеният дървар се заел да преобръща боклуците с дръжката на брадвата. И наистина онова, което смятали за ненужни хартийки, се оказали банкноти с различна стойност, които пакостливите свраки години наред били отмъквали от градовете и селата.

Огромно богатство лежало в недостъпното гнездо и със съгласието на Плашилото предложението на Тип било прието.

Отбрали по-новите и чисти банкноти и ги подредили на купчинки. Левия крак и левия ботуш напълнили с банкноти по пет долара, десния натъпкали с банкноти по десет, а тялото издули така с петдесетачки, стотачки и хилядарки, че Плашилото едва успяло да си закопчае самото.

– Сега ти си най-ценният член на групата ни – важно обявил Бръмбарът, – но тъй като си само сред приятели, няма опасност да бъдеш похарчен.

– Благодаря ви – поклонило се Плашилото. – Усещам се като нов и макар на пръв поглед да приличам на банкова каса, моля да не забравяте, че умът ми си е от същия стар материал. А тъкмо той ми е бил опора в тежки моменти.

– Е, сега сме тъкмо в такова положение – отбелязал Тип – и ако твоят ум не ни помогне да се измъкнем от тук, сме обречени да завършим живота си в това гнездо.

– Къде бяха тия пожелателни хапчета? – запитало Плашилото и ги извадило от джоба си. – Не могат ли да ни измъкнат от тук?

– Не, докато не разберем как се брои до седемнайсет по две – отвърнал Тенекиеният дървар. – Нали нашият Бръмбар разправя, че бил високообразован – хайде сега да ни каже как става това!

– Това е въпрос не на образование – отвърнало насекомото, – а на познания по математика. Гледал съм как учителят решава какви ли не задачи, и съм го чувал да разправя, че това ставало с някакви си хиксове, игреци, размесени с плюсове, минуси, равенства и тъй нататък. Но доколкото помня, ни веднъж не съм го чул да каже как се брои до нечетното седемнайсет с четните числа по две.

– О, я млъкни! – изкрещял Джак. – От теб ме заболя главата!

– И мен – откликнало Плашилото. – Математиката ти е като буркан шарена туршия – бръкваш за краставичка, а хващаш нещо съвсем друго. Ако изобщо можем да го сметнем, то ще е по най-простия начин.

– Така е – казал Тип. – Старата Момби не може да смята с хиксове и игреци, защото не е ходила на училище.

– Ами започнете да смятате от една половинка! – ядно рекло Дървеното магаре. – Тогава ще можете да преброите до седемнайсет по две!

Погледнали се удивени, защото всички го смятали за най-глупавото в групата.

– Накара ме да потъна от срам – поклонило му се Плашилото.

– Тъй или инак, животното е право – заявил Бръмбарът, – защото две по една половинка прави едно и щом стигнете до едно, лесно ще преброите до седемнайсет по две.

– Чудно как сам не се сетих! – удивил се Тиквоглавия.

– На мен пък не ми е чудно – отвърнало Плашилото. – Ти да не си по-умен от нас? Но хайде да си казваме желанието! Кой ще глътне първото хапче?

– Ами глътни го ти! – предложил Тип.

– Не мога – отвърнало Плашилото.

– Защо? Нали имаш уста? – учудило се момчето.

– Да, но тя е нарисувана и към нея няма глътка – обяснило Плашилото. – Всъщност – то огледало всички един по един – май от нас само момчето и Бръмбарът могат да гълтат.

Осъзнавайки правотата на думите му, Тип казал:

– Тогава аз се заемам с първото желание. Подай ми едно сребърно хапче.

Плашилото се опитало, но подпълнените му ръкавици не успявали да хванат малкото топче и той подал кутийката на момчето. Тип си избрал едно хапче.

– Брой! – викнало Плашилото.

– Половинка, едно, три, пет, седем, девет, единайсет, тринайсет, петнайсет, седемнайсет! – преброил Тип.

– А сега бързо желанието! – припряно му напомнил Бръмбарът.

Но в този миг момчето било обхванато от страшни болки и ужасно се изплашило.

– Хапчето ме отрови! – изхлипал Тип. – Ооох! Ооох! Олеле! Уби ме! Огън! Ооох! – и се търкулнал на дъното на гнездото в такива гърчове, че изкарал ума на всички.

– Как да ти помогнем? Моля те, кажи! – умолявал го разплаканият Тенекиен дървар, а сълзите му се ронели по никелираните бузи.

– Не-не-знам! – стенел Тип. – Ооох! Да не бях пожелавал да го глътна!

Тозчас болките изчезнали, момчето скочило на крака и видяло, че Плашилото се вира удивено в кутийката за черен пипер.

– Какво стана? – засрамено попитал Тип.

– Гледай, в кутийката пак има три хапчета! – ахнало Плашилото.

– Ами то се знае – обяснил Бръмбарът. – Нали Тип пожела да не е глътнал хапчето? И ето, желанието му се изпълни, той не го глътна. Затова в кутийката сега пак са три!

– Възможно е, но хапчето тъй или инак щеше да ме умори! – казало момчето.

– Не е възможно! – упорствал Бръмбарът. – Като не си го глътнал, как така ти причини болка? А щом желанието ти, след като е изпълнено, доказва, че не си го глътнал, значи и не те е боляло!

– Тогава беше прекрасна имитация на болка – гневно се защитил Тип. – Хайде, ти опитай другото хапче. И без туй пропияхме едното желание.

– А, не, не сме! – обяснило Плашилото. – В кутията пак има три хапчета и всяко хапче изпълнява по едно желание.

– Сега пък от теб ме заболя глава – разгневил се Тип. – Нищо не разбирам. Но друго хапче не глътмам, да знаете! – и с тези думи намусено се оттеглил в дъното на гнездото.

– Добре – изпъчил се Бръмбарът, – тогава аз като грамадански и

високообразован ще ви спасявам, защото май никой друг не умее да гълта. Подайте ми хапче!

Глътнал го без колебание, а всички с възхита наблюдавали как насекомото отброява до седемнайсет също като Тип. И кой знае защо – вероятно защото клатушкащите се бръмбари имат по-здрави стомаси от момчетата, – сребърната таблетка не му причинила болка.

– Желая пречупените крила на Сръндака да се поправят и да станат като нови! – бавно и тържествено изрекъл Бръмбарът.

Всички извърнали погледи към Нещото, а желанието се изпълнило така светкавично, че Сръндакът лежал пред тях направо като нов, готов да полети във въздуха както когато го били съживили на покрива на двореца.

Плашилото се примолва на добрата Глинда

– Урааа! – викнало Плашилото. – Сега, щом поискаме, ще се махнем от това гадно свраче гнездо!

– Но вече мръква – предупредил го Тенекиеният дървар – и не изчакаме ли утрото, можем още повече да си изпатим. Мразя нощните пътешествия, защото не се знае какво ще те сполети.

Решили да изчакат да се зазори, а докато чакали, се развличали, като претърсвали гнездото. Бръмбарът открил две красиви гривни от ковано злато, правени сякаш за тънките му китки. Плашилото се захласнало по пръстените, които изобилствали в гнездото. Скоро накичило по един на всеки от подпълнените си пръсти, но и това не му стигнало, та си сложило и на палците. Подбирало само украсени с искрящи рубини, аметисти и сапфири и накрая ръцете му наистина заблестели.

– Това гнездо може да побърка царица Джинджър – замислено продумало то, – защото май тя и момичетата ѝ ме покориha единствено за да ограбят изумрудите от моя град.

Тенекиеният дървар не искал друго освен бриляntenата огърлица, но Тип измъкнал красив златен часовник с тежък ланец и гордо си го сложил в джобчето. Окачил и няколко украсени с камъни брошки на червената жилетка на Джек Тиквоглавия, а на шията на Магарето увели лорнет.

– Чуден е! – възкликнало то и одобрително разгледало лорнета. – Но какво се прави с него?

Какво се прави наистина? Никой не знаел. И Магарето, като го сметнало за необичайно украшение, започнало да си го харесва.

За да няма ошетени, окачили големи пръстени печати и по рогата на Сръндака, но този странен индивид изобщо не се трогнал.

Скоро се стъмнило, Тип и Бръмбарът легнали да спят, а останалите търпеливо зачакали зората.

На сутринта имало защо да се поздравят за поправянето на Сръндака – още с първите слънчеви лъчи се задало огромно свраче ято, пак да се бори за гнездото.

Обаче нашите герои не го дочакали. Бързо наскачали върху възглавниците на диваните и Тип викнал на Сръндака да потегля.

Той начаса се вдигнал във въздуха, огромните му крила се размахали мощно и ритмично и само след миг били тъй далеч, че свраките си

върнали гнездото, без да успеят да си отмъстят.

Нещото се носело на север – натам, откъдето било дошло. Поне такава било мнението на Плашилото, а другите приели, че то най-много разбира от посоки. Като прелетели над няколко градове и села, Сръндакът ги понесъл над ширна равнина, където къщите редеели все повече и повече, докато накрая вече не се виждала ни една. После се показала безбрежната пясъчна пустиня, която отделяла останалата част на света от Страната на Оз, а някъде към пладне се появили куполообразни сгради, по което разбрали, че са прекосили границите на родната земя.

– Но и къщите, и оградите са сини – отбелязал Тенекиеният дървар, – значи сме в Страната на дъвчащите, все още далеч от добрата Глинда.

– Какво да правим? – обърнало се момчето към водача.

– Не зная – честно отвърнало Плашилото. – Ако си бяхме в Изумрудения град, щяхме да поемем на юг и да стигнем при нея. Ала сега не можем да се върнем в града, а с всеки размах на крилата Сръндакът ни отнася в погрешна посока!

– Тогава Бръмбарът ще глътне още едно хапче и ще пожелае да хванем върната посока – решил Тип.

– Готово – отвърнал Бръмбарът, – съгласен съм.

Плашилото бръкнало в джоба си за кутийката, но не я намерило. Притеснени, пътешествениците разровили цялото Нещо за безценната кутийка, ала от нея нямало нито следа.

– Сигурно съм я оставил в гнездото – промълвило накрая Плашилото.

– Голяма беда! – възкликнал Тенекиеният дървар. – И все пак сега не сме по-зле, отколкото преди да открием хапчетата.

– Напротив, по-добре сме – успокоил го Тип, – защото първото хапче ни помогна да избягаме от ужасното гнездо.

– Но за изгубването на останалите две заслужавам да ме порицаете – разкажало се Плашилото. – Необичайната ни група всеки миг може да я сполети нещастие. Нищо чудно вече да ни грози нова опасност.

Никой не го опровергал и над тях легнало тягостно мълчание.

Сръндакът неотклонно се носел напред.

Изведнъж Тип възкликнал:

– Май стигнахме Южната страна, долу всичко е червено!

Скупчили се на облегалките да погледнат – всички освен Джек, който си пазел главата да не се измъкне от шията. И вярно: червените къщи, огради и дървета показвали, че са над владенията на добрата Глинда. Докато се носели бързо напред, Тенекиеният дървар разпознал

пътищата и сградите, над които минавали, и променил полета на Сръндака, за да се насочат към двореца на прочутата Вълшебница.

– Bravo! – радостно се провикнало Плашилото. – Вече не ни трябва пожелателни хапчета, защото стигнахме целта!

Нещото плавно се снишило към земята и накрая кацнало в красивите градини на Глинда – отпуснало се върху кадифена зелена ливада близо до водоскок, който вместо вода разпръсквал високи струи от искрящи камъни и те падали с тих звън в мраморния басейн долу.

Всичко в градините на Глинда било великолепно, а докато нашите пътешественици се оглеждали зашеметени, към тях приближил войнишки взвод и ги обкръжил. Но войниците на великата Вълшебница били съвсем различни от Джинджървата бунтарска армия, макар и те да били момичета. Войничките на Глинда носели спретнати униформи и били въоръжени с мечове и стрели. Освен това марширували в крак и се виждало, че владеят военното изкуство.

Капитанът, или командирката, на взвода – тя била и личната охрана на Глинда – веднага познала Плашилото и Тенекиения дървар и ги поздравила с голямо уважение.

– Добър ден! – казало Плашилото и галантно свалило шапка, а Дърварят козирувал. – Тук сме, да помолим за аудиенция при вашата прекрасна повелителка.

– Глинда ви очаква в своя дворец – отвърнала капитанката, – защото ви съзря много преди да се появите.

– Колко странно! – учудено ахнал Тип.

– Нищо подобно – казало Плашилото. – Добрата Глинда е голяма вълшебница и не ѝ убягва нищо, което става в Страната на Оз. Сигурно знае защо сме дошли точно толкова добре, колкото и ние.

– Тогава защо трябваше да идваме? – глуповато запитал Джак.

– За да докажем, че не си друго освен тиква! – ядосало се Плашилото. – Но Вълшебницата ни чака, да тръгваме!

Измъкнали се от диваните и последвали капитанката. Към необичайната процесия се присъединило и Дървеното магаре.

Глинда седяла върху трон от изящно ковано злато и едва скрила усмивката си, когато странните посетители влезли и ѝ се поклонили. Тя вече познавала и хранела добри чувства и към Плашилото, и към Тенекиения дървар, но съществува като непохватния Тиквоглавец и Грамаданския Бръмбар виждала за пръв път, та ѝ се сторили по-чудновати от другите. Колкото до Дървеното магаре, то било просто съживена цепеница, а като се поклонило вдървено и главата му се ударила о пода,

войничките се разсмели и Глинда – с тях.

– Позволете да възвестя на ваше сияйно величество – тържествено подхванало Плашилото, – че моят Изумруден град бе нападат от тълпа нахални момиченца с игли за плетене и тези момичета поробиха мъжете, ограбиха скъпоценните камъни от улиците и обществените сгради и завзеха трона ми.

– Зная – отвърнала Глинда.

– Освен това заплашиха да ме унищожат, мен и тези мои добри приятели и съюзници, застанали пред вас – продължило Плашилото, – и ако не бяхме успели да се измъкнем от лапите им, дните ни отдавна щяха да са свършени.

– Зная – повтори Глинда.

– Затова дойдох да измоля помощта ви, защото зная, че винаги помагате на злочестите и потиснатите! – заключило Плашилото.

– Така е – бавно отвърнала Вълшебницата. – Но сега Изумруденият град се управлява от генерал Джинджър, която се е провъзгласила за царица. С какво право ще ѝ се противопоставя?

– Но как, та тя ми открадна трона! – възмутило се Плашилото.

– А ти как седна на трона? – попитала Глинда.

– Получих го от Вълшебника от Оз и с одобрението на народа – отвърнало Плашилото, смутено от разпита.

– А Вълшебникът от кого го взе? – продължила тя мрачно.

– Чувал съм, че го е завзел от Пастория, предишния цар – обяснило Плашилото, все по-смутено от вторачения поглед на Вълшебницата.

– В такъв случай – заявила Глинда – тронът на Изумрудения град не е нито твой, нито на Джинджър, а на този Пастория, от когото го е взел Вълшебникът.

– Така е – признало Плашилото смирено, – обаче Пастория отдавна е мъртъв и забравен, а някой трябва да управлява вместо него.

– Пастория имаше дъщеря, която е законната наследница на трона на Изумрудения град. Не знаеше ли? – учудила се Вълшебницата.

– Не! – възкликнало Плашилото. – Но ако девойката е жива, веднага ще ѝ го отстъпя. Предпочитам да видя Джинджър изхвърлена като натрапница, отколкото да взема трона. Всъщност не е чак толкова приятно да си цар, особено ако си надарен с ум. От известно време съм убеден, че заслужавам нещо много по-значително. А къде е това момиче, на което принадлежи тронът, и как се казва?

– Нарича се Озма – отвърнала Глинда. – Но напразно се опитвах да разбера къде се намира. Защото Вълшебникът от Оз, като отнел трона от

бащата на Озма, скрил момичето на тайно място и с някаква непозната за мен магия е направил така, че никой да не я открие, дори такава опитна вълшебница, каквато съм аз.

– Странно! – надутото се намесил Бръмбарът, – аз пък зная, че Вълшебникът от Оз е бил най-обикновен шарлатанин.

– Глупости! – скочило Плашилото, възмутено от тези думи. – А кой ми даде този блестящ ум?

– Сърцето ми не е шарлатания! – кипнал Тенекиеният дървар и гневно изгледал Бръмбара.

– Може да съм се заблудил – заекнало насекомото и отстъпило заднишком. – Не се познавах лично с Вълшебника.

– Но ние го познавахме – креснало Плашилото – и той, повярвайте, беше голям вълшебник! Вярно, че правеше някои дребни шмекерии, но ако не е бил велик, как тогава, кажете, е скрил тази Озма, че никой да не я намери?

– Признавам се за победен – смирено отговорил Бръмбарът.

– По-умни думи не си казвал! – подхвърлил Тенекиеният дървар.

– Пак ще опитам да откроя къде е скрито това момиче – замислено продумала Вълшебницата. – В библиотеката ми има една книга, в която се описват всички действия на Вълшебника, докато е бил в Страната на Оз, или поне всяко, което са забелязали моите съгледвачи. Довечера ще препрочета книгата внимателно и ще се опитам да вникна в онези негови постъпки, които могат да ни насочат към изгубената Озма. А сега се развличайте в двореца ми и се разпореждайте със слугите, все едно са ваши! Утре пак ще ви приема.

С тези учтиви думи Глинда отпратила пътешествениците, а те тръгнали из красивите градини и прекарвали там часове на възхита от прекрасните неща, с които царицата на Южната страна била заобиколила двореца си.

На другия ден отново се явили пред Глинда, която им казала:

– Проучих внимателно летописа за делата на Вълшебника и сред тях има три, които ми изглеждат подозрителни. Ядъл е зрял фасул с нож, три пъти тайно е навестил старата Момби и леко е накуцвал с левия крак.

– А, това, последното, наистина е подозрително! – възкликнал Тиквоглавия.

– Кой знае, вероятно е имал мазол – намесило се Плашилото. – Според мен това, дето е ядъл фасула с нож, е много по-съмнително.

– А може такъв да е бил обичаят в Омаха, Голямата страна,

откъдето е дошъл – предположил Тенекиеният дървар.

– Нищо чудно – признало Плашилото.

– Но за какво му е трябвало три пъти тайно да навестява Момби? – попитала Глинда.

– Да, наистина! – дълбокомислено рекъл Бръмбарът.

– Знаем, че Вълшебникът е показал на старицата много от своите магически хитрини – продължила Глинда, – а не би го сторил, ако в замяна и той не е получил нещо. Можем да предположим с основание, че Момби му е помогнала да скрие момиченцето Озма, което е пълноправната наследница на трона на Изумрудения град и постоянна заплаха за узурпатора. Защото, ако народът е знаел, че е жива, бързо е щял да я възкачи на трона.

– Убедителен довод! – викнало Плашилото. – Не се съмнявам, че Момби има пръст в тази проклета история. Но каква ни е ползата, че го знаем?

– Ще трябва да издирим Момби и да я принудим да ни каже къде се крие момиченцето – обяснила Глинда.

– В момента Момби е при царица Джинджър в Изумрудения град – намесил се Тип. – Тя ни изпрати препятствия по пътя, тя накара Джинджър да заплаши приятелите ми с унищожение, а мен да върне в ръцете на старата вещица!

– Тогава аз ще настъпя с войската си към Изумрудения град – заявила Глинда – и ще взема Момби в плен!

– Тя е ужасна старица! – казал Тип и потреперил при мисълта за черното чайниче на Момби. – И не обича да отстъпва!

– Аз също – отвърнала Вълшебницата с мила усмивка – и затова не се боя от Момби. Днес ще издам необходимите нареждания, а утре, щом съмне, потегляме за Изумрудения град.

Тенекиеният дървар откъсва роза

Внушително и застрашително изглеждала войската на Глинда, когато се събрала на зазоряване пред дворцовите порти. Униформите на войничките били красиви и яркоцветни, сребърните върхове на копията блестели, а дългите им дръжки били инкрустирани със седеф. Офицерките били запасани с остри лъскави мечове и носели щитове, украсени по ръба с паунови пера. Армията изглеждала наистина непобедима.

Вълшебницата пътувала в красива носилка – била като купе на карета, вратите и прозорците имали копринени завески, но вместо колела под носилката имало два дълги успоредни пръта, които лежали върху раменете на дванайсет носачи.

За да не изостават от бързия ход на войската, Плашилото и дружината му решили да пътуват със Сръндака. Щом Глинда потеглила и войската ѝ поела в такт с бодрите маршове на царската музика, нашите приятели се покатерили в диваните и ги последвали. Сръндакът летял бавно над носилката с Вълшебницата.

– Внимавай – казал Дърварят на Плашилото, което се било надвесило през облегалките и гледало войската. – Преобърнеш ли се, пропадаш!

– Няма страшно – обадил се образованият Бръмбар, – докато е тъпкан с пари, не може да пропадне!

– Аз не те ли предупредих... – креснал Тип.

– Предупреди ме! – признал си Бръмбарът. – И те моля да ми простиш. Ще опитам да се въздържам.

– Дано! – натъртило момчето. – Иначе ще те изхвърлим от групата.

– О! Сега не искам да се разделяме – развълнувало се насекомото и Тип премълчал.

Напредвали бързо, но докато стигнат Изумрудения град, паднал мрак. Под мъждукация светлик на новата луна войските на Глинда все пак обсадили града и опънали червените си копринени палатки на зелените поляни. Шатрата на Вълшебницата била голяма, от бяла коприна, с развети над нея червени знамена. Вдигнали палатка и за дружината на Плашилото. Щом завършила всичко – точно, бързо и по военному – войската се оттеглила да почива.

Как се стъписала царица Джинджър, когато на другата сутрин при нея влетели войничките и ѝ докладвали за огромната армия, обсадила града! Тя изтичала до най-високата кула на двореца и видяла разветите

знамена над шатрата на Глинда, разпъната пред самите порти.

– Загубени сме! – отчаяно изохкала Джинджър. – Как ще устоят иглите ни пред дългите копия и острите мечове на врага?

– Най-добре да се предадем, и то час по-скоро, преди да са ни нападнали! – предложило едно момиче.

– Не! – отсякла покуражената Джинджър. – Врагът все още е отвъд стените, нека спечелим време с преговори. Върви при Глинда и я питай с какво право е нахлула в земите ми и какво иска!

Момичето излязло от портите с развято бяло знаме – знак, че има мирни намерения – и така стигнало до шатрата на Глинда.

– Кажу ми за твоята царица – каза Вълшебницата, – че трябва да ми предаде старата Момби. Стори ли го, ще я оставя на мира.

Като чула съобщението, царицата се объркала, защото Момби била главната ѝ съветничка и Джинджър изпитвала ужасен страх от старата вещица. Изпратила да повикат Момби и ѝ предала думите на Глинда.

– Съзирам пред нас големи беди – измърморила врачката, като погледнала в малко джобно огледалце. – Но можем да ги избегнем, ако измамим тази Вълшебница, дето се мисли за много умна!

– А дали за мен няма да е по-безопасно, ако те предам на нея? – притеснено запитала Джинджър.

– Сториш ли го, ще ти струва трона на Изумрудения град! – натъртено отвърнала вещицата.

– Тогава прави каквото знаеш – склонила Джинджър, – защото да си царица, е прекрасно и не желая да ме връщат пак у дома да оправям леглата и да мия чиниите вместо мама.

Момби веднага повикала Джелая Джамб и се заловила да прави магии. Благодарение на тях Джелая приела образа и чертите на Момби, а старата магьосница толкова заприличала на момичето, че никой не могъл да разкрие измамата.

– Хайде – обърнала се Момби към царицата, – прати войници да отведат момичето при Глинда. Тя ще повярва, че е хванала истинската Момби и ще поеме обратно към Южната страна.

И Джелая, куцукайки и залитайки като същинска бабичка, била изведена от градските стени и заведена при Глинда.

– Ето лицето, което търсехте – каза една от войничките, – и сега нашата царица ви моли да си отидете, както сте обещали, и да ни оставите на мира.

– Ще го сторя веднага, ако тя наистина е тази, за която се представя – доволна отвърнала Глинда.

– Тя е, това е старата Момби – отвърнала войничката, убедена, че говори истината. И тръгнала да се прибира.

Вълшебницата извикала Плашилото и приятелите му в шатрата си и започнала да разпитва въображаемата Момби за изгубеното момиче Озма. Ала Джелая, като не знаела нищичко за тази история, тъй се изнервила от разпита, че за удивление на Глинда, започнала да плаче.

– Тук има измама! – разгневила се Вълшебницата. – Това не е Момби, а някоя друга, преобразена като нея! Кажете ми как се казваш? – обърнала се тя към разтрепераното момиче.

Джелая не посмяла да каже, защото вещицата я била заплашила със смърт, ако издаде измамата. Но макар да била и мила, и почтена, Глинда познавала магиите по-добре от всеки друг в Страната на Оз. И като изрекла няколко вълшебни думи, съпроводени със съответния жест, бързо върнала на момичето истинския му образ и в същия миг старата Момби, която била в двореца на Джинджър, изведнъж приела своя изкривен и зловещ вид.

– Я, та това била Джелая Джамб! – възкликнало Плашилото, като познало старата си приятелка.

– Нашата преводачка! – зарадвал се Тиквоглавия.

Джелая се принудила да разкаже за измамата на Момби, но помолила Глинда да ѝ даде закрила, нещо, което Вълшебницата сторила тогачас. Обаче Глинда много се разгневила и пратила да съобщят на Джинджър, че измамата е разкрита и тя трябва или да предаде истинската Момби, или да си понесе ужасните последици. Джинджър очаквала съобщението, защото, щом си върнала стария образ, вещицата разбрала, че лъжата ѝ е разкрита. Но старата проклетия вече била измислила нова хитрост и накарала Джинджър да обещае, че ще я изпълни. Затова Джинджър заявила на пратеницата на Глинда:

– Предай на господарката си, че никъде не мога да открия Момби. Нека влезе в града и сама да я потърси. Ако иска, да доведе и приятелите си, но не намери ли Момби до залез-слънце, Вълшебницата трябва да си тръгне с мир и повече да не ни безпокои!

Глинда приела условията, защото знаела, че Момби е в града. Джинджър наредила да отворят градските порти и Глинда влязла начело на военен отряд, следван от Плашилото и Тенекиения дървар; Джак Тиквоглавия яздел Дървеното магаре, а Грамаданския клатушкащ се бръмбар достолепно пристъпял най-отзад. Тип вървял до самата Вълшебница, защото Глинда много се била привързала към момчето.

Естествено, на старата Момби и през ум не ѝ минавало да се оставя

в ръцете на Глинда. И докато враговете ѝ се задавали по улицата, тя се преобщирила в червена роза, разцъфнала върху един храст в дворцовата градина. Умна идея, хитрост, за която Глинда не се и досещала. Така пропилили скъпоценни часове в напразно търсене на вещицата.

Късно следобед Вълшебницата разбирила, че е победена от по-хитрата Момби, и наредила на хората си да се изтеглят от града.

В това време Плашилото и другарите му още претърсвали дворцовата градина и неохотно се подчинили на заповедта ѝ. Но преди да излязат от градината, Тенекиеният дървар, голям любител на цветята, съгледдал върху един храст голяма червена роза. Бързо я откъснал и здраво я забол в петлицата на тенекиената си гръд.

Откъм розата долетяло тихо охкане, но той не обърна внимание и отнесъл Момби в лагера на Глинда, без приятелите ни да знаят, че усилията им са възнаградени.

Преображението на Момби

Вещицата много се уплашила, като разбрала, че е пленена, но после решила, че върху гърдата на Тенекиения дървар е точно толкова безопасно, колкото и върху храста. Защото никой не подозирал, че розата и Момби са едно и също нещо, а след като била извън стените на града, още по-лесно можела да се изплъзне от Глинда.

„Пък и защо да бързам? – разсъждавала Момби. – Ще изчакам да погледам унижението на тази Вълшебница, когато разбере, че съм я надхитрила“.

Така през цялата нощ розата кротко лежала върху гърдата на Дървара, а сутринта, когато Глинда свикала приятелите си, за да се посъветват, Ник Секача отнесъл хубавото цвете в бялата копринена шатра.

– Необяснимо защо, но не ни се удаде да намерим старата хитруша Момби – започнала Глинда – и се боя, че опитът ни е безуспешен. Съжалявам, защото без наша помощ малката Озма никога няма да бъде спасена и да получи законното си право на царица на Изумрудения град.

– Нека не се предаваме тъй лесно – настоял Тиквоглавия. – Да измислим нещо друго.

– Трябва да измислим друго – усмихнала се Глинда, – но не проумявам как ме победи тази стара вещица, която познава магиите много по-малко от мен.

– А защо, след като сме тук, не завземем Изумрудения град за принцеса Озма и после да търсим момичето? – попитало Плашилото. – Докато го намерим, аз на драго сърце ще управлявам вместо него, защото владее царуването по-добре от Джинджър.

– Но нали обещах на Джинджър да не я закачам! – възпротивила се Глинда.

– Тогава елате всички в моето царство, всъщност в моята империя – предложил Тенекиеният дървар и с царствен жест обхванал присъстващите. – С радост ще ви приютя в замъка, където стаите са безчет. А който поиска да се никелира, камериерът ми ще го издокара безплатно.

Докато слушала Тенекиения дървар, Глинда съзряла розата в петлицата му и й се сторило, че големите червени листенца леко трептят. Обхваната от подозрение, тя решила, че измамната роза е преображение на старата Момби. В същия миг Момби разбрала, че са я открили и че трябва да измисли как да се изплъзне, а понеже за нея преобразяването

било лесна работа, се превърнала в сянка и запълзяла по стената на шатрата към изхода.

Ала Глинда била не само също толкова хитра, но и по-опитна от магьосницата. Изтичала до отвора на шатрата и с един замах го затворила така плътно, че за Момби не останало дори процепче, през което да изпълзи. Плашилото и дружината му останали слисани от действията на Глинда – нито един не бил забелязал сянката. Но Вълшебницата им викнала:

– Не мърдайте! Вещицата е тук, сред нас, и аз ще я хвана!

Думите ѝ стреснали Момби, тя светкавично се преправила от сянка в черна мравка и хукнала по пода да търси дупка или процеп, в който да скрие дребното си тяло.

За щастие шатрата била разпъната пред самите градски порти, та подът бил гладък и отъпкан. И докато мравката се шурала насам-натам, Глинда я забелязала и притичала да я хване. Ръката ѝ вече се спускала към нея, но вещицата, полудяла от страх, се преобразила за последен път и в образа на огромно куче грифон се метнала върху стената, разкъсала тънката коприна и побягнала като вихрушка.

Глинда я последвала. Скочила на Дървеното магаре и му викнала:

– Докажи, че имаш право да си живо! Тичай, тичай, тичай!

Магарето препуснало. Като хала се понесло то след грифона, а дървените му крака се движели тъй бързо, че бляскали като звездни лъчи. Докато нашите приятели се свестят от изненадата, от грифона и Магарето нямало и следа!

– Бързо! След тях! – креснало Плашилото.

Изтичали до Сръндака и скочили вътре.

– Литни! – припряно заповядал Тип.

– Накъде? – спокойно запитал Сръндакът.

– Не зная – възкликнал притеснен от забавянето Тип, – като се вдигнеш, ще разберам накъде е поела Глинда.

– Разбрано – кротко отвърнал Сръндакът, разперил огромни крила и се извисил.

Далеч нататък, отвъд ливадите, се мяркали две петънца, забързани едно след друго, и те разбрали, че това са грифонът и Дървеното магаре. Тип ги посочил на Сръндака и наредил на съществото да се опита да настигне Магьосницата и Вълшебницата. Но колкото и бързо да летял Сръндакът, преследваната и преследвачката се движели още по-бързо и след миг се скрили зад хоризонта.

– И все пак да ги следваме – настояло Плашилото, – защото

Страната на Оз е малка и рано или късно ще трябва да спрат.

Момби се смятала за много хитра, избирайки образа на грифон, защото той има пъргави крака и по-голяма сила от другите животни. Но не била пресметнала неуморната енергия на Дървеното магаре, чиито крайници можели да препускат неспирно дни наред. И тъй, след едночасова луда надпревара грифонът се задъхал и взел да тича все по-бавно и по-бавно. После стигнал до пустинята и нагазил в дълбокия пясък. Ала уморените му нозе затъвали и скоро той се препънал, политнал изтощен и грохнал в пясъчната пустош.

След миг се появила Глинда на неизтощимото си Магаре. Тя развързала от колана си тънък златен конец, метнала го на шията на задъхания и безпомощен грифон и разрушила магическата сила на Момбиното преображение.

Животното потреперило силно и просто се стопило, а на негово място изникнала старата вещица и вперила гневен поглед в спокойното и красиво лице на Вълшебницата.

Принцеса Озма от Оз

– Ти си моя пленница, излишно е да се бунтуваш! – обадила се Глинда с мек нежен глас. – Полежи още малко, почини си, после ще те отведе.

– За какво ме търсиш? – изхриптяла Момби, все още задъхана. – Какво съм ти сторила, че тъй ме преследваш?

– На мене нищо – отвърнала добрата Вълшебница, – но те подозирам в няколко злодеяния. И разбера ли, че наистина си осквернила магическото познание, ще те накажа най-жестоко.

– Не искам да те зная! – креснала Вещицата. – Не смей да ме закачаш!

В този миг Сръндакът долетял и кацнал на пустинния пясък до Глинда. Приятелите се зарадвали, че Момби най-сетне е заловена, и като се посъветвали припряно, решили всички да се върнат в лагера със Сръндака. Метнали вътре Дървеното магаре, а Глинда, стиснала здраво края на златния конец, увит около шията на Момби, накарала пленницата да седне на диваните. След нея се покатерили и другите и Тип викнал на Сръндака да се връща.

Пътували спокойно. Момби, мрачна и потисната, не мръднала от мястото си, защото, докато магическият конец опасвал шията ѝ, била съвсем безпомощна. Войската посрещнала Глинда с гръмки овации и цялата група се събрала отново в шатрата ѝ, която междувременно били закърпили.

– А сега искам да ни кажеш защо Вълшебникът от Оз те е посетил три пъти и какво стана с онова дете, Озма, изчезнало тъй необяснимо – обърнала се Вълшебницата към Момби.

Вещицата изгледала Глинда враждебно и не проронила нито дума.

– Отговаряй! – викнала Вълшебницата.

Момби продължавала да немее.

– Може пък да не знае – обадил се Джак.

– Ще те помоля да мълчиш – смърлил го Тип. – Ще провалиш всичко с твоите глупости!

– Разбрано, мили татко! – смирено отвърнал Тиквоглавия.

– Колко е хубаво, че съм бръмбар! – прошепнало насекомото. – От тиква нищо умно не може да се чака.

– Как да принудим Момби да се разприказва? – запитало

Плашилото. – Ако не отговори на въпроса ни, пленяването ѝ направо е безсмислено.

– Да опитаме с добро – предложил Тенекиеният дървар. – Казват, че добрата дума и през камък минава, колкото и да е твърд!

Вещицата го изгледала така, че Тенекиеният дървар се разтреперил.

Глинда обмисляла какво да стори, и казала на Момби:

– Повярвай, нищо не печелиш, като мълчиш. Решена съм да узная истината за Озма и ако не ми кажеш онова, което знаеш, вероятно ще те осъдя на смърт.

– О, не, недей! – възкликнал Тенекиеният дървар. – Ужасно е да се убива човек, та бил той и старата Момби!

– Само я плаша – успокоила го Глинда. – Няма да я убия, защото тя ще предпочете да каже истината.

– Добре тогава – успокоил се Ник.

– Ако ти я кажа... – проговорила Момби тъй неочаквано, че всички подскочили – ...ако ти я кажа, какво ще правиш с мен?

– Ако си кажеш – отвърнала Глинда, – ще ти дам само едно чудотворно питие, от което ще забравиш всичките си магии.

– И ще се превърна в безпомощна старица?

– Да, но ще останеш жива – утешил я Тиквоглавия.

– Постарай се да мълчиш! – ядосал се Тип.

– Ще се постарая – отговорил Джак, – но признаваш ли, че е хубаво да си жив?

– Особено ако си високообразован! – одобрително кимнал Бръмбарът.

– Избирай между смъртта, ако продължаваш да мълчиш, и загубата на магическите способности, ако кажеш истината! Но вярвам, че ще предпочетеш да живееш – казала Глинда.

Момби я погледнала изпитателно и се уверила, че Вълшебницата говори истината и е непоколебима. Тогава изрекла:

– Ще отговоря на въпросите.

– Така и очаквах – усмихнала се Глинда. – Изборът ти е мъдър, поярвай ми.

И кимнала да ѝ донесат красивото златно ковчеже. От него Вълшебницата извадила огромна бяла перла на тънка верижка и я окачила на шията си така, че перлата да легне на гърдата ѝ върху сърцето.

– А сега слушай първия въпрос: защо Вълшебникът те посети три пъти?

– Защото аз не пожелах да отида при него – отвърнала Момби.

– Това не е отговор – разгневила се Глинда. – Искам истината!

– Амиии – замънкала Момби със сведен поглед – дойде да му кажа рецептата за чаени бисквити.

– Погледни ме! – заповядала Вълшебницата.

Момби се подчинила.

– Какъв е цветът на перлата?

– Я, черна е! – учудила се вещицата.

– Значи лъжеш! – ядосала се Глинда. – Перлата е чисто бяла само когато се говори истината.

Момби разбрала, че няма смисъл да хитрува, и вбесена от поражението, отговорила:

– Вълшебникът ми доведе Озма, която тогава беше малко бебе, и помоли да я скрия.

– Така си и мислех! – сдържано казала Глинда. – А какво ти даде срещу тази услуга?

– Показа ми всичките си магически фокуси. Някои бяха истински, други – чиста измама. Но аз устоях на обещанието.

– Какво направи с момиченцето? – при въпроса на Глинда всички надали ухो.

– Омагьосах я – признала Момби.

– В какво?

– Превърнах я в... в...

– В какво? – повторила Глинда, когато магьосницата се поколебала.

– В момче! – тихо изрекла Момби.

– В момче ли? – ахнали всички, а после, като знаели, че старицата е отгледала Тип от малък, извърнали очи към него.

– Да – кимнала към Тип вещицата, – това е тя, принцеса Озма, детенцето, което ми донесе Вълшебникът, повелителят на Изумрудения град! – и насочила дългия си кокалест пръст към момчето.

– Аз ли?! – удивил се Тип. – Не, аз не съм принцеса Озма, аз не съм момиче!

Глинда се усмихнала, пристъпила към Тип и взела мургавата му ръчичка в своята мека бяла десница.

– Сега не си момиче – нежно казала тя, – защото Момби те е превърнала в момче. Но ти си се родил момиче, а и принцеса и трябва да възвърнеш истинския си образ, за да станеш царица на Изумрудения град.

– О, нека Джинджър си остане царица! – готов да заплаче, се примолил Тип. – Искам да си остана момче, да скитам с Плашилото и с

Тенекиения дървар, с Бръмбара и с Джак! Да! И с милото ми Дървено магаре, и със Сръндака! Не искам да съм момиче!

– Спокойно, приятелю – утешил го Тенекиеният дървар, – чувал съм, че да си момиче, не било страшно. Ще ти бъдем пак най-верни другари. И право да ти кажа, лично аз предпочитам момчетата пред момчетата.

– Аз и момчетата ги харесвам! – Плашилото любвеобилно тупнало Тип по главата.

– Учат се не по-зле от момчетата – заявил Бръмбарът. – Като станеш момиче, съм готов да ти бъда учител.

– Ха, ама слушай – стреснато надигнал глас Тиквоглавия, – ако станеш момиче, няма да си моят мил татко!

– Няма – разсмял се притесненият Тип – и на драго сърце ще се лиша от това родство – после се обърнал към Глинда и казал колебливо: – Готов съм да опитам за известно време, да видя какво е. Но ако не ми е приятно, обещавай пак да ме превърнеш в момче.

– О, това не е по силите ми. С превръщания не се занимавам, защото е нечестно, и почтената вълшебница не прави нещата да изглеждат такива, каквито всъщност не са. Само продажните магьосници вършат тези магии, затова ще помоля Момби да те освободи от заклинанието и да ти върне истинския образ. Това ще е последната ѝ възможност да се занимава с магия!

Сега, когато истината за принцеса Озма вече била излязла наяве, на Момби ѝ било все едно какво ще стане с Тип, но се бояла от гнева на Глинда, а и момчето обещало – стане ли господар на Изумрудения град, да се грижи за Момби, докато е жива. Тогава вещицата склонила и всички се приготвили преобразяването да се извърши начаса.

Глинда наредила да пренесат царското ѝ ложе в средата на шатрата. То било отрупано с розови копринени възглавници, а от балдахина над него се спускали пищни розови воали и скривали леглото.

Магьосницата дала на момчето някаква отвара, която го приспала дълбоко и безпаметно. Тенекиеният дървар и Бръмбарът внимателно го пренесли на леглото, положили го върху меките възглавници и като дръпнали воалите, го скрили от земния свят.

Вещицата клекнала на пода, измъкнала от пазвата си сухи билки и запалила с тях огън. Когато пламъкът се вдигнал, Момби пръснала над огъня шепа магически прах, който се превърнал в тъмна виолетова п'Ура. Тя изпълнила шатрата с уханье и Дървеното магаре кихнало гръмогласно, макар че го били предупредили да пази тишина.

А после пред изумените околни вещицата запяла монотонно някакви стихове на непознат език и наклонила мършавото си тяло пред огъня седем пъти напред и седем пъти назад. Като свършила заклинанието, се изправила и викнала: „Ю-уа!“

ПЪрвите се разпръснали, въздухът се прочистил, в шатрата лъхнал свеж ветреца, а розовите воали край леглото потреперили, сякаш някой отвътре ги бил разклатил.

Глинда пристъпила до балдахина и дръпнала копринените завеси. После се надвесила над възглавниците, протегнала ръка и от леглото се вдигнала девойка, свежа и красива като майско утро. Очите ѝ – два искрящи брилянта, устните ѝ – червени рубини. По раменете ѝ се пилеели къдри от тъмно злато, а нежна, обкичена със скъпоценности диадема ги пристягала на челото. Дрехи от копринен тюл я обгръщали като облак, на краката си носела сатенени пантофки.

При това невероятно видение другарите на Тип занемели, а после всички свели глава, обхванати от възторг към прекрасната принцеса Озма. Момичето погледнало красивото лице на Глинда, сияещо от радост и задоволство, а после се обърнало към другите. И свенливо изрекло:

– Дано да ме обичате както преди. Аз съм си същият Тип, само... само...

– Само че си съвсем друг! – обадил се Тиквоглавия и всички решили, че това са най-умните слова, които бил изричал.

Удовлетворението

Когато добрите вести стигнали до царица Джинджър – как вещицата Момби била заловена, как признала престъплението си пред Глинда и как изчезналата принцеса Озма била открита в лицето не на друг, а на момчето Тип, – тя се разплакала от мъка и отчаяние.

– А сега – стенела тя, – след като бях царица и живях в дворец, да се върна пак у дома, да търкам пода и да бия масло! Ужасно е! Не мога да се примиря!

Затова, когато войничките ѝ, които по цял ден правели сладкиши в царската кухня, я посъветвали да не се предава, тя послушала глупавите им съвети и пратила категоричен отказ до добрата Глинда и принцеса Озма. Последвало обявяване на война и още на другия ден Глинда настъпила към Изумрудения град с развети бойни знамена, духова музика и гора от лъскави копия, искрящи на слънцето.

Но шом стигнало до градските стени, храброто воинство изведнъж спряло, защото Джинджър била заключила и залостила всички порти, а пък стените на Изумрудения град от зелен мрамор били високи и дебели. При вида на това препятствие Глинда сбърчила вежди в дълбок размисъл, а Бърмбарът заявил:

– Ще обсадим града и ще ги накараме да се предадат от глад. Друго не ни остава.

– Нищо подобно – отвърнало Плашилото. – Все още имам Сръндака, а Сръндакът още може да лети.

При тези думи Вълшебницата се извърнала и лицето ѝ засияло в усмивка.

– Прав си! – възкликнала тя. – И наистина можеш да се гордееш с ума си! Бързо при Сръндака!

Пробили си път през редовете на войската и стигнали до палатката на Плашилото, където бил Сръндакът. Първи Глинда и принцеса Озма се настанили на диваните. После се качили Плашилото и дружината му. Останало място и за един капитан и три войнички, които според Глинда стигали за охрана.

По заповед на принцесата странното Нещо, кръстено Сръндак, размахало палмови крила, вдигнало се във въздуха и пренесло героите през стените. Закръжили над двореца и съзрели Джинджър, излегната в плетен хамак, спокойно да чете роман със зелени корици и да се тъпче със

зелен шоколад, уверена, че стените я пазят от врага. При следващата команда Сръндакът кацнал в самия двор, без да срещне съпротива, и преди Джинджър да изпищи, капитанът и трите войнички стигнали до нея, пленили бившата царица и оковали двете ѝ ръце в здрави белезници.

Това сложило край на войната, защото, щом чула, че Джинджър е пленена, бунтарската войска се предала, капитанът безпрепятствено отишъл до градските порти и ги отворил широко. Музиката засвирила най-бодрите си маршове, под звуците им армията навлязла в града, а вестносите провъзгласили покоряването на безочливата Джинджър и възкачването на красивата принцеса Озма на трона на царствените ѝ предци.

Тозчас мъжете от Изумрудения град захвърлили кухненските прес-тилки. Разправят, че на жените тъй им били дотегнали мъжките гозби, че с радост приветствали падането на Джинджър. Знае се също, че, втурвайки се в кухните си, добрите съпруги сготвили такива лакомства на изнурените си съпрузи, че мирът в семействата се възцарил веднага.

Първото нареждане на Озма било бунтарската войска да ѝ върне всеки изумруд и всеки скъпоценен камък, откраднат от улиците и сградите, а суетните момиченца били откъртили толкова много камъни, че царските бижутери се трудили неуморно цял месец, докато ги подредят по местата им.

Междувременно разпуснали бунтарската армия и разпратили момичетата при майките им. След като обещала да слуша, пуснали и Джинджър.

Озма станала най-прекрасната царица на Изумрудения град. И макар да била млада и неопитна, управлявала своя народ мъдро и справедливо. Защото Глинда я съветвала за всичко, а Бръмбарът бил назначен за главен специалист по образованието и много помагал на Озма, когато възниквало нещо по-объркано.

От благодарност за помощта на Сръндака момичето му предложило сам да избере с какво да го възнагради.

– Искам само да ме разглобиш – отвърнал Сръндакът. – Не съм те молил да ме съживяваш и много се срамувам от разнородния си вид. Навремето бях повелител на горите, както личи от рогата ми, а пък сега в тапицираното си робство съм принуден да летя и краката изобщо не ми служат! Затова, моля те, разглоби ме!

И Озма наредила да бъде разглобен. Отново окачили рогатата глава над камината в салона, развързали диваните и ги сложили в приемните зали. Метляната опашка се върнала към задълженията си в кухнята и

накрая Плашилото вързало въжетата с щипките за пране там, откъдето ги било взело в оня знаменателен ден, когато сглобявали Нещото.

Сигурно ще си кажете, че това бил краят на Сръндака, и така било, но само като летателна машина. Защото главата над камината продължавала да говори, когато ѝ скимнело, и с внезапните си въпроси неведнъж изкарвала ума на посетителите, които чакали в салона за аудиенция при царицата.

За Дървеното магаре – като лична собственост на Озма – полагали особени грижи. Тя често яздела странното същество из улиците на Изумрудения град. Накарала да подковат дървените му крака със злато, за да не се изтриват, и звънтенето на златните подкови по каменната настилка изпълвало поданиците ѝ със страхопочитание, понеже го отдавали на магическите ѝ сили.

„Прекрасният Вълшебник не може и да се сравнява с Прекрасната царица Озма – шепнели си те, – защото той се опитваше да върши работи, които не умееше, а новата ни царица прави много неща, които никой не я принуждава да изпълнява“.

Джак Тиквоглавия останал при Озма до края на земните си дни и се развалил много по-късно, отколкото очаквал, но си останал все такъв глуповат. Бръмбарът се опитал да го понаучи на някои изкуства и науки, ала Джак бил такъв лош ученик, че образованият Бръмбар скоро се отказал.

Когато войската на Глинда се върнала у дома и мирът се възцарил в Изумрудения град, Тенекиеният дървар обявил, че си отива в своето царство на мигащите.

– Царството не е голямо – казал той на Озма, – но пък тъкмо поради това лесно се управлява и аз се провъзгласих за император, понеже съм абсолютен монарх, и никой за нищо не се бърка нито в обществените, нито в личните ми дела. Като се прибера, отново ще се никелирам. Напоследък доста се поизтърках и надрасках. А после ще чакам да ме посетиш.

– Благодаря – усмихнала се Озма. – Някой ден ще приема поканата. Ами с Плашилото какво да правим?

– Ще тръгна с приятеля си Тенекиения дървар – сериозно отвърнало подпълненото Плашило. – Решихме никога вече да не се делим.

– Назначих Плашилото за кралски ковчежник – обяснил Тенекиения дървар. – Сетих се, че не е лошо да имаш кралски ковчежник, натъпкан с пари! Какво ще кажеш?

– Ще кажа, че приятелят ти вероятно е най-богатият човек на света

– засмяла се малката царица.

– Така е – кимнало Плашилото, – но не заради парите. За мен умът е по-ценен от парите във всяко отношение. Както знаеш, ако човек има пари, но няма ум, не знае как да ги използва, но има ли ум, а е без пари, умът ще му помогне да живее добре до края на дните си.

– И все пак трябва да признаеш – заявил Тенекиеният дървар, – че доброто сърце е нещо, което не се постига с ум и не се купува с пари. Всъщност може аз да съм най-богатият човек на света!

– И двамата сте богати, приятели мои! – кротко отвърнала Озма. – А вашето богатство е най-прекрасното от всички – богатството на удовлетворението!

КРАЙ

© 2006 Жени Божилова, превод от английски

Lyman Frank Baum
The Marvelous Land of Oz, 1904

Сканиране, разпознаване и редакция: NomaD, 2009

Издание

Лиман Франк Баум. Вълшебникът от Оз. Страната на Оз
2006

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/11123>]